

**T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**COVID 19 SALGININDA SAĞLIK ÇALIŞMALARINA KATILIMDA HALKIN
GÖNÜLLÜLÜK DÜZEYİNİ BELİRLEME: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS

Selvi YOLALAN

**AĞUSTOS-2022
GÜMÜŞHANE**

T.C.

**GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**COVID 19 SALGININDA SAĞLIK ÇALIŞMALARINA KATILIMDA HALKIN
GÖNÜLLÜLÜK DÜZEYİNİ BELİRLEME: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ**

**DETERMINING THE LEVEL OF VOLUNTEERING OF THE PEOPLE IN
PARTICIPATING IN HEALTH STUDIES IN THE COVID 19 EPIDEMIC: THE
EXAMPLE OF GUMUSHANE PROVINCE**

YÜKSEK LİSANS

Selvi YOLALAN

AĞUSTOS-2022

GÜMÜŞHANE

T.C.

**GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

AFET YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**COVID 19 SALGININDA SAĞLIK ÇALIŞMALARINA KATILIMDA HALKIN
GÖNÜLLÜLÜK DÜZEYİNİ BELİRLEME: GÜMÜŞHANE İLİ ÖRNEĞİ**

**DETERMINING THE LEVEL OF VOLUNTEERING OF THE PEOPLE IN
PARTICIPATION IN HEALTH STUDIES IN THE COVID 19 EPIDEMIC: THE
EXAMPLE OF GUMUSHANE PROVINCE**

YÜKSEK LİSANS

Selvi YOLALAN

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ

AĞUSTOS-2022

GÜMÜŞHANE

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum “**Covid 19 Salgınında Sağlık Çalışmalarına Katılımda Halkın Gönüllülük Düzeyini Belirleme: Gümüşhane İli Örneği**” isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi’nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü’nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

12/08/2022

.....
Selvi YOLALAN

TEŞEKKÜR

Öncelikle çalışmamın yürütülmesinde ve tamamlanmasında danışmanlığını yapan, bana her daim yol gösteren ve önemli desteklerini esirgemeyen çok değerli danışman hocam Sayın Dr. Öğr. Üyesi Sevil CENGİZ'e teşekkür ve minneti borç bilirim. Akabinde çalışmamın tüm kademelerinde kendisinden pek çok şey öğrendiğim, çalışmam boyunca benden hiçbir zaman bilgi, tecrübe, hoşgörü ve güler yüzünü esirgemeyen çok kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Sefa MIZRAK'a sonsuz teşekkür ederim.

Bu çalışmamı yürütme süremde bana destek ve yardımlarını eksik etmeyen sevgili arkadaşlarım Muhammed Mustafa YILDIZ, Eyüp AYDEMİR ve Gül Ayaz GEZER'e teşekkür eder, eğitim ve öğretim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini eksik etmeyen ve hayallerimi gerçekleştirme konusunda sürekli destekçim olup, güvenlerini esirgemeyen aileme sonsuz minnetlerimi belirtmek isterim.

Selvi YOLALAN
GÜMÜŞHANE-2022

ÖZET

Pandemiye neden olan salgın hastalıklar ortaya çıktığı zaman etkisi altına aldığı ülkeyi sosyal, ekonomik gibi pek çok alanda olumsuz etkilemektedir. Pandemi döneminde salgın hastalık yüzünden sağlık sistemleri sekteye uğramakta veya bazı durumlarda yetersiz kalabilmektedir. Yetersizlik durumu ortaya çıktığı zaman halkın bu Pandemi durumunda sağlık çalışmalarına ve çalışanlarına yardım konusunda gönüllülüklerinin düzeyini belirleme, gönüllü olma veya olmamaları durumlarının nedenlerini araştırma konusunda çalışma gereği ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Gümüşhane’de yaşayan insanların Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemektir. Çalışmada evren olarak Gümüşhane ili halkından 472 kişiye pandemi döneminde ihtiyaç durumunda Covid 19, gönüllü olma ve gönüllülük düzeylerini belirleme konularıyla ilgili kolayda örnekleme metoduyla 5 li likert anketi uygulandı. Verilerden elde edilen sonuçlar standart sapma değerleri olarak hesaplandı hesaplanarak demografik değişkenler ve gönüllülük düzeyleri ortalamaları karşılaştırılmalı olarak SPSS programıyla değerlendirilmiştir.

Çalışma sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun (58.5) “STK’ lar hakkında bilginiz var mı?” sorusuna evet cevabını verdiği, “Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşu’ nda ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?” sorusuna %85.4 oranında cevap vermiş olması Gümüşhane halkının STK hakkında bilgi düzeylerinin yüksek olmasına rağmen gönüllü olarak çalışma noktasında isteksiz olduğu sonucu çıkarılabilir. Afet yönetiminde yerel yönetim ve toplumların etkili rolleri olduğu göz ardı edilmeyerek, gönüllülük ve gönüllü olmayla ilgili etkin eğitimler verilerek kişilerin bu konuda profesyonelleşmesi sağlanarak gönüllü çalışmalarında rol alma konusunda istekleri, özgüvenleri ve bilgileri artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Gönüllülük, Pandemi, Salgın hastalık, STK

SUMMARY

The pandemic negatively affects the country in which it occurs in many areas; social and economic. Health systems may be disrupted or inadequate due to epidemic disease in the pandemic. When it is insufficient, the need to determine the level of volunteering of the people in helping health studies and employees in this pandemic situation, and researching the reasons for volunteering or not has emerged.

The aim of the study is to determine the volunteering level of the people of Gümüşhane in case of need manpower during the pandemic and the factors affecting their volunteering. A 5-point Likert questionnaire was applied to 472 from the people of Gümüşhane, the study population, by means of convenience sampling method, about volunteering in case of need, determining the level of volunteering and Covid 19 issues. The results obtained from the data were calculated standard deviation values and the averages of demographic variables and volunteering levels were evaluated comparatively with SPSS program.

As a result of the study, the majority of the participants (58.5) answered yes to the question “Do you know about NGOs?” and to the question “Have you worked voluntarily any non-governmental organization in the last 1 year?” It can be concluded that the people of Gümüşhane are reluctant to work voluntarily despite their high level of knowledge about NGOs. Knowing that local governments and societies have effective roles in disaster management, by providing effective training on volunteering, people can be professionalized in this regard and their desire, self-confidence and knowledge can be increased.

Keywords: Volunteering, Pandemic, Epidemic, NGO

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI	IV
TEŞEKKÜR	V
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
İÇİNDEKİLER.....	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	XI
ŞEKİLLER DİZİNİ	XII
EKLER DİZİNİ	XIII
1. GİRİŞ.....	1
2. TEMEL KAVRAMLAR	3
2.1. Afet	3
2.2. Afet Yönetimi.....	3
2.3. Salgın Hastalık:	3
2.4. Pandemi	3
2.5. Covid 19.....	4
2.6. Gönüllülük	4
2.7. Gönüllü	4
2.8. STK.....	4
3. AFET KAVRAMI.....	5
3.1. Afet Nedir?.....	5
3.2. Afetlerin Genel Özellikleri	6
3.3. Afet Yönetimi.....	6
3.4. Afet Türleri	7
3.4.1. Afete Neden Olan Salgın Hastalıklar.....	8
3.4.2. Güncel Salgın Olan COVİD-19 Nedir?	9
4. GÖNÜLLÜLÜK	12
4.1. Gönüllülük Kavramı	12
4.2. Gönüllü Kime Denir?	12
4.3. Gönüllü Olarak Faaliyet Gösteren Kuruluşlar: STK' lar.....	13
4.3.1. Afet Alanında STK' ların Görevleri	14
4.4. TAMP' a Göre STK' ların Görev ve Sorumlulukları.....	15

4.4.1. TAMP Kapsamında Destek Çözüm Ortaklarının Görevleri	15
4.5. Gönüllü Kuruluşların Özellikleri	15
4.5.1. Gönüllülük Esasına Dayalı Çalışmak	16
4.5.2. Özerklik (Bağımsızlık).....	16
4.5.3. Kar Amacı Gütmeden Çalışmak.....	16
4.5.4. Bir İdeale Sahip Olmak	16
4.6. Gönüllü Yönetimi.....	17
4.6.1. Toplum Tabanlı Afet Yönetimi ve Gönüllülük	18
4.6.2. Afet Sürecinde Gönüllü Yönetimi	19
5. GEREÇ VE YÖNTEM.....	21
5.1. Problem Durumu	21
5.2. Araştırmanın Amacı	21
5.3. Çalışmanın Önemi	21
5.4. Araştırmanın Kısıtlılıkları.....	22
5.5. Araştırma Kapsamı (Örneklem ve Evren)	22
5.6. Araştırma İçin Üretilen Hipotezler	22
5.7. Veri Toplama Metotları ve Yöntem	22
6. BULGULAR.....	24
6.1. Demografik Bulgular	24
6.2. Covid 19 Salgınında Sağlık Çalışmalarına Katılımda Halkın Gönüllülük Düzeyini Belirleme Üzerine Belirlenen Analizler.....	27
6.3. Demografik Verilere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Sorular ...	35
6.4. Cinsiyet Farkına Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular	35
6.4.1. Medeni Duruma Göre Anlamlı Çıkan Sorular	37
6.4.2. Yaşa Göre anlamlı Çıkan Sorular	40
6.4.3.Eğitim Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi.....	44
6.4.4.Gelir Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi.....	47
6.4.5.Çocuk Sayısına Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi.....	48
6.4.6.İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi	50
6.4.7.Covid 19 hastalığına yakalandınız mı? Sorusu İçin Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri.....	51

6.5. Gönüllük Düzeyi ve Gönüllü Olup Olmama Durumlarını Belirleme Ölçeği ile Alt Boyutlar Arasındaki Korelasyon	68
6.6. Hipotezlerin Değerlendirilmesi	69
6.7. Tartışma	70
7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	76
KAYNAKÇA	79
EKLER.....	86
ETİK KURUL KARARI.....	97
ÖZGEÇMİŞ.....	101

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Afetlerin sınıflandırması.....	8
Tablo 2. Güvenilirlik değeri	23
Tablo 3. Demografik bulguların frekans analiz tablosu.....	24
Tablo 4. Gönüllülük ve covid ile ilgili genel soruların frekans analizi tablosu	25
Tablo 5. 5' li likert soruların frekans analizi tablosu	28
Tablo 6. Sosyodemografik değişkenlerle iki değişkenli soruların ortalama değerlerinin karşılaştırılması	34
Tablo 7. Cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	36
Tablo 8. Medeni duruma göre anlamlı farklılık çıkan sorular	38
Tablo 9. Yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular	40
Tablo 10. Eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular	45
Tablo 11. Gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	47
Tablo 12. Çocuk sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	48
Tablo 13. A1 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	50
Tablo 14. A2 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	51
Tablo 15. A3 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	52
Tablo 16. A4 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	53
Tablo 17. A5 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular.....	57
Tablo 18. A6 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular	59
Tablo 19. A7 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular	62
Tablo 20. A8 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular	65
Tablo 21. A9 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular	66
Tablo 22. A10 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular	67
Tablo 23. Ölçek ile 2 değişkenli sorular ve likert sorular arasındaki korelasyon analizi.....	68
Tablo 24. Likert soruların gruplandırılması	69

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Afet yönetiminin aşamaları	7
---	---

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Tamp' A Göre Stk' Ların Görev ve Sorumlulukları	86
Ek 1A. Ulaştırma hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP).....	86
Ek 1B. Arama kurtarma hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP).....	86
Ek 1C. Sağlık hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)	87
Ek 1D. Tahliye ve planlama hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP).	87
Ek 1E. Nakliye hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)	88
Ek 1F. Ulaşım altyapı hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)	88
Ek 1G. Barınma hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP).....	89
Ek 1H. Beslenme hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP).....	89
Ek 1I. Psiko-sosyal destek hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)	90
Ek 1İ. Gıda Tarım ve hayvancılık hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP) .	90
Ek 1J. Defin hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)	91
Ek 1K. Hizmet grupları lojistiği hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)....	91
Ek 1L. Ayni bağış depo yönetimi ve dağıtım hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP).....	92
Ek 1M. Ulusal ve uluslararası nakdi bağış hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)	92
Ek 2. Tezde Kullanılan Anket Soruları	93

1. GİRİŞ

Genel olarak afetler; gerçekleştikleri ilk zamandan itibaren canlılar ve doğa için çok büyük zarar ve kayıplara neden olan, ülkeler açısından ise ekonomik hatta siyasal olarak tüm işleyişi bozan veya sekteye uğratan insan, teknoloji veya doğa kaynaklı olayların sonuçları olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca afetlerden sonra meydana gelecek zararların telafi edilmesi ise çok zor olmaktadır (Press and Hamilton, 1999).

Bireylerin herhangi bir zaman diliminde veya yerde afetlerden birinin başına gelmesi ihtimali, herhangi bir afetin gerçekleşmeyeceği bir yaşantının mümkün olmaması, bireylerin olası afetler karşısında dirençli hale gelip kendi kendine baş edebilme imkânlarını ve kapasitelerini artırmaları kaçınılmaz olmuştur (Barsky vd., 2007: 495-507).

Ülkemizde ve dünya genelinde can ve mal kaybına neden olan doğal afetlerin yanı sıra afet boyutuna ulaşabilen Pandemi oluşturan pek çok salgın hastalıklar da ortaya çıkmaktadır. Geçmişten günümüze baş gösteren salgın hastalıklar enfekte oldukları hasta kişiler dışında sağlıklı bireyler içinde çok büyük tehlike arz etmektedirler. Salgın hastalıklardan herhangi birinin belli bir ülkede ortaya çıkarak ilerleyen zamanlarda ise diğer ülkelere sıçrayarak tüm dünyada ekonomik, sosyal, sağlık ve yönetim alanında çok büyük zarara uğratıp günlük yaşamı duraksatan, kısıtlayan salgın hastalıklar ise “Pandemi” olarak adlandırılmaktadır. Şu anki Pandemi döneminde yaşanan can kayıpları, sağlık hizmetlerinde oluşan fazla talepten dolayı sağlık çalışanlarının iş yükünün artması, Korona virüsün bulaşıcılığının yüksek olmasından dolayı uygulanan maske zorunluluğu ve sosyal aktivitelerdeki kısıtlamalar, eğitim ve öğretime ara verilmesi gibi uygulamalar insan yaşamını ve ekonomiyi oldukça olumsuz etkilemektedir. Yaşanılan bu zor durumda devlet kaynaklarının büyük çoğunluğunun sağlık hizmetlerine harcanması ekonominin de olumsuz etkilenmesine neden olmuştur, ayrıca işyerleri için uygulanan tam kapanma ve kısıtlamalar da kişilerin hayatlarını büyük ölçüde olumsuz etkilemiştir (Parıldar, 2020: 19-26).

Covid 19 salgınında bulaş alan, bu hastalığı ağır tedavi süreciyle atlatan, bu hastalık nedeniyle aile bireylerinden herhangi birini kaybedenler psikolojik olarak en çok etkilenen bireylerdir. Bu Pandemi sürecinde aşırı vaka artışıyla hastanelerdeki yoğunluğun artmasının yanı sıra virüsün bulaşma riski sağlık hizmetleri çalışanları için daha fazla yük oluşturmaktadır. Sağlık çalışanları Pandemi sürecinde artan iş yüküyle

hem fiziksel hem de psikolojik olarak en fazla etkilenen kitle haline gelmektedir. Pek çok sağlık çalışanı ise tedavi ettikleri hasta kişilerden bulaş almış ve hayatını kaybetmiştir. Covid 19 pandemisinde tüm dünya ülkelerinin toplumsal yapılarında oldukça büyük değişimler yaşanmıştır. Özellikle sağlık hizmetleri yeniden düzenlenmiş, Pandeminin son bulması için aşı çalışmaları zorunlu hale gelmiştir. lkeler ekonomilerinin büyük payını bu süreçte sağlık hizmetlerine ve aşı çalışmalarına yönlendirdiği için ekonomik olarak daha fazla zorluklarla baş edebilme çabasına girmişlerdir. Ülkelerin bu zorlu Pandemi sürecini atlatabilmesi, verilmesi gereken sağlık çalışmalarında sağlık çalışanlarının yetersiz kalması ve insan gücüne ihtiyaın artması durumunda bu ihtiyaın karşılanması için halktan destek alınması kaçınılmaz olmuştur. Bu bağlamda STK' lar gönüllü bireylere ulaşma konusunda en büyük imknı sağlamaktadır. Gönüllük esasına bağlı olarak Pandemi ile mücadele sürecine destek olmak isteyen kişilerin iyi bir şekilde yönlendirilerek görevlendirilmeleri bu süreçte sağlık hizmetleri gibi pek çok alandaki çalışmaların hız kazanmasına ve olumlu sonuçlar alınmasına katkı sağlamaktadır. Afet boyutuna ulaşan salgın hastalıklarda gönüllülerden ve gönüllü kuruluşlardan alınan destekle birlikte bu süreç daha hafif atlatılabilmektedir (Haddow and Andbullock, 2008).

Gönüllülerin katılımı sağlanan çalışmalarda önemli olan husus, gönüllü kişilerin bilgi ve becerilerine uygun işlerde görevlendirilmelerini sağlamak ve gönüllü kaynakların en etkili biçimde yönetilmesidir. Ancak bu sayede gönüllü kişilerden en yüksek seviyede verim alınabilir (Balaban ve İnce, 2015: 156-158). Bu çalışmanın amacı, Gümüşhane 'de yaşayan insanların Covid 19 pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemektir.

2. TEMEL KAVRAMLAR

2.1. Afet

Gerçekleştigi andan itibaren doğaya ve insan topluluklarını zarara uğratan, günlük insan faaliyetlerini tamamen durduran ya da sekteye uğratan, ülke ekonomisinde büyük zararlara neden olan doğa, beşerî veya teknoloji kaynaklı olayların sonuçlarıdır (Ergünay, 2007: 1). Başka bir ifadeyle; insan toplulukların hepsini veya bir kısmını negatif yönde etkileyen, meydana geldiği andan itibaren ekonomiye, çevreye ve insanlara zarar veren, meydana geldiği toplumun kendi imkân ve becerileri ile baş edemeyecekleri insan, teknoloji ve doğal kaynaklı olayların sonucu da denilmektedir (AFAD, 2022).

2.2. Afet Yönetimi

Afet gerçekleşmeden önce afetin önlenmesi, gerçekleştikten sonra ise meydana getirdiği zararların en aza indirilerek afete zamanında ve yerinde müdahale edilmesi, afetten olumsuz etkilenen insanların afet sonrası günlük faaliyetlerini yerine getirebilecekleri eskisinden daha güvenli ve gelişmiş yeni bir yaşam alanı oluşturulması için toplumların el birliğiyle yapması gereken bir mücadele ve yönetim sürecidir (AFAD, 2022).

2.3. Salgın Hastalık:

Hastalığın oluşmasına neden olan bir faktörün hassas kişilere direkt veya indirekt yolla bulaşması ile ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların aşırı yayılarak fazla sayıda kişilerde hastalık oluşturmalarıdır (Parıldar, 2020: 19). Başka bir deyişle, diğer hastalıklardan farklı olarak kaç kişiye bulaşacağı ve ne zaman başlayıp biteceği belli olmayan, bağışıklığı güçlü olmayan kişilere kolayca direk veya dolaylı yollardan bulaşarak hastalık oluşması durumu olarak da adlandırılmaktadır (Kaan, 2020: 5).

2.4. Pandemi

Daha önceki zamanlarda rastlanılmamış, hayvandan veya farklı bir canlıdan pek çok kişiye veya bir insandan diğer insanlara kolaylıkla geçebilen dünyada çok fazla ülkeye yayılan ve toplumların sağlığını tehdit eden salgın (bulaşıcı) hastalıklara verilen genel isimdir (Zhou ve Chen, 2020).

2.5. Covid 19

İlk olarak 2019 yılının aralık ayında Çin' in Wuhan kentinde canlı hayvan ve deniz mahsulleri satışı yapan bir markette çalışan 4 kişi ve alışveriş yapan pek çok müşteri de pnömoni bulgularının görülmesiyle ortaya çıkan ve hayvandan hayvana bulaşabilen korona virüs ailesine mensup olan ve zamanla hayvandan insana bulaşabilecek forma geçen virüs çeşididir (Janoff-Bulmann ve Timko, 1987: 141).

2.6. Gönüllülük

Bireyin, toplumun tamamını veya bir kısmını ilgilendiren büyük sorunların çözülmesi için herhangi bir maddi kazanç elde etme isteği olmaksızın kendi özgür iradesiyle yardımda bulunmasıdır. Aynı anda bu yardım etme durumu bireyin kendisini toplumdaki diğer insanlar için değerli ve önemli olduklarını hissetme ihtiyaçlarına bağlıdır (Coppola, 2011).

2.7. Gönüllü

Bir Sivil Toplum Kuruluşunda herhangi bir maddi kazanç beklentisi olmadan, kendisini işe yarıyor hissetmek ve diğer insanlara yardım etmek amacıyla gönüllülük faaliyetlerini yerine getiren kişidir (Salamon, 1999: 3-39).

2.8. STK

Devlet yönetimi imkânlarının ve yardımlarının yetersiz kaldığı veya ulaşamadığı alanlarda zor durumdaki ve yardıma muhtaç kişilerin ihtiyacı olan şeyleri karşılamak ve tamamlamak hedefi olan, toplumsal bilincin oluşmasına katkı sağlayan ve toplumsal sorumlulukları yerine getiren, hiçbir maddi beklentisi olmayan gönüllü insanlar aracılığıyla faaliyetlerini yürüten kuruluşlardır (Güngör ve Çölgeçen, 2013: 165).

3. AFET KAVRAMI

3.1. Afet Nedir?

Genelde ne zaman gerçekleşecekleri belli olmayan, meydana geldiği yerdeki kişiler için sosyal, fiziksel ve ekonomik kayıplar doğuran, toplumların gündelik yaşamlarını sekteye uğratan veya tamamen durduran insan, doğa veya teknoloji kaynaklı olayların sunucudur. Bu tür olayların afet boyutuna ulaşması için çok fazla mal ve can kayıplarına neden olması gerekmektedir (Erkal ve Değerliyurt, 2022: 149).

Başka bir deyişle afet; içinde büyük ekonomik krizlerin, çok sayıda can kaybının meydana geldiği ve diğer olumsuz pek çok senaryonun gerçekleştiği stres ve zor durumlardır (Quarantelli, 1989).

Afetlerin meydana gelme sebepleri doğa kaynaklı olabileceği gibi insan veya teknoloji kaynaklı da olabilmektedir. Kaya düşmesi, çığ, heyelan, deprem, sel, tsunami, volkanik olaylar vb. afetler doğal afetlere örnek olarak verilebilirken, terör olayları, göçler, savaşlar, ulaşım kazaları ve yangınlar da insan kaynaklı afetlere örnek olarak verilebilir. Büyük kimyasal ve nükleer tesislerdeki kazalar ise teknoloji kaynaklı afetlere örnek verilebilir. Yani tanımlardan da anlaşılacağı üzere bir olayın afet olabilmesi için sadece meydana gelmiş olması yeterli değildir. Aynı zamanda gerçekleştiği mekândaki kişiler açısından çok büyük fiziksel, maddi ve sosyal kayıplara yol açması gerekmektedir (Flood vd., 2005: 80-89).

Gündelik yaşamda göz ardı edilen, zaten kendiliğinden işliyormuş gibi bilinen bazı hizmetler afetin ilk anında önem arz edebilmektedir. Bu yüzden afetlerin meydana geldiği ilk anda kişilerin temel ihtiyaç gıdalarının temin edilmesi, afet sonrası normal hayata geçiş sürecinde barınma yerlerinin yapılması, haberleşme sistemlerinin sağlanması, yaralı olarak kurtulanların tedavi ve ilaçlarının temin edilmesi, afetten dolayı vefat edilenlerin defin işlemlerinin yapılması ve afet sonrası oluşan enkazların kaldırılması gibi pek çok işin yapılması gerekmektedir (Ertürkmen, 2006).

Afet gerçekleştiğinde, afetten etkilenen kişilerin, yiyecek- içecek, acil tıbbi yardım, temizlik ve barınma gibi hayatta kalmalarını sağlayacak temel ihtiyaçları söz konusu olacaktır (Guha-Sapir vd., 2006). Bir afetten kaynaklanan en yaygın olarak görülen sonuçlar, afetten etkilenenler, doğrudan ölümler ve ekonomik kayıplardır. Bütün bu sonuçlar içinde son iki tanesi afetin tanımlanması ve yorumlanması açısından tartışmasız en zorlayıcı olanıdır (Britton vd., 1991: 395-401).

3.2. Afetlerin Genel Özellikleri

- Afetler beklenmedik anda aniden meydana gelirler.
- Can kayıplarına ve insanın fiziksel, zihinsel ve sosyal yapısını bozan diğer sorunlara yol açabilirler.
- Maddi ve ekonomik kayıplara neden olarak ülkenin ekonomisine zarar verirler.
- Afet gerçekleştiğinde eldeki kaynaklar ve imkânlar yetersiz kalır (Bledion vd., 2016: 396).
- Altyapı sistemlerinde hasara ya da tamamen yok olmasına neden olur.
- Afet sonrasında, afetin etkileri uzun süre devam eder.
- Afete maruz kalan topluluğun büyüklüğü ile meydana gelen afetin olumsuz etkileri doğru orantılıdır.
- Meydana geldiği ülkelerde ekonomik kalkınmayı sekteye uğratır.
- Afete maruz kalan kişilerde yaşanan can ve mal kayıplarından dolayı olumsuz psikolojik etkilere neden olurlar.
- Afete maruz kalan kişiler, gerçekleşen afetle kendi imkânlarıyla baş edemeyecek duruma gelirler ve yetkililerden hatta diğer iller ve ülkelerdeki kişilerden gelecek yardıma muhtaç hale gelirler.
- Doğada hava, su ve toprak gibi kirliliklere neden olur (Yılmaz, 2012: 62-76).
- Sosyal hayatın düzeninin bozulması, iç ve dış göçler ve salgın hastalıklarda afetlerin dolaylı etkilerindendir (Büyükbaz ve Ormanoğlu, 2013: 16).

3.3. Afet Yönetimi

Afet yönetimi; afet meydana gelmeden önce, meydana geldiği anda ve afet sonrasında yapılması gerekli tüm çalışmaların ve alınması gereken bütün önlemlerin tamamını kapsayan ve bu amacın gerçekleşmesi için ülkedeki tüm kamu kurum ve kuruluşların, kişilerin, kaynak ve eldeki imkânlarının kullanılmasını zorunlu kılan aktif, dinamik ve multidisipliner bir yönetim sürecidir. Afet yönetim sürecinin aşamaları; afet öncesi risklerin belirlenmesi ve bu risklerden ortaya çıkacak zararları azaltacak şekilde hazırlık yapma, afet esnasında gerekli müdahalede bulunma ve afet sonrası ise afetzedelerin afet gerçekleşmeden önceki yaşam standartlarına tekrar ulaşması için iyileştirme ve yeniden inşa çalışmalarını gerçekleştirme süreçlerini kapsamaktadır. Afet yönetim sistemi şematik olarak Şekil- 1 de gösterilmektedir (Kadioğlu, 2008).

Şekil 1. Afet Yönetiminin aşamaları (Özmen vd., 2005).

Şekil 1’ de gösterilen şemaya göre günümüzde ve gelecek yıllarda meydana gelebilecek afetler karşısında en etkili uygulama, afetlerin etkilerinden en kısa sürede kurtulmak veya afetlerin kişiler üzerindeki olumsuz etkilerini en az seviyeye düşürmek için gerekli çalışma ve araştırmaları gerçekleştirmek, birden çok hazırlık planları yaparak bu planları değişen koşullara ve teknolojiye bağlı olarak belirli süre aralığında revize ederek ve senaryolaştırarak tatbikatlarını belirli periyotlarda gerçekleştirmektir. Bütünleşik afet yönetim sisteminde; afet öncesi riskleri belirleyip olabilecek olumsuzluklar hakkında tahminlerde bulunularak afetlere karşı erken uyarı sistemlerinin geliştirilip kurulması, afetten kaynaklanacak olumsuz etkilerin azaltılması, afetlere karşı hazırlıklı olunması ve gerekli planlamaların yapılarak hazırlıkların gerçekleştirilmesi “Risk Yönetimi”; afet esnasındaki müdahale çalışmaları, afetin şiddetinin ve olumsuz etkilerini analiz etme, afet sonrası afete maruz kalan kişilerin afet öncesi yaşam standartlarına ulaşması için yapılan iyileştirme çalışmaları ve yeniden yapılandırma süreçleri ise “Kriz Yönetimi” olarak tanımlanmaktadır (Erkal ve Değerliyurt, 2022: 151-153).

3.4. Afet Türleri

Büyük kayıplara yol açan afetler; gerçekleşmesini tetikleyen olayların nedenine göre (insan veya doğa faktörü) ve afetin niteliğine göre gruplandırılabilir. Bu sebepler afetin geniş gruplarını çeşitli afet türlerine kategorize eden ana grup, alt grup ve ikincil alt grup olarak sınıflara ayırabilir (Caldere, 2017: 23). Bunun yanında uluslararası afet veri tabanında da teknoloji ve doğa kökenli olmak üzere iki ana grupta sınıflandırılması Tablo 1’ de verilmiştir. Bu gruplar, afetin alt gruplarının ve afet türleriyle bağlanmasıyla sınıflandırma oluşturulmaktadır (EM-DAT, 2021).

Tablo 1. Afetlerin sınıflandırması (IFRC, 2016)

Doğal Afetler		Teknolojik Afetler	
Afet alt grubu	Afet alt tipi	Afet alt grubu	Afet alt tipi
Jeofiziksel	Deprem	Endüstriyel kaza	Kimyasal sızıntı
	Kitle hareketleri		Çökme
	Volkanik faaliyetler		Patlama
Meteorolojik	Aşırı sıcaklık		Ateş
	Sis		Gaz sızıntısı
	Fırtına		Zehirlenme
Hidrolojik	Heyelan	Ulaşım kazası	Radyasyon
	Dalga harekti		Hava
	Sel		Yol
	Kuraklık		Tren yolu
Klimatolojik	Buzul gölünün patlaması	Çeşitli kazalar	Deniz
	Orman yangını		Çöküş
	Salgın		Patlama
Biyolojik	Böcek istilas		Yangın
	Hayvan kazası		Diğer

3.4.1. Afete Neden Olan Salgın Hastalıklar

Afet boyutuna ulaşan salgın hastalıklar insanlık tarihi boyunca toplumlar için pek çok yönden olumsuz etkilere ve sonuçlara neden olmuşlardır. Bulaştıkları yani enfekte ettikleri kişiler değil diğer tüm sağlıklı bireyler içinde çok büyük tehlike oluşturmaktadırlar. Hastalığa sebep olan bir enfeksiyonun hassas gruplardan bir kişiye (kronik hasta olanlar, hamileler, çocuklar vs.) dolaylı yoldan veya doğrudan bulaşması ile meydana gelen bulaşıcı hastalıkların çok hızlı bir şekilde pek çok kişiye yayılmasıyla çok fazla sayıda canlıda hastalık oluşturmaya “salgın hastalık” denir. Pandemi ise; Belli bir ülkede hatta tüm dünyada çok büyük mekâna yayılarak ve sağlık, ekonomik ve sosyal alanda olumsuz etkilerini çok şiddetli bir şekilde gösteren salgın hastalıkların genel adı olarak da karşımıza çıkmaktadır. Pandemiye verilebilecek en güncel örnek COVID- 19 salgınıdır. Bütün pandemiler, dünya genelinde yayılarak çok fazla sayıda ölümlerle sonuçlanan hastalıklara sebebiyet vermekte ve hastalık oluşturmaya yanı sıra ülkelerin ekonomi ve sosyal alanda olumsuz etkilemektedir (Grennan, 2019).

Dünya genelinde yaşanan düzensiz nüfus artışı, savaşlar, mecburi göçler, iklimdeki dengesiz değişimler, doğal afetler (depremler, seller, fırtınalar vb.), büyük kıtlıklar, hava, su ve toprak kirliliği gibi çok büyük olumsuz etkileri olan felaketler Pandemi oluşturan salgın hastalıkların pek çoğunun harekete geçip hızla yayılmasına neden olabilir. Örnek olarak; Afrika’ da açlık ve yoksulluktan dolayı gerçekleşen ölümler, Ebola, Tüberküloz, Kolera ve AIDS gibi hastalıklar sebebiyle çok daha fazla

artış göstermiştir. Büyük salgın hastalıklar tarihimiz boyunca büyük devletlerin çöküşüne neden olmuş, orduları telef etmiş ve toplumların gündelik yaşamlarını tamamen değiştirmiştir ve şu anda değiştirmeye devam etmektedir (Liritzis, 2020).

Geçmiş dönemlerde meydana gelen büyük salgın hastalıkları en ince detayına kadar incelemek şimdiki zamanda oluşan salgın hastalıkların nedenleri ve önlenmesi açısından önemli rol oynamaktadır. Evrende yaşanan salgın hastalıklar göz önüne alındığında, Kolera salgınının temizlik kurallarına tamamen uyulmasını ve hijyen önemlerinin alınmasını sağlamış, hemşirelik alanının gelişmesinde rol oynamış, verem hastalığı ise zayıflatılmış canlı aşının gelişmesine sebep olmuştur. Aslında salgın hastalıklar olumsuz pek çok etkilerinin yanı sıra sağlık alanında pek çok önemli gelişmelere de yol açmıştır (Hays, 2010: 37).

3.4.2. Güncel Salgın Olan COVID-19 Nedir?

Bu virüs 2019 yılının aralık ayı sonlarına doğru dünyanın nüfus olarak en kalabalık ülkesi olan Çin' in Wuhan kentinde nedeni bilinmeyen pnömoni vakalarındaki artışla baş göstermeye başlamıştır. Hastaların çoğunda ateş, öksürük ve nefes darlığı bulguları dikkat çekmiştir. Vakalardaki artışla birlikte araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Yapılan araştırmalar sonucu; 2020 yılı ocak ayında hastalarda bu belirtilere yol açan etkenin korona virüs olduğu tespit edildi. Hastalarda solunum yolu problemleri ilk başlarda bu hastalığın solunan havayla insana bulaşabileceğini düşündürmüştür. Lakin bu virüsün bazı kanatlı hayvanlardan, fare gibi kemirgen türlerinden insandan insana bulaşmada daha hızlı şekilde bulaştığı ortaya konmuştur. Aynı zamanda yeni tespit edilen bu virüsün ölümcül sonuçlar doğuran solunum yolu hastalığı olarak da adlandırılmaktadır (WHO, 2020).

Bu virüs, 2009 yılında ortaya çıkan H1N1 virüsü, 2013 yılında kendini gösteren Ebola virüsü ve 2015 yılında ortaya çıkan Zika virüsüne benzer şekilde dünya çapında ölümcül sonuçlar doğuran virüsler gibi etkilerini göstermeye başlamıştır. Bunun üzerine 31 Aralık 2019 da Dünya Sağlık Örgütüne Covid 19 bir salgın olarak bildirildi. DSÖ salgına sebep olan bu virüs için 2020 yılı ocak ayında "2019-nCoV" olarak ifadesini kullandı ve sonrasında böyle isimlendirdi. Ayrıca DSÖ bu virüsün neden olduğu salgını 30 Ocak 2020 tarihinde tüm Dünya genelinde büyük öneme sahip halk sağlığı tehlikesi olarak duyurdu (Kouzy vd., 2020: 1-2).

Covid- 19 salgınının kişiden kişiye bulaşma şekilleri diğer korona virüs çeşitlerine benzemektedir ve tükürük yoluyla bulaşabildiği gibi temasla ve cansız eşyalar aracılığıyla da bulaş gerçekleştirebilmektedir. Bulaş alan kişilerin vücudundaki kuluçka

süresi 1 gün ile 14 gün arasında değişmektedir, bulaş alan kişilerin büyük çoğunluğu ise bu hastalığı hafif semptomlarla geçirmektedirler. Her kişide farklılık gösteren semptomlar genellikle titreme, ateş, koku veya tat duyusunda kayıp, nefes darlığı, kuru öksürük, boğazda şişlik ve ağrı, baş ağrısı, kas ve eklem ağrıları, ishal, kusma, yorgunluk hissi gibi semptomlar olabileceği gibi hiçbir belirti ve semptom olmadan da seyir gösterebilir (Dashraath vd., 2020: 523-524).

11 Mart 2020 tarihinde bütün dünyayı olumsuz etkileri ile saran korona virüs Türkiye’de görülmesiyle Dünya Sağlık Örgütü tarafından Pandemi olarak ilan edilmiştir. Ülkemizde ise korona virüs nedeniyle ilk ölüm 2020 yılı 17 Mart günü meydana gelmiştir. Ortaya çıktığı ilk günden bugüne kadar ise tüm dünya genelinde korona virüs milyonlarca insanın ölümüne neden olmuştur (Özdemir, 2021: 28-30).

Covid- 19 enfeksiyonunun bulaşma riskinde; maruz kalınan virüs miktarı ve maruziyet süresi, alınması gereken önlemlere uyulup uyulmaması (hijyen, maske ve mesafe kuralları) ve bireylerin dikkat etmesi önemli rol oynamaktadır (Erinmez, 2021: 4).

Ortaya çıktığı ve ölümlere sebep olduğu ilk günden bu yana Covid- 19 pandemisi tüm toplumlar üzerinde ekonomik, sosyal, siyasal ve insan psikolojisi açısından pek çok olumsuz etkilere neden olmuştur. Bu Pandemi sürecinde özellikle de devletin sağlık çalışmalarının eksiksiz şekilde devam ettirilip sürdürülmesi için en çok çabalayan, Covid- 19’dan en çok olumsuz etkilenen kitle sağlık çalışanları olmuştur (Frith, 2012: 11).

Kaygı, stres ve anksiyete bozukluğu gibi psikolojik durumlar yaşanan Pandemi sürecinde olağan tepkiler olarak düşünülebilir. Bütün dünya ülkelerini etkisi altına alan Covid- 19 salgını toplumlar üzerinde oluşturmuş olduğu kaygı, stres gibi bozukluklar, bu Pandemi döneminde en fazla fedakârlık eden ve çalışan sağlık ekiplerinde en fazla rastlanılmaktadır. Sağlık çalışanları bu Pandemi döneminde daha fazla mesai yapmakta hatta çok fazla vaka olmasından dolayı kendi alanları dışındaki diğer kliniklerde de ek mesai yaptıkları için daha fazla yıpranmaktadırlar (Kouzy vd., 2020).

3.4.2.1. COVID 19 Pandemisinin İnsan ve Ülkeler Üzerindeki Etkileri

Diğer tüm salgın hastalıklar gibi Covid- 19 da tüm dünya ülkelerinde insanlar için çok ciddi ekonomik, sosyal, psikolojik ve sağlık sorunları açısından olumsuz yönde etkilemiştir. Hastalığa maruz kalan veya da bu hastalık yüzünden kendi hayatını akrabalarını kaybeden kişilerin yanında en fazla etkilenen topluluk sağlık çalışanları olmuştur. Sağlık çalışanları için tedavi ettikleri vakalar dışında enfeksiyon bulaşma riski

de ekstra risk olmuştur. Bu Pandemi sürecinde ise çok fazla sayıda doktor, hemşire, sağlık çalışanı hayatını kaybetmiştir. Covid- 19 salgınını tüm dünyaya ilk duyuran kişi olan Çinli Dr. Li Wenliang da bu hastalık yüzünden hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının başında gelmektedir (Anderson vd., 2020: 931-934).

Bu salgın halk sağlığı ve tıbbi hizmetlerin imkân ve yeterliliklerini olumsuz etkilemekle kalmayıp, aynı anda devlet ekonomisini, bilim alanındaki çalışmaları ve bilim insanlarını ve devlet yöneticilerini maddi olarak zorluklarla, salgını atlatacak için aşı geliştirilmesi ve toplumların duydukları endişe ile aynı anda başa çıkabilmeleri açısından çok fazla zorlamaktadır. Tüm bu olumsuzlukların yanında sağlık personelleri hem mental hem de fiziksel olarak en çok olumsuz etkilenen kitle olmuştur. Bu Pandemi döneminde toplumsal yapıda köklü değişiklikler meydana gelmiş, hastane hizmetleri yeniden düzenlenmiş ve sağlık çalışanlarının görev tanımları, devletin sağlık hizmetlerinde kullandığı milli tıbbi araç- gereçler, milli ilaç ve aşı geliştirilmesinde zorunlu teşvikler ortaya çıkmıştır (Bong vd., 2020).

Devletler bu Covid- 19 salgınında ekonomik imkânlarının büyük bir kısmını sağlık hizmetlerine harcadığı, Pandemi sürecinde işyerleri kapatılan işverenlere verdiği destekler yüzünden ekonomik olarak büyük kayıplara uğramıştır. Salgının insan üzerinde korku, endişe ve anksiyete bozukluğuna sebep olması ise kişilerin günlük yaşamlarına devam etmesi konusunda büyük aksaklıklara neden olmuştur. Pandemi süreci sadece ekonomik ve psikolojik olarak değil eğitim konusunda da ciddi kayıplara ve aksaklıklara neden olmuştur. Bu süreçte, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitelerde eğitim ve öğretime uzun bir süre ara verilmiş ve dersler uzaktan eğitim sistemiyle devam etmiştir. Bu uzaktan eğitim sisteminde öğrenciler yeterince verim alamamış ve yaklaşık 2 yıllık eğitim kısmında yeterince donanım kazanamamışlardır (Atalan, 2020: 39-40).

4. GÖNÜLLÜLÜK

4.1. Gönüllülük Kavramı

Bu kavram, insanın kendi vicdanıyla ilgili olan, kişilerin enerjilerini, zamanlarını, bilgi ve becerilerini kullanarak, toplumun büyük bir kısmını veya tamamını etkileyen olumsuz olayların (afetler, savaşlar, pandemiler vb.) etkilerini azaltmak adına herhangi bir maddi kazanç beklemeden kendi isteğiyle gerekli çalışmalara yararlı olmak için katılım gösterme inisiyatifidir. Meydana gelen bu olumsuz durumlar kişisel olarak duyarlılığı olan bireyleri içinde bulunulan zor durumlardan kurtulmak için bir şeyler yapmaya yönlendirmektedir. Temelinde paylaşımcılık bulunan gönüllülük, karşılıklı olarak güvenle, kişisel motivasyon ve takım ruhu bilinciyle çalışarak faaliyet yürütmektir (Birleşmiş Milletler Gönüllüleri, 2011).

Gönüllülük tamamen kişilerin arasındaki ilişkilerin bir dışavurum halidir. Gönüllülük çalışmalarının gerçekleşmesi konusunda Sivil Toplum Kuruluşları (STK) çok önemli yapılardır. Bu kuruluşlar gerekli anlarda çok farklı alanlarda uluslararası, ulusal ve yerel gönüllülük çalışmalarını gerçekleştirmektedir. Özellikle afetler ve acil yardım durumlarında çalışmalar gerçekleştiren STK' lar tıbbi hizmetler, insani yardımlar ve arama- kurtarma konularında hayati öneme sahiptirler (Haddow ve Andbullock, 2008).

Afet ve acil durum anlarında, ülke yöneticileri ve yerel yönetimlerin (belediyeler gibi) kendi bünyelerinde oluşturdukları gruplar veya sivil toplum kuruluşları aracılığıyla birlikte yerel halkında katılımıyla da gönüllülük faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Gönüllülük olgusu yapısı gereği kısa süreli olmayan bir yaşam tarzıdır (Ege, 2011: 7).

4.2. Gönüllü Kime Denir?

Herhangi bir çıkar veya maddi kazanç gözetmeksizin, afet ve acil durumlarında veya da normal yaşamda ihtiyaç sahipleri için gönüllülük faaliyetlerine bütün imkân ve becerilerini kullanarak zaman harcayan ve çalışan kişilere gönüllü denir. Gönüllü olarak faaliyet gösteren kişiler sosyal ve kişisel bakımdan sürekli yeniliğe ve gelişime açık kişilerdir. Ayrıca bu kişilerin sorumluluk alma konusunda diğer insanlara göre daha fazla isteklidir. Gönüllüler, diğer insanlara örnek olup yol gösteren, problem çıkarmak yerine çözüm odaklı olan, yardıma ihtiyacı olan kişilerle empati kurabilip onların içinde

bulundukları zor durumdan kurtulması için kendi isteğiyle bir şeyler yapan ve yaptıklarıyla mutlu olabilen kişilerdir (Cnaan vd., 1996).

4.3. Gönüllü Olarak Faaliyet Gösteren Kuruluşlar: STK' lar

Sivil Toplum Kuruluşları, kriz yönetim sürecinden, eğitim alanına, sağlığa, sürdürülebilir kalkınma ve insan haklarından afete kadar oldukça büyük ve farklı alanlarda faaliyetler gerçekleştiren, kamu yararına çalışmalar sürdüren ve kişilerin vicdani olarak örgütlenme psikolojisinin sonucu meydana gelmiş gönüllülük esasına dayalı, herhangi bir kâr amacı gütmeyen çalışmalarını sürdürmektedir. Bu kuruluşlar, her anlamıyla profesyonel ve oldukça büyük kuruluşlardan az sayıda kişiden oluşmuş ufak yerel derneklere kadar çok farklı oluşumlardan meydana gelmektedir. Başka bir deyişle; yardıma muhtaç kişilerin hayatlarını faydalı yönde değiştirmeyi hedefleyen, toplumların yararı doğrultusunda tüm sorumlulukları üstlenebilen ve tüm bu sorumlulukları yerine getirirken hiçbir maddi çıkar ve kazanç hedefi olmayan örgütsel kuruluşlardır (Nielsen, 1987).

Tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de sivil toplum kavramı gün geçtikçe artan bir önem kazanmaktadır. Günümüzde Sivil Toplum Kuruluşları (STK) örgütsel yaşam alanı olarak çok farklı oluşumlar şeklinde yayılım gösterdiği görülmektedir. Türkiye' de batı ülkelerinden farklı olarak uzmanlaşmış sosyal sivil yardım faaliyetleri daha az gerçekleşmektedir (Hegyesi, 1989).

Sivil Toplum Kuruluşlarının ülkemizdeki tarihsel gelişimine bakıldığında ilk olarak 1999 yılında Düzce ve Gölçük depremleri sonrasında toplumumuz için afet farkındalığı açısından önemli etkisi olmuştur hatta gönüllü olarak bir araya gelen topluluklar 100' den fazla ülke genelinde SAR (Arama, Kurtarma ve Acil Yardım Derneği) ekipleri kurmuşlardır. Pek çok insan sivil savunma için gönüllü olarak müdahale aşamasında çalışmak için bu konuda eğitim almak ve profesyonelleşmek amacıyla müracaat etmiştir. Bu durumdan kaynaklı olarak 2000 yılının mayıs ayında "Gönüllülerin Sivil Savunma Hizmetlerine Katılma Esasları Yönergesi" yürürlüğe konmuştur. Gönüllülük esasına dayalı çalışan STK' lar 2908 sayılı dernekler yasasına bağlı olarak İçişleri Bakanlığı'nın yasal denetimine tabidir (Bloch vd., 2016).

Altın saat olarak tanımlanan afetlerdeki ilk 72 saat süresince profesyonel ekiplerin yetersizliğinden kaynaklı olarak bu ekipler gelinceye kadar afet sonrası müdahale aşamasında çalışmak için mahalle sakinlerinin bu konuda daha örgütlü, eğitilmiş ve donanımlı olmalarının afet yönetimi aşamalarından olan zarar azaltma evresinde önemli ölçüde faydalı olacağı için 1999 yılından sonra afetlere hazırlık faaliyetleri çerçevesinde

teşkilatlanan Mahalle Afet Gönüllüleri kurulmuş fakat pek etkili faaliyet gösterememişlerdir. Başlangıç evresinde çok seri bir şekilde örgütlenme aşaması gerçekleşen MAG' ların sürdürülebilirlik aşamasında problemleri bulunmaktadır. SDC (İsviçre Kalkınma ve İş birliği Ajansı) ile valiliklerle gerekli protokoller başlatılarak toplam 57 mahallede MAG projesi ile İstanbul ilinde 2025 bireye gerekli tüm eğitimler verilerek örgütlenmeleri sağlanmıştır (Ganapati, 2014: 61-70).

Bağımsız- özel bir dernek olan ve oldukça güçlü yasal bağlarla devlet yönetimine bağlı olan Türk Kızılay Derneği, yurttaş girişim çalışmaları, vakıflar ve dernekler gibi sosyal gönüllülük faaliyetlerinin yükümlülüğünü alan sivil toplum örgütlenmelerinin sayısı her geçen gün artış göstermektedir. Hatta bu sivil toplum kuruluşlarının pek çoğu kendileri gibi faaliyetler gerçekleştiren yabancı ve uluslararası kuruluşlarla iletişim halindedirler (Bugnion, 2012).

Afet alanında etkili bir şekilde çalışmakta olan sivil toplum kuruluşları içinde acil tıbbi müdahale yapabilme kabiliyetine sahip olan UMKE (Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi) yapılanması, Van ilimizin Erciş ilçesinde 23 Ekim 2011 yılınca oldukça büyük yıkımlara sebep olan deprem sonra gerçekleştirilen arama kurtarma çalışmalarında gösterdikleri başarılı uygulamalar ile çok ehemmiyetli bir sivil toplum örgütlenmesi örneği ortaya koymuştur. Ayrıca bütün enkaz faaliyetlerinde acil tıbbi müdahalede bulunan bir yapılanma örneği ile oldukça önemli bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Afet bölgesinde etkili bir şekilde gönüllü olarak çalışan bu kuruluşların sahada bazı görevleri bulunmaktadır (Rzonca vd., 2017).

4.3.1. Afet Alanında STK' ların Görevleri

Yerel resmi kurum ve kuruluşlar ile Ulusal yardım kuruluşlarının hizmetleri:

a) Bireylerin korunması;

- Duyuru,
- Arama ve kurtarma,
- Yaralıların taşınması,
- Ölülerin gömülmesi,
- Sanitasyon.

b) Toplu hizmetlerin saptanması;

- İletişimin sağlanması,
- Ulaşım problemlerinin giderilip ulaşımın gerçekleştirilmesi,
- Acil sağlık hizmetlerinin gerçekleştirilmesi,
- Altyapı sistemlerinin (kanalizasyon, elektrik, su, gaz) kontrol edilmesi,

- Enkaz kaldırma çalışmalarının gerçekleştirilmesi,
 - Yapıların denetlenmesi,
- c) Uluslararası gönüllü ve yardım kuruluşlarının hizmetleri;
- Afete maruz kalmış bireylere yardım,
 - Afetzedeler için barınacak yer yardımı,
 - Afetzedelerin temel ihtiyaçlarının (yiyecek, içecek, giyecek vb.) sağlanması,
 - Acil ve ileri tıbbi hizmetlerin verilmesi (Benson vd., 2001).

4.4. TAMP' a Göre STK' ların Görev ve Sorumlulukları

TAMP' a göre sivil toplum kuruluşları operasyonel aşamada (yerel düzeyde) haberleşme hizmet grubunun, arama ve kurtarma, sağlık, tahliye yerleştirme ve planlama, nakliye, ulaşım alt yapı, barınma, beslenme, psiko-sosyal destek, gıda tarım ve hayvancılık, defin işlemleri, hizmet grupları lojistiği, aynı bağış depo yönetimi ve dağıtım, ulusal ve uluslararası nakdi bağış hizmet gruplarının destek çözüm ortağı olarak görev almaktadır (Bk. Ek- 1) (TAMP).

4.4.1. TAMP Kapsamında Destek Çözüm Ortaklarının Görevleri

- Afet gerçekleştiği zaman ihtiyaç duyulan ekipmanları, araç ve gereçleri temin edip hazır bulundurma,
- Faaliyetlerin yürütülebilmesi için yardım etmek,
- Operasyonel açıdan oluşturulan planlamaların hazırlık aşamasındaki çalışmalara destek vermek,
- Müdahale faaliyetleri için gereken teknolojik yeniliklerin takibini yapmak,
- Hizmet grupları içerisindeki sorumlunun hizmetlere yönelik talep ve isteklerini gerçekleştirmek,
- Diğer hizmet gruplarının çalışmalarına destek olmak, sahada ve iyileştirme çalışmaları aşamalarında gerekli eğitilmiş ve profesyonel çalışanın devamlılığını sürdürmektir (TAMP).

4.5. Gönüllü Kuruluşların Özellikleri

Ülkemizdeki ve dünyada gerekli durumlarda devletin uzanamadığı veya yetersiz kaldığı afet ve acil durumlarda görev alan bütün sivil toplum kuruluşlarının 4 temel özelliği bulunmaktadır. Bunlar: 1) gönüllülük esasıyla çalışmaları yürütmek, 2) özerklik (bağımsızlık), 3) kâr amacı gütmeyen çalışmak, 4) bir ideale sahip olmak (Lundberg, 2013).

4.5.1. Gönüllülük Esasına Dayalı Çalışmak

Sivil toplum kuruluşlarının en belirgin ve diğer kuruluşlardan en ayırt edici özelliği bu kuruluşlardaki kişilerin kendi istekleriyle yani gönüllü olarak çalışmalarınıdır. Ayrıca sivil toplum kuruluşları, bütünüyle herhangi bir zorunluluk ve baskı altında olmadan toplumsal bir duyarlılıktan dolayı bir araya gelen kişilerin oluşturdukları gönüllü bir yapıdır. Bu kuruluşlarda faaliyette bulunan kişilerin, kendi kişisel tercihleri doğrultusunda katıldıkları ve bu katılımlarından dolayı diğer kişiler tarafından hayıflanmadığı bir yapıyı gösterir (Nagabhushanam vd., 2010).

4.5.2. Özerklik (Bağımsızlık)

Sivil toplum kuruluşlarının devlet yönetimi karşısında özgür olmasını belirten özerklik, kendi misyonu içinde faaliyetlerini sürdürürken devlet yönetimi tarafından yönlendirilmemelerini göstermektedir. STK' lar devlet yönetiminin belirlediği ilgili iç denetim uygulamaları ve yasalarla gerekli bütün denetim ve kontrollerden geçen, genel ve yerel yönetimlerden bağımsız olarak faaliyetlerini sürdürürler. Ayrıca STK' ların siyasi partilerden farklı olan bir işleyiş şekilleri vardır. Çoğu zaman bağımsız olarak faaliyet gösterirler de gerekli durumlarda devlet yönetimi ile iş birliği yaparak ortak çalışabilmektedirler (Smith, 1986: 25-28).

4.5.3. Kar Amacı Gütmeden Çalışmak

Sivil toplum kuruluşları herhangi bir maddi kazanç ve kâr amacı gütmeyen faaliyet sürdüren topluluklardır. Acil durum ve afet gibi olağanüstü hallerde çalışanların dışında bu kuruluşların kendi binalarında çalışanlar icra ettikleri işlerin karşılığı olarak belirli bir ücret alabilmektedirler. Bazı durumlarda maddi gelir sağlayacak işlerde bulunabilirler fakat kazanılan bu maddi gelirleri kendi bünyelerindeki gönüllü olarak çalışan üyelere veremezler (Greenberg and Walters, 2004: 384-390).

4.5.4. Bir İdeale Sahip Olmak

Genellikle STK' ların amaçları kendileriyle sınırlandırılmamıştır. Toplumdaki insanlar arasındaki sınıf ayrımcılığı, fakirlik ve düşkünlük, çevre ile ilgili olumsuzluklar, insan haklarını koruma ve sahip çıkma, ekonomik alanda olumsuzluklar, sosyal yaşantıda refahın sağlanması, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde yardıma muhtaç kişilere yardım etme gibi pek çok alanda kişilerin istek ve dileklerini dile getirip karşılayan kuruluşlar olarak faaliyet göstermektedirler. Sivil toplum kuruluşlarının en

önemli özelliklerinden birisi ise; sosyal yaşamda yardımlaşma ve dayanışmayı öngören yardımsever kişilerden oluşmasıdır (Kaya, 2013: 18-19).

4.6. Gönüllü Yönetimi

İçinde bulunduğumuz dönemde gönüllü bireylerin diğer bireylere karşı daha fazla isteklendirme sahibi olması, yetenekli ve geçmiş dönemlere göre gün geçtikçe daha da profesyonelleşmesi, yaşam standartları kalitesine daha fazla önem vermeleri sayesinde toplumun yapısını iyileştirme, yeniden yapılandırma ve yenilenmesi konusunda sorumluluk hisseden gönüllü bireylerin yönetiminin yeniden biçimlenmesinde oldukça etkili olmuştur (Cuskelly vd., 2006).

Genel olarak gönüllü yönetimi, gerek STK' lar gerekse gönüllüler bakımından yüksek verime sahip bir iş birliği yürütmek hedefiyle yönetim anlayışını benimsemiş bir geri bildirim ve iletişim temelinde biçim alan faaliyetleri ifade etmektedir. Bu bağlamda sivil toplum kuruluşları, benimsedikleri misyonlarını en başarılı şekilde gerçekleştirme becerisine sahip olmak için gönüllü yönetimini en başarılı biçimde gerçekleştirmeleri gerekmektedir (Balaban ve İnce, 2015: 159).

Ayrıca toplumlar ve kişiler için çok önemli bir etken olan yönetim, kişilerin hayatlarını etkileyen, günlük yaşamlarını kolaylaştıran veya da zorlaştıran bir süreç olmasıyla insan yaşamının bütününe kapsamaktadır (Hager, 2004).

Birden fazla bireyin belirli tek amaç doğrultusunda amaçlarını hayata geçirmeleri için birlikte faaliyetleri gerçekleştirme isteğinde bulunduklarında yönetim kavramının varlığı kaçınılmaz olmaktadır. Bu açıdan yönetim kavramı; ortak amaçlarla, belli bir topluluğu bir araya getirerek bu topluluğun organizasyonunu sağlamak, iş birliği yapma konusunda kolaylık sağlamak, gerçekleştirilen faaliyetlerin sonucunda elde edilen sonuçların en üst düzeyde kaliteye sahip olmasını sağlama gibi nedenlerden dolayı kaçınılmaz bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda yönetim kavramı günlük hayatımızın her alanında bir gereklilik haline gelmektedir. Yönetim denilince insanın aklına ilk olarak gelen devlet kurumları ve özel sektörler gelmesine rağmen, sürdürülebilirlik açısından zorunluluk durumuna gelen yönetim süreci günümüzde önemleri ve sayıları oldukça artan gönüllülük esasıyla çalışan kuruluşları da etkisi altına almış ve gönüllü kuruluşların kurumsal olarak iyi bir benlik kazanmaları için çok iyi bir şekilde yönetilmeleri mecburi hale gelmiştir (Wicker, 2017: 327-332).

“Gönüllü Yönetimi” kavramı oldukça yeni bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçtiğimiz yıllar göz önüne alındığında STK' ların yeteri miktarda gönüllü olarak çalışanı olmayan kuruluşlar olduğu, gönüllülerin genellikle içten gelen bağlılıkla

profesyonelleşmeden gönüllülük hizmetlerinde bulunmaktaydı. Şu an ki günümüzde ise; STK' lar sayıca artmaları ve hemen hemen bir gereklilik olarak kurumsallaşmaya başlamasıyla formel bir birim halini almaya başlamıştır. Bu durumdan ötürü profesyonelleşme bakımından insan kaynağı yönetiminin dolayısıyla gönüllü yönetimini zorunu hale getirmiştir (Lynch ve McCurley, 1999).

Gönüllü yönetimi, yapılacak işe uygun gönüllü bireyin belirlenmesinin yanında gönüllü olarak çalışacak kişilerin düzenli olarak bilgilendirilmelerini, işle ilgili görev tanımlamalarının yapılarak, yapılacak işte sürdürülebilir ve etkili çözümler üretmeyi, organizasyonu sağlamak ve gönüllü olanlar için net bir süreç gerçekleştirmeyi, gönüllü çalışacak kişiler arasında profesyonel ve adaletli iş bölümü ve yaptıkları işler için motivasyonlarını sağlamak için fayda sağlayıcı bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Profesyonelleşmiş bir gönüllü yönetimi sürecinde gönüllülerin görev tanımlamalarının doğru şekilde yapılmış olması oldukça ehemmiyetlidir (Kim ve Cuskelly, 2017: 84-88).

Gönüllü olarak görev alacak kişilerin görev tanımlamalarının eksik yapılması gönüllülerin motivasyonunun azalmasına neden olan durumlardan biridir ve bu durum gönüllü kişilerin kafalarının karışmasına neden olur ve bu yüzden başarılı bir işin gerçekleştirilmesi engellenmiş olur. Başarılı ve etkili bir gönüllü yönetimi, gönüllü kişilerin gönül ve beyinlerine hitap ederek içten gelen bu gönüllülük duygusunu her zaman dinamik hale getirmeyi gerektirmektedir (Güngör ve Çölgeçen, 2013: 170-173).

4.6.1. Toplum Tabanlı Afet Yönetimi ve Gönüllülük

Afet yönetim sistemi afet öncesinde hazırlık ve zarar azaltma, afet esnasında müdahale ve sonrasında ise iyileştirme evrelerinden meydana gelmektedir. Bu evrelerden hazırlık ve zarar azaltma risk yönetimi çalışmalarını, müdahale ve iyileştirme ise kriz yönetimi çalışmalarını kapsamaktadır. Zarar azaltma evresinde alınacak olan önlemler ile afet gerçekleştikten sonra ortaya çıkacak zararların büyük çoğunluğu azaltılabilir (Ogawa vd., 1998).

Zarar azaltma aşamasında çalışmaların etkili bir şekilde yürütülebilmesi için devlet kurum ve kuruluşlarla birlikte insanların diğer insanlardan bağımsız bir şekilde yapacakları faaliyetlerle sınırlı şekilde yapılmaktadır. Halbuki zarar azaltma aşamasında ehemmiyetli olan bu aşamadaki faaliyetlere devlet ve özel kurum ve kuruluşların, kişilerin, toplumların ve yerel yönetimlerin tümünün katılmaları ve afet türlerini bir bütün olarak görüp ele almaktır. Başarılı bir zarar azaltma için toplumsal olarak güç birliği yapılması zorunlu hale gelmektedir (Weisachth vd., 2002).

Afet yönetim sisteminde, sivil kaynakların kullanımında 1980' li yıllar sonrası toplumsal yapının rol üstlenmesinde odak değişikliği olmuştur. Dayanıklılık, güvenlik zafiyetleri ve tehlikeye maruz kalmanın etkili şekilde anlaşılması için afetzedelerin afet yönetimi aşamasındaki rollerinin ne olduğuna dair bir farkında olma durumu ortaya çıkmaya başlamıştır (Van Niekerk vd., 2018: 411).

Dünya genelinde meydana gelen afetlerin yönetimi için kullanılan yöntemlerden biri de toplum tabanlı afet yönetimidir. Toplum tabanlı afet yönetimiyle mukavemetli ülkelerde dayanıklılığı yüksek toplumlarda içerisindeki kişilerin dayanıklılığını arttırmak amaçlanmıştır (Center, 2006: 22).

Yerel toplumlar, afetin gerçekleştiği yerdeki direk etkilenen ve afetlerde en savunmasız olan kişiler olduğu için afetten doğan zararların ve kayıpların en aza indirilerek kontrol edilmesinde toplumların katılımları oldukça ehemmiyetlidir (Parkash, 2011: 1; Nguyen vd., 2011: 120).

Temelini toplumun oluşturduğu çalışmaların gerçekleştirilmesinin amacı toplumların içinde bulundukları ortamlarda maruz kalabilecekleri afetleri bilip bunlarla ilgili bilgi edinmeleri ve gerektiğinde bu afetleri daha gerçekleşmeden önceden tahmin etme becerisine sahip olmalarıdır. Risklerin değerlendirilmesi, toplulukların maddi, bilgi, insani ve finans kaynaklarındaki zararları azaltma yöntemleri üretip geliştirme açısından yerel yönetim kapasitelerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir (Yodmani, 2001).

Bu kapsamda toplum tabanlı afet yönetimi hazırlık aşamasındaki faaliyetleri, hassasiyeti azaltmak için sivil halkın kapasite ve bilgilerine önem veren yerel imkân ve kaynaklara dayalı bir yönetime eğilimle ilişkilendirilmektedir (Allen, 2006).

4.6.2. Afet Sürecinde Gönüllü Yönetimi

Gönüllü kişiler; gerçekleşen afetlerde afetin nedenine, şiddetine ve meydana gelme şeklini düşünmeden afete maruz kalmış kişilerin canlarını ve mallarını kurtarmak için mücadele ederler. Devletin afetlerde görev alan personelleri yani profesyonel olarak çalışan birimler gelinceye kadar gönüllülerin bu mücadelesi sürer. Özellikle afetin meydana geldiği bölgenin özelliklerini bilen, o bölgede yaşayan kişilerden oluşan gönüllüler afete müdahale eden devlet çalışanlarına büyük ölçüde yardımcı olurlar. Eğer gönüllü kişiler doğru bir biçimde yönlendirilirse afete müdahalede bulunan birimlere olumlu anlamda fayda sağlarlar ve süre kazandırırılar. Afetin gerçekleştiği bölgede afete müdahale ekiplerinin, gönüllü kişilerin yetenek ve imkânlarını doğru öğrenmeleri gönüllü yönetiminin ve gönüllü kişilerin kaynaklarının en verimli ve etkili düzeyde

kullanılmasını sağlar. Bunun sonrasında gönüllü kişilerin becerilerinden yararlanma açısından daha etkili olacaktır. Gönüllü yönetimi sürecinde en önemli nokta afetin gerçekleştiği bölgede çalışacak gönüllü kişilerin özelliklerini tanımaktır (Studer, 2016: 689-672). Bu bağlamda gönüllü kişileri iki gruba ayırmak mümkündür;

- Örgütlü gönüllüler: Belirli bir seviyede eğitim ve öğretim görmüş, afet gerçekleştiğinde müdahale edecek kurtarma ekibi üyesi olarak daha önce çalışmıştır ve afet alanına gelerek görev alırlar.

- Hazırlıksız gönüllüler: Afete müdahale konusunda herhangi bir tecrübeye ve bilgiye sahip olmayan, kendiliğinden ortaya çıkan durumlarda afet alanına gelir, herhangi bir ekip üyesi değildirler (Kaya, 2013: 46-47).

Afetlerde kurtarma hizmetlerinde komutayı sağlayan lider, kendisine ve çalışmalara yardımcı olmaları için gönüllü kişilerin yönlendirilmeleriyle ilgilenmesi için ekibinden bir çalışanına görev verir. Belirli bir strateji ortaya konulduğunda eldeki imkânlardan ve gönüllü kaynaklarından daha etkili şekilde faydalanmak mümkün olacaktır (İskender ve Erdoğan, 2007).

Bir afet esnasında veya daha sonraki iyileştirme çalışmalarında gönüllülerden en yüksek düzeyde yardım almak için gönüllü kişilerin en iyi biçimde yönetilip ve motivasyonlarının en üst seviyede tutulmasıyla mümkün olacaktır. Eldeki problemlere ekstra bir problem oluşturmaktansa, sonuç ve çözüm odaklı çalışmanın içinde olmaları ancak gönüllü kişilerin kaliteli bir şekilde yönetilmeleri ve denetlenmeleriyle ile sağlanabilir. Bunun aksine gerçekleştirilen bütün çalışmaların duraksaması veya da aksaması kaçınılmaz bir durum haline gelecektir (Cuskelly vd., 2006: 143-146).

5. GEREÇ VE YÖNTEM

5.1. Problem Durumu

Geçmişten günümüze tüm dünya ülkeleri Pandemi oluşturan salgın hastalıklarla karşı karşıya kalmıştır. Bu Pandemi dönemlerinde ülkeler ekonomik, sosyal ve sağlık açısından çok büyük olumsuz etkilerden dolayı zarar görmüştür. Pandemiler ileri düzeyde sağlık çalışmalarını gerektirmektedir. Bu çalışmalar esnasında en fazla yıpranan ve özellikle hastalığa yakalanma riskiyle karşı karşıya kalan grup sağlık çalışanları olmaktadır. Sağlık sistemlerinin ve sağlık çalışanlarının yetersiz kalma durumunun söz konusu olması bu gibi durumlarda insan gücüne ihtiyaç artacaktır ve halktan yardım alma gerekecektir. Yetersizlik durumu ortaya çıktığı zaman halkın bu Pandemi durumunda sağlık çalışmalarına ve çalışanlarına yardım konusunda gönüllülük düzeyini belirleme, gönüllü olma veya olmamaları durumlarının nedenlerini araştırma konusunda çalışma gereği ortaya çıkmıştır.

5.2. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışmasının amacı Gümüşhane’de yaşayan insanların Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemektir.

5.3. Çalışmanın Önemi

Covid 19 salgını bütün dünyayı etkisi altına alarak insanları, toplumu, ekonomiyi ve sosyal hayatı olumsuz etkilemiştir. Özellikle Covid 19 salgınında görev alan birçok meslek grubu salgından diğer insanlara ve meslek çalışanlarına daha fazla etkilenmiştir. Yüksek vaka ve ölüm sayıları nedeniyle artan iş yükünden salgın ile mücadelede en büyük rolü olan sağlık çalışanları daha fazla etkilenmektedir. Bu nedenle sağlık sisteminin yetersiz kalması söz konusu olabilir. Böyle bir durum ortaya çıktığı zaman sağlık çalışanlarımıza en büyük destek halktan gelecektir. Bu çalışma salgın hastalıklar ile mücadele etmek için halkın hazırlık ve müdahale çalışmalarına daha fazla katılımını sağlayacak politikaların oluşturulması için yöneticilere fikir verecektir.

5.4. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Maddi ve ulaşım kaynaklarının sınırlı olması, COVID- 19 Pandemi süreci ve zaman kısıtlılığı sebepleriyle araştırma Gümüşhane ili ile sınırlandırılmak zorunda kalmıştır.

5.5. Araştırma Kapsamı (Örneklem ve Evren)

Gümüşhane ilinde yaşayan sivil halk arasından kolayda örnekleme metoduyla belirlenen bir örnek kitleye anket uygulanmıştır. Toplamda 472 kişiye ulaşılmıştır.

5.6. Araştırma İçin Üretilen Hipotezler

Hipotez 1: Gümüşhane’ de yaşayan kişilerden Covid19 hastalığına yakalanan kişiler daha fazla gönüllü olmaktadır.

Hipotez 2: Gümüşhane’ de yaşayan kişiler STK’ lar hakkında bilgi sahibi değildirler.

Hipotez 3: Gümüşhane’ de yaşayan kişilerden daha önce afete maruz kalanların gönüllü olma eğilimleri fazladır.

Hipotez 4: Gümüşhane halkı Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmektedir.

Hipotez 5: Gümüşhane halkı yeni insanlarla tanışacağı için gönüllü olacaktır.

Hipotez 6: Gümüşhane halkı kendi ve çevresindeki insanların güvenliği için gönüllü olarak çalışmayı düşünmemektedir.

Hipotez 7: Gümüşhane halkı yapılacak iş kamu yararına olaksa gönüllü olarak çalışacaktır.

Hipotez 8: Gümüşhane halkı deneyim kazanmak için gönüllü olarak çalışacaktır.

Hipotez 9: Gümüşhane halkı insanlara yardım etmek kendilerini mutlu edeceği için gönüllü olacaktır.

Hipotez 10: Gümüşhane halkı zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olacaktır.

5.7. Veri Toplama Metotları ve Yöntem

Tezimizin amacı Gümüşhane’de yaşayan insanların Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemektir. Bu konudan önceden yapılan bir literatür çalışması bulunamamıştır. Gönüllülük ve gönüllü yönetimi ile ilgili yapılan araştırmalardan yararlanılarak yeni bir anket tarafımızca oluşturulup ilgili çalışma yapmış uzman

kişilerin görüşleri alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Anket formu 3 bölümden oluşturulmuştur. İlk bölümde demografik özellikler ile ilgilidir. İkinci bölümde 10 sorudan oluşan Covid 19 süreci ve STK' lar ile ilgili sorular yönetilmiştir.     nc  bölüm ise 5'likert şeklinde 31 sorudan oluşan halkın gönüllü olma veya olmama durumlarının altında yatan nedenlere yönelik sorular yöneltilmiştir.

Bu  alışma Gümüşhane ilinde Pandemi döneminde insan gücüne ihtiyaç duyulması durumunda halkın gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacı ile Gümüşhane'de yaşayan sivil halka yapılmıştır. Araştırma bizzat benim tarafımdan 24.11.2021- 26.04.2022 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırma sonucu elde edilen veriler analiz edilirken SPSS 22 istatistik paket programı kullanılmıştır. İkili değişkenlerde Menn-Whitney U Testi kullanılmıştır ve çoklu değişkenlerde ise Kruskal-Wallis Testi ile Basit Doğrusal Korelasyon Analizinden faydalanılmıştır.

Yüzey geçerliliği ile anketin geçerliliği ve güvenirliği ise Cronbach's Alpha ile yapılmıştır (Seçer, 2015: 219). Cronbach's Alpha değeri 0.888 olarak bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Güvenilirlik değeri

Cronbach's Alfa	N
0.888	41

Anket  alışması tamamen  zg nd r.

6. BULGULAR

Bu bölümde araştırmamız sonucunda elde ettiğimiz birbirleriyle ilişkili olan nicel bulgular ve yorumlarına yer verilecektir. Bulguların değerlendirilmesinde araştırma dahilinde geliştirilen nicel ölçme araçları esas alınmıştır. Nicel verilerle yapılan karşılaştırmalar sonucu sadece istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanan bulgulara yer verilmiştir.

6.1. Demografik Bulgular

Bu aşamada; çalışmaya katılım sağlayan Gümüşhane’ de yaşayan kişilerin cinsiyet, yaş, çocuk sayısı, medeni durumları, gelir düzeyleri ve eğitim durumları gibi demografik bulguları ve gönüllü olup olmama durumlarına yönelik oluşturulan soruların frekans analiz tablosu verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Demografik bulguların frekans analiz tablosu

Özellik	Dağılım	Sayı	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	216	45.8
	Erkek	256	54.2
Medeni Durum	Evli	194	41.1
	Bekâr	278	58.9
Yaş	18-25	141	29.9
	26-34	161	34.1
	35-45	115	24.4
	46-55	45	9.5
	56 ve üzeri	10	2.1
	İlköğretim	26	5.5
Eğitim Durumu	Lise	127	26.9
	Ön Lisans	121	25.6
	Lisans	182	38.5
	Lisansüstü	16	3.4
Toplam Gelir	0-1000 TL	140	29.7
	1001-2000 TL	51	10.8
	2001-3000 TL	56	11.9
	3001 ve üzeri	225	47.6
	0	300	63.6
	1	74	15.7
Çocuk Sayısı	2	66	14.0
	3	20	4.2
	3 ve üzeri	12	2.5

Katılımcılardan 216 bireyin (%45.8) kadın olduğu, 256 bireyin (%54.2) erkek olduğu, 194 bireyin (%41.1) evli olduğu, 278 bireyin (%58.9) bekâr olduğu, 141 bireyin

(%29.9) 18-25 yaş grubunda olduğu, 161 bireyin (%34.1) 26-34 yaş grubunda olduğu, 115 bireyin (%24.4) 35-45 yaş grubunda olduğu, 45 bireyin (%9.5) 46-55 yaş grubunda olduğu, 10 bireyin (%2.1) 56 yaş ve üzeri bireyler ise bireyler olduğu görülmektedir.

Ankete katıların eğitim durumlarına göre analizlere bakıldığında 26 bireyin (%5.5) ilköğretim, 127 bireyin (%26.9) lise, 121 bireyin (%25.6) ön lisans, 182 bireyin (%38.6) lisans, 16 bireyin (%3.4) lisansüstü eğitim derecesine sahip oldukları gözlenmiştir.

Katılımcılar gelir durumuna göre analizlere bakıldığında 140 bireyin (%29.7) 0-1000 TL gelire sahip olduğu, 51 bireyin (%10.8) 1001-2000 TL gelire sahip olduğu, 56 bireyin (%11.9) 2001-3000 TL gelire sahip olduğu, 225 bireyin (%47.6) 3001 ve üzeri seviyede gelire sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcılar çocuk sayısına göre analizlere bakıldığında 300 bireyin (%63.6) çocuğunun olmadığı, 74 bireyin (%15.7) 1 çocuğu olduğu, 66 bireyin (%14.0) 2 çocuğu olduğu, 20 bireyin (%4.2) 3 çocuğu olduğu, 12 bireyin (%2.5) 4 ve üzeri çocuğu olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Gönüllülük ve covid ile ilgili genel soruların frekans analizi tablosu

Sorular	Dağılım	Sayı	Yüzde (%)
Covid 19 hastalığına yakalandınız mı?	Evet	242	51.3
	Hayır	230	48.7
Kronik hastalığınız var mı?	Evet	89	18.9
	Hayır	383	81.1
Aşı oldunuz mu?	Evet	428	90.7
	Hayır	44	9.3
Olduysanız kaç doz ve hangi aşığı olduğunuzu yazınız.	1 Sin	5	1.1
	3 Sin	39	8.3
	2 Bion.	203	43.0
	2 Sin.	49	10.4
	1 Sin. 2 Bion.	27	5.7
	2 Sin. 2 Sion.	19	4.0
	3 Bion.	61	12.9
	1 Bion.	25	5.3
	Olmadım	44	9.3
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evet	120	25.4
	Hayır	352	74.6
STK'lar hakkında bilginiz var mı?	Evet	276	58.5
	Hayır	196	41.5

Tablo 4. (Devamı)

Sorular	Dağılım	Sayı	Yüzde (%)
Son 1 yıl içinde herhangi bir STK' da ücretsiz gönüllü olarak çalıştınız mı?	Evet	67	14.2
	Hayır	405	85.8
Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?	Evet	143	30.3
	Hayır	329	69.7
Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun) da gönüllü olarak çalışan var mı?	Evet	78	16.5
	Hayır	394	83.5
Daha önce afete maruz kaldınız mı?	Evet	92	19.5
	Hayır	380	80.5
Yaşadıysanız hangi afete maruz kaldınız yazınız	Yaşamadım	378	80.1
	Deprem	62	13.1
	Sel	26	5.5
	Heyelan	5	1.1
	Yangın	1	0.2
Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi?	Evet	173	36.7
	Hayır	299	63.3

Katılımcılardan 242 bireyin (%51.3) Covid 19 hastalığına yakalandığı, 230 bireyin (%48.7) hastalığa yakalanmadığı, 89 bireyin (%18.9) kronik hasta olduğu, 383 bireyin (%81.1) kronik hastalığının olmadığı, 428 bireyin (%90.7) aşı olduğu, 44 bireyin (%9.3) aşı olmadığı, 5 bireyin (%1.1) 1 doz Sinovac aşısı olduğu, 39 bireyin (%8.3) 3 doz Sinovac aşısı olduğu, 203 bireyin (%43) 2 doz Biontech olduğu, 49 bireyin (%10.4) 2 doz Sinovac aşısı olduğu, 27 bireyin (%5.7) 1 doz Sinovac+ 2 doz Biontech aşısı olduğu, 19 bireyin (%4) 2 doz Sinovac+ 2 doz Biontech aşısı olduğu, 61 bireyin (%12.9) 3 doz Biontech aşısı olduğu, 25 bireyin (%5.3) 1 doz Biontech aşısı olduğu ve 44 bireyin (%9.3) hiç aşı olmadığı görülmektedir. Katılımcılardan 120 bireyin (%25.4) Covid 19 nedeniyle yakınlarından birini kaybettiği, 352 bireyin (%74.6) Covid 19 nedeniyle yakınlarından kaybettiği birinin olmadığı, 276 bireyin (%58.5) STK' lar hakkında bilgi sahibi olduğu, 196 bireyin (%41.5) STK'lar hakkında bilgi sahibi olmadığı, 67 bireyin (%14.2) son 1 yılda herhangi bir STK'da ücret almadan gönüllü olarak çalıştığı, 404 bireyin (%85.8) ise son 1 yıl içinde herhangi bir STK' da ücret almadan gönüllü olarak çalışmadığı görülmektedir.

Katılımcılardan 143 bireyin (%30.3) gönüllü olmak yerine STK' ya bağış yaptığı, 329 bireyin (%69.7) STK' ya bağış yapmadığı, 78 katılımcı (16.5) ailesinde veya çevresinde herhangi bir STK da gönüllü olarak çalışan kişilerin olduğunu belirtirken 394 katılımcı (83.5) ailesinde veya çevresinde herhangi bir STK da gönüllü olarak

alışan kimsenin olmadığını belirtmiştir. 92 bireyin (%19.5) daha önce afete maruz kaldığı, 380 bireyin (%80.5) afete maruz kalmadığı, afete maruz kalan kişilerden 62 bireyin (13.1) deprem yaşadığı, 26 bireyin (%5.5) sele maruz kaldığı, 5 bireyin (%1.1) heyelan yaşadığı, 1 bireyin (%0.2) ise yangına maruz kaldığı görülmektedir. Katılımcılardan 173 bireyin (%36.7) Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmalarının yeterli olduğunu düşündüğü, 299 bireyin (%63.3) bireyin ise çalışmaların yetersiz olduğunu düşündüğü görülmektedir (Tablo 4).

6.2. Covid 19 Salgınında Sağlık alışmalarına Katılımda Halkın Gönüllülük Düzeyini Belirleme zerine Belirlenen Analizler

Bu bölümde anketin 3. Bölümünde yer alan Gümüşhane' de yaşayan insanların Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik soruların frekans tabloları üzerinden açıklamalarına Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. 5' li likert soruların frekans analizi tablosu

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyor		Kesinlikle Katılıyor		Ortalama±Standart Sapma
N	1		2		3		4		5		X
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
B1	72	15.3	86	18.2	133	28.2	128	27.1	53	11.2	2.87±1.680
B2	30	6.4	72	15.3	118	25	174	36.9	78	16.5	3.34±0.684
B3	151	32	172	36.4	61	12.9	62	13.1	26	5.5	1.73±0.984
B4	94	19.9	159	33.7	101	21.4	88	18.6	30	6.4	2.83±1.167
B5	54	11.4	94	19.9	131	27.8	150	31.8	43	9.1	3.46±1.156
B6	43	9.1	95	20.1	163	34.5	135	28.6	36	7.6	2.79±1.058
B7	41	8.7	61	12.9	130	27.5	179	37.9	61	12.9	3.56±1.241
B8	49	10.4	132	28	140	29.7	115	24.4	36	7.6	2.37±1.212
B9	55	11.7	111	23.5	197	41.7	89	18.9	20	4.2	4.20±1.014
B10	42	8.9	72	15.3	147	31.1	145	30.7	66	14	2.84±1.293
B11	100	21.2	173	36.7	111	23.5	68	14.4	20	4.2	3.76±0.748
B12	24	5.1	68	14.4	136	28.8	177	37.5	67	14.2	3.79±0.982
B13	29	6.1	86	18.2	123	26.1	156	33.1	78	16.5	2.63±0.729
B14	27	5.7	73	15.5	153	32.4	159	33.7	60	12.7	2.60±1.121
B15	40	8.5	103	21.8	137	29.0	117	24.8	75	15.9	2.47±1.188
B16	40	8.5	41	8.7	92	19.5	155	32.8	144	30.5	2.49±1.158
B17	84	17.8	153	32.4	118	25	79	16.7	38	8.1	2.71±0.895
B18	44	9.3	109	23.1	129	27.3	126	26.7	64	13.6	2.28±1.351
B19	58	12.3	158	33.5	122	25.8	102	21.6	32	6.8	2.57±1.124
B20	32	6.8	49	10.4	104	22	146	30.9	141	29.9	2.86±1.243
B21	21	4.4	33	7	88	18.6	161	34.1	169	35.8	2.94±0.992
B22	26	5.5	58	12.3	121	25.6	134	28.4	133	28.2	2.35±1.165

Tablo 5. (Devamı)

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kısmen Katılmıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		Ortalama±Standart Sapma
N	1		2		3		4		5		X
	S	%	S	%	S	%	S	%	S	%	
B23	86	18.2	166	35.2	119	25.2	61	12.9	40	8.5	1.87±1.360
B24	29	6.1	46	9.7	120	25.4	171	36.2	108	22.5	2.69±1.080
B25	51	10.8	96	20.3	166	35.2	91	19.3	68	14.4	2.86±1.203
B26	45	9.5	54	11.4	145	30.7	140	29.7	88	18.6	2.64±1.187
B27	35	7.4	50	10.6	130	27.5	147	31.1	110	23.3	2.68±1.173
B28	85	18	148	31.4	139	29.4	61	12.9	39	8.3	2.66±1.142
B29	48	10.2	71	15	138	29.2	127	26.9	88	18.6	1.96±1.237
B30	65	13.8	99	20.8	122	25.8	99	21	88	18.6	1.84±1.318
B31	90	19.1	171	36.2	112	23.7	62	13.1	37	7.8	2.89±0.953
EVET	42	9.7	110	21.2	125	25.9	137	30.5	58	12.7	3.67±0.767
HAYIR	80	16.2	156	32.7	113	23	75	15.2	48	12.9	2.67±0.586

“Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.”

Sorusunda ortalama cevaplara bakıldığında 72 kişi %15.3 oranında kesinlikle katılmıyorum, 86 kişi %18.2 oranında katılmıyorum, 133 kişi %28.2 oranında kısmen katılıyorum, 128 kişi %27.1 oranında katılıyorum, 53 kişi %11.2 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde yanıtlamıştır.

“Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.” sorusuna 30 kişi (%6.4) oranında kesinlikle katılmıyorum, 72 kişi (%15.3) oranında katılmıyorum, 118 kişi (%25) oranında kısmen katılıyorum, 174 kişi (%36.9) oranında katılıyorum, 78 kişi (%16.5) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Çevremdeki kişilerin güvenliği ve kendi güvenliğim için gönüllü olarak çalışmam.” ifadesine 151 katılımcı (%32) oranında kesinlikle katılmıyorum, 172 katılımcı (%36.4) oranında katılmıyorum, 61 katılımcı (%12.9) oranında kısmen katılıyorum, 62 katılımcı (%13.1) oranında katılıyorum, 26 katılımcı (%5.5) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Aşı gibi sağlık uygulamalarında bana ve aileme öncelik verilirse gönüllü olurum.” sorusuna 94 kişi %19.9 oranında kesinlikle katılmıyorum, 159 kişi %33.7 oranında katılmıyorum, 101 kişi %21.4 oranında kısmen katılıyorum, 88 kişi %18.6 oranında katılıyorum, 30 kişi %6.4 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplamıştır.

“Ailem ve arkadaşarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.” sorusuna 54 kişi %11.4 oranında kesinlikle katılmıyorum, 94 kişi %19.9 oranında katılmıyorum, 131 kişi %27.8 oranında kısmen katılıyorum, 150 kişi %31.8 oranında katılıyorum, 43 kişi %9.1 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevaplamıştır.

“Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.” sorusuna 43 kişi %9.1 oranında kesinlikle oranında katılmıyorum, 95 kişi %20.1 oranında katılmıyorum, 163 kişi %34.5 oranında kısmen katılıyorum, 135 kişi %28.6 oranında katılıyorum, 36 kişi %7.6 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” sorusuna 41 kişi %8.7 oranında kesinlikle katılmıyorum, 61 kişi %12.9 oranında katılmıyorum, 130 kişi %27.5 oranında kısmen katılıyorum, 179 kişi %37.9 oranında katılıyorum, 61 kişi %12.9 oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.” sorusuna 49 kişi (%10.4) oranında kesinlikle oranında katılmıyorum, 132 kişi (%28) oranında

katılmıyorum, 140 kişi (%29.7) oranında kısmen katılıyorum, 115 kişi (%24.4) oranında katılıyorum, 36 kişi (%7.6) kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Gönüllü olarak çalışmam fakat maddi olarak bağışta bulunurum.” sorusuna 55 kişi (%11.7) oranında kesinlikle katılmıyorum, 111 kişi (%23.5) oranında katılmıyorum, 197 kişi (%41.7) oranında kısmen katılıyorum, 89 kişi (%18.9) oranında katılıyorum, 20 kişi (%4.2) kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.” sorusuna 42 kişi (%8.9) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 72 kişi (%15.3) oranında katılmıyorum, 147 kişi (%31.1) oranında Kısmen katılıyorum, 145 kişi (%30.7) oranında katılıyorum, 66 kişi (%14) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Sorumluluğum artmaması için gönüllü olmak istemem.” sorusuna 100 kişi (%21.2) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 173 kişi (%36.7) oranında katılmıyorum, 111 kişi (%23.5) oranında Kısmen katılıyorum, 68 kişi (%14.4) oranında katılıyorum, 20 kişi (%4.2) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.” Sorusu için 24 birey (%5.1) Kesinlikle katılmıyorum, 68 kişi (%14.4) oranında katılmıyorum, 136 kişi (%28.8) oranında Kısmen katılıyorum, 177 kişi (%37.5) oranında katılıyorum, 67 birey (%14.2) kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.” sorusuna 29 kişi (%6.1) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 86 birey (%18.2) oranında katılmıyorum, 123 kişi (%26.1) oranında Kısmen katılıyorum, 156 birey (%33.1) oranında katılıyorum, 78 kişi (%16.5) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.” sorusuna 27 kişi (%5.7) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 73 kişi (%15.5) oranında katılmıyorum, 153 kişi (%32.4) oranında Kısmen katılıyorum, 159 kişi (%33.7) oranında katılıyorum, 60 kişi (%12.7) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Ulaşım, yiyecek ve iletişim gibi harcamalarım karşılanırsa gönüllü olarak çalışırım.” sorusuna 40 kişi (%8.5) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 103 kişi (%21.8) oranında katılmıyorum, 137 kişi (%29) oranında Kısmen katılıyorum, 117 kişi (%24.8) oranında katılıyorum, 75 kişi (%15.9) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“İnsanlara yardım etmek beni mutlu edeceği için gönüllü olurum.” sorusuna 40 kişi (%8.5) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 41 kişi (%8.7) oranında katılmıyorum, 92 kişi (%19.5) oranında Kısmen katılıyorum, 155 kişi (%32.8) oranında Katılıyorum, 144

kişi (%30.5) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır. “Aileme yardım yapılırsa gönüllü olurum.” sorusuna 84 kişi (%17.8) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 153 kişi (%32.4) oranında katılmıyorum, 118 kişi (%25) oranında Kısmen katılıyorum, 79 kişi (%16.7) oranında katılıyorum, 38 kişi (%8.1) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.” sorusuna 44 kişi (%9.3) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 109 kişi (%23.1) oranında katılmıyorum, 129 kişi (%27.3) oranında Kısmen katılıyorum, 126 kişi (%26.7) oranında katılıyorum, 64 kişi (%13.6) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.” sorusuna 58 kişi (%12.3) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 158 kişi (%33.5) oranında katılmıyorum, 122 kişi (%25.8) oranında Kısmen katılıyorum, 102 kişi (%21.6) oranında katılıyorum, 32 kişi (%6.8) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.” sorusuna 32 kişi (%6.8) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 49 kişi (%10.4) oranında katılmıyorum, 104 kişi (%22) oranında Kısmen katılıyorum, 146 kişi (%30.9) oranında katılıyorum, 141 kişi (%29.9) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.” sorusuna 21 kişi (%4.4) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 33 kişi (%7) oranında katılmıyorum, 88 kişi (%18.6) oranında Kısmen katılıyorum, 161 kişi (%34.1) oranında katılıyorum, 169 kişi (%35.8) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Psiko-sosyal destek çalışmalarına gönüllü olarak katılmak isterim.” sorusuna 26 kişi (%5.5) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 58 kişi (%12.3) oranında katılmıyorum, 121 kişi (%25.6) oranında Kısmen katılıyorum, 134 kişi (%28.4) oranında katılıyorum, 133 kişi (%28.2) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Pandemi döneminde hasta olmaktan korktuğum için gönüllü olmak istemem.” sorusuna 86 kişi (%18.2) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 166 kişi (%35.2) oranında katılmıyorum, 119 kişi (%25.2) oranında Kısmen katılıyorum, 61 kişi (%12.9) oranında katılıyorum, 40 kişi (%8.5) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Evlerinde karantinaya alınan insanların erzak ihtiyacının karşılanması için gönüllü olurum.” sorusuna 29 kişi (%6.1) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 46 kişi (%9.7) oranında katılmıyorum, 120 kişi (%25.4) oranında Kısmen katılıyorum, 171 kişi

(%36.2) oranında katılıyorum, 106 kişi (%22.5) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Daha önce geçirdiğim hastalık sebebiyle gönüllülerden aldığım desteğin karşılığını vermek için gönüllü olarak çalışırım.” sorusuna 51 kişi (%10.8) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 96 kişi (%20.3) oranında katılmıyorum, 166 kişi (%35.2) oranında Kısmen katılıyorum, 91 kişi (%19.3) oranında katılıyorum, 68 kişi (%14.4) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“İleride kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.” sorusuna 45 kişi (%9.5) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 54 kişi (%11.4) oranında katılmıyorum, 145 kişi (%30.7) oranında Kısmen katılıyorum, 140 kişi (%29.7) oranında katılıyorum, 88 kişi (%18.6) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Pandemi döneminde ortak bir amaç için çalışıp, başkalarına katılarak bir dayanışma duygusu, bilinci oluşturmak için gönüllü olarak çalışmak isterim.” sorusuna 35 kişi (%7.4) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 50 kişi (%10.6) oranında katılmıyorum, 130 kişi (%27.5) oranında Kısmen katılıyorum, 147 kişi (%31.1) oranında katılıyorum, 110 kişi (%23.3) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Aşıların yeterince koruyucu olmadığını düşündüğüm için gönüllü olarak çalışmak istemem.” sorusuna 85 kişi (%18) oranında Kesinlikle katılmıyorum, 148 kişi (%31.4) oranında katılmıyorum, 139 kişi (%29.4) oranında Kısmen katılıyorum, 61 kişi (%12.9) oranında katılıyorum, 39 kişi (%8.3) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.” sorusuna 48 kişi (%10.2) Kesinlikle katılmıyorum, 71 kişi (%15) oranında katılmıyorum, 138 kişi (%29.2) oranında Kısmen katılıyorum, 127 kişi (%26.9) oranında katılıyorum, 88 kişi (%18.6) kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Yakında Covid’ in biteceğini düşünüyorum.” Sorusunun istatistiksel olarak analizi incelendiğinde 65 kişi (%13.8) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 98 kişi (%20.8) oranında katılmıyorum, 122 kişi (%25.8) oranında Kısmen katılıyorum, 99 kişi (%21) oranında katılıyorum, 88 kişi (%18.6) düzeyinde kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

“Covid’ in uğradığı mutasyonlardan dolayı endişe duyduğum ve bulaşıcılığı arttığı için gönüllü olmak istemem.” sorusuna 90 kişi (%19.1) düzeyinde Kesinlikle katılmıyorum, 171 kişi (%36.2) oranında katılmıyorum, 112 kişi (%23.7) oranında Kısmen katılıyorum, 62 kişi (%13.1) oranında katılıyorum, 37 kişi (%7.8) oranında kesinlikle katılıyorum şeklinde cevapladığı saptanmıştır.

Tablo 6. Sosyodemografik değişkenlerle iki değişkenli soruların ortalama değerlerinin karşılaştırılması

Sosyodemografik Değişkenler	Özellikler	Ortalama± Standart Sapma	N	P
Cinsiyet	Kadın	4.20±0.52	216	0.127
	Erkek	4.83±0.71	256	
Medeni Durum	Evli	4.64±0.43	194	0.001
	Bekâr	4.52±0.35	278	
Yaş	18-25	3.10±0.22	141	0.624
	26-34	3.16±0.28	161	
	35-45	2.72±0.27	115	
	46-55	2.52±0.23	45	
	56 ve üzeri	3.34±0.59	10	
Eğitim Durumu	İlköğretim	3.26±0.76	26	0.064
	Lise	3.30±0.43	127	
	Ön lisans	3.31±0.42	121	
	Lisans	3.46±0.51	182	
	Lisansüstü	3.17±0.38	16	
Toplam Gelir Durumu	0-1000	3.28±0.62	140	0.847
	1001-2000	3.17±0.49	51	
	2001-3000	2.78±0.32	56	
	3001 ve +	2.56±0.30	225	
Çocuk Sayısı	0	3.48±0.51	300	0.571
	1	3.21±0.47	74	
	2	3.10±0.60	66	
	3	2.63±0.46	20	
	3 ve üzeri	2.67±0.55	12	
Aşı oldunuz mu?	Evet	3.41±0.49	428	0.216
	Hayır	2.98±0.43	44	
Covid 19 hastalığına yakalandınız mı?	Evet	3.41±0.63	242	0.089
	Hayır	3.57±0.71	230	
Kronik hastalığınız var mı?	Evet	3.75±0.47	89	0.243
	Hayır	3.85±0.51	383	
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evet	4.64±0.47	120	0.695
	Hayır	4.41±0.39	352	
STK’ lar hakkında bilginiz var mı?	Evet	3.82±0.72	276	0.437
	Hayır	3.57±0.65	196	
Son 1 yıl içinde herhangi bir STK’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?	Evet	2.29±0.35	67	0.008
	Hayır	4.29±0.51	405	

Tablo 6. (Devamı)

Sosyodemografik Değişkenler		Ortalama± Standart Sapma	N	P
Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşuna bağış yaptınız mı?	Evet	4.26±0.69	143	0.073
	Hayır	3.88±0.49	329	
Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşu) da gönüllü olarak çalışan var mı?	Evet	2.14±0.41	78	0.009
	Hayır	3.69±0.58	394	
Daha önce afete maruz kaldınız mı?	Evet	2.72±0.39	92	0.021
	Hayır	4.54±0.71	380	
Pandemi dönemi yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi?	Evet	3.21±0.42	173	0.68
	Hayır	4.08±0.57	299	

İki değişkenli soruların (covid 19 süreci ve STK'lar ile ilgili) değerlerinin medeni duruma göre istatistiksel olarak anlamlı olarak farklılık ($p=0.001$) saptanmıştır. Buna göre evlilerin ortalamaları daha yüksekti.

Ön sorulara verilen cevaplar anketlerden elde edilen ortalama değerlerine benzerlik göstererek; son 1 yıl içinde herhangi bir STK' da ücret almadan gönüllü olarak çalışmayanların puan ortalamalarının daha yüksek; çalışanların ise daha düşük olduğu belirlendi ($p=0.008$).

Ayrıca, ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK' da gönüllü olarak çalışan var mı? sorusuna “hayır” cevabı verenlerin puan ortalamaları daha yüksek iken, “evet” ise daha düşüktü ($p=0.009$). Daha önce afete maruz kaldınız mı? sorusuna “hayır” diyenlerin puan ortalamaları daha yüksek iken, hayır diyenlerin ortalama değerlerinin daha düşük olduğu görülmektedir ($p=0.021$) (Tablo 6).

6.3. Demografik Verilere Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Sorular

6.4. Cinsiyet Farkına Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Çıkan Sorular

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların cinsiyet farkına anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için Mann- Whitney U testi uygulanmıştır. Mann- Whitney U test istatistikleri sırasıyla aşağıdaki tabloda p değerleri Tablo 7’de verilmiştir;

Tablo 7. Cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Cinsiyet	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?	Kadın	216	1.77±0.420	0.001
	Erkek	256	1.63±0.483	
Ailem ve arkadaşlarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.	Kadın	216	3.21±1.100	0.020
	Erkek	256	2.95±1.191	
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	Kadın	216	3.47±1.052	0.032
	Erkek	256	3.22±1.171	
Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.	Kadın	216	3.55±0.982	0.023
	Erkek	256	3.30±1.109	
Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.	Kadın	216	3.47±0.969	0.013
	Erkek	256	3.20±1.121	
Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.	Kadın	216	2.90±1.085	0.015
	Erkek	256	2.66±1.147	
Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.	Kadın	216	3.82±1.127	0.011
	Erkek	256	3.54±1.243	
Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.	Kadın	216	4.04±0.992	0.029
	Erkek	256	3.78±1.178	
Gönüllü çalışmalarını sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.	Kadın	216	3.41±1.194	0.044
	Erkek	256	3.18±1.237	

“Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?” sorusunda $p= 0.001$ olduğu için anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerlere baktığımızda kadınların ortalamaları 1.77 iken erkeklerin ise 1.63’ dür. Buna göre kadınların cevabının 2’ ye yani hayır cevabına daha yakın olduğu sonucuna varılmıştır.

“Ailem ve arkadaşlarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.” sorusunda $p= 0.020$ olmasından dolayı anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerler göz önüne alındığında kadın katılımcıların ortalamaları 3.21 iken erkek katılımcıların ortalamaları 2.95’ dir. Buna göre; erkekler, kadınlara göre bu soruya daha fazla oranla katılmamaktadır.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” sorusunda $p= 0.032$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Ortalama

değerlere bakıldığında kadın katılımcıların ortalamaları 3.47 iken erkek katılımcıların ortalamaları 3.22' dir. Buna göre; kadın katılımcılar erkek katılımcılara göre bu soruya daha fazla oranla katılmaktadır.

“Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.” sorusunda $p= 0.023$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerlere bakıldığında kadın katılımcıların ortalamaları 3.55 iken erkekler 3.30' dur. Buna göre; kadınlar erkeklere göre bu soruya daha fazla oranda katılmaktadır.

“Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.” sorusunda $p= 0.013$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerlere bakıldığında kadın katılımcıların ortalamaları 3.47 iken erkek katılımcıların 3.20'dir. Buna göre; kadınların erkeklere göre bu soruya daha fazla oranla katıldıkları saptanmıştır.

“Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.” sorusunda $p= 0.015$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerlere bakıldığında kadın katılımcıların ortalamaları 2.90 iken erkek katılımcıların ortalamaları 2.66' dır. Buna göre; erkekler kadınlara göre bu soruya daha fazla oranla katılmamaktadır.

“Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.” sorusunda $p= 0.011$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerlere bakıldığında kadın katılımcıların ortalamaları 3.82 iken erkek katılımcıların ortalamaları 3.54' dür. Buna göre Buna göre kadınların erkeklere oranla bu soruda daha kararlı olduğu gözlenmiştir.

“Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.” sorusunda $p= 0.029$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerlere bakıldığında kadın katılımcıların ortalamaları 4.04 iken erkeklerin 3.78' dir. Buna göre kadınların erkeklere göre bu soruya daha fazla oranla katıldığı görülmektedir.

“Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.” sorusunda $p= 0.044$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Ortalama değerlere bakıldığında kadın katılımcıların ortalamaları 3.41 iken erkeklerin 3.18'dir. Buna göre kadınların erkeklere göre bu soruya daha fazla oranla katıldığı görülmektedir.

6.4.1. Medeni Duruma Göre Anlamlı Çıkan Sorular

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların medeni duruma göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere Mann- Whitney U test uygulanmıştır. Mann- Whitney U test istatistikleri tablosunda p değerleri (anlamlılık değeri) Tablo 8'de verilmiştir;

Tablo 8. Medeni duruma göre anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Medeni Durum	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Kronik hastalığınız var mı?	Evli	194	1.75±0.433	0.006
	Bekâr	248	1.85±0.355	
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evli	194	1.66±0.473	0.001
	Bekâr	248	1.80±0.399	
Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.	Evli	194	2.83±1.278	0.011
	Bekâr	248	3.13±1.184	
Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.	Evli	194	2.93±1.058	0.044
	Bekâr	248	3.14±1.081	
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	Evli	194	3.17±1.168	0.009
	Bekâr	248	3.45±1.080	
İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.	Evli	194	2.69±1.076	0.000
	Bekâr	248	3.06±1.114	
Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.	Evli	194	3.13±1.151	0.031
	Bekâr	278	3.35±1.135	
Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.	Evli	194	3.25±1.092	0.005
	Bekâr	278	3.53±1.022	
Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.	Evli	194	3.14±1.147	0.001
	Bekâr	278	3.50±1.110	
Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.	Evli	194	3.13±1.105	0.002
	Bekâr	278	3.46±1.011	
EVET	Evli	194	3.14±0.632	0.000
	Bekâr	248	3.32±0.676	
HAYIR	Evli	194	2.95±0.624	0.001
	Bekâr	248	3.33±0.674	

“Kronik hastalığınız var mı?” sorusunda $p = 0.006$ olmasından ötürü anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evli katılımcıların ortalamaları 1.75 iken bekâr katılımcıların ortalamaları 1.85’tir. Buna göre, evli kişilerin bekârlara göre daha fazla kronik hastalığa sahip olduğu görülmektedir.

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” sorusunda $p = 0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evli kişilerin ortalamaları 1.66 iken bekâr katılımcıların ortalamaları 1.80’dır. Buna göre, evli kişilerin bekâr kişilere göre daha fazla ailesinde Covid nedeniyle kaybettiği kişiler olduğu görülmektedir.

“Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.” sorusunda $p= 0.011$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (2.83), bekârlar (3.13); Buna göre, bekârların evlilere yeni insanlarla tanışmak için gönüllü olma düşüncesine daha çok katıldığı görülmektedir.

“Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.” sorusunda $p= 0.044$ olmasından ötürü anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (2.93), bekârlar (3.14); Buna göre, bekâr olan grubun evli olan gruba göre hastalığa maruz kalmaz ise gönüllü olma durumuna daha fazla katıldığı gözlenmiştir.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” sorusunda $p= 0.009$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (3.17), bekârlar (3.45); Buna göre, bekârların evlilere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.” sorusunda $p= 0.000$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (2.69), bekârlar (3.06) oranlarında cevap vermiştir. Buna göre; bekârların evlilere göre işlerinde çalışma saatleri azaltılırsa gönüllü olma düşüncesine daha çok katıldığı görülmektedir.

“Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.” sorusunda $p= 0.031$ olmasından ötürü anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (3.13), bekârlar (3.35); Buna göre, bekâr olan grubun evli olan gruba göre yapılacak iş kamu yararına olacaksa daha fazla gönüllü olacakları gözlenmiştir.

“Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.” sorusunda $p= 0.005$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (3.25), bekârlar (3.53); Buna göre, bekârların evlilere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.” sorusunda $p= 0.001$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (3.14), bekârlar (3.50); Buna göre, bekârların evlilere göre meslek hayatlarına ve kariyerlerine katkı sağlayacaksa gönüllü olma düşüncesine daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.” sorusunda $p= 0.002$ olmasından ötürü anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Bu sorudaki ortalama

değerlere göre evliler (3.13), bekârlar (3.46); Buna göre, bekâr olan grubun evli olan gruba göre bu soruya daha fazla katıldığı gözlenmiştir.

“EVET” soruları için $p= 0.000$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (3.14), bekârlar (3.32); Buna göre, bekârların evlilere göre gönüllü oldukları görülmektedir.

“HAYIR” sorusunda $p= 0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu sorudaki ortalama değerlere göre evliler (2.95), bekârlar (3.33); Buna göre, bekârların evlilere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

6.4.2. Yaşa Göre anlamlı Çıkan Sorular

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların yaşa göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirlemek üzere Kruskal Wallis Testi istatistikleri tablosunda p değerleri (anlamlılık değeri) Tablo 9’da verilmiştir;

Tablo 9. Yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Yaş	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Kronik hastalığınız var mı?	18- 25	141	1.85±0.357	0.000
	26- 34	161	1.87±0.338	
	35-45	115	1.83±0.381	
	46- 55	45	1.44±0.503	
	56 +	10	1.80±0.422	
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	18- 25	141	1.82±0.389	0.002
	26- 34	161	1.80±0.405	
	35- 45	115	1.67±0.472	
	46- 55	45	1.58±0.499	
	56 +	10	1.60±0.516	
Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun) da gönüllü olarak çalışan var mı?	18- 25	141	1.84±0.364	0.023
	26- 34	161	1.89±0.316	
	35- 45	115	1.75±0.436	
	46- 55	45	1.87±0.344	
	56 +	10	1.70±0.483	
Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.	18- 25	141	3.15±1.114	0.027
	26- 34	161	3.14±1.282	
	35- 45	115	2.73±1.259	
	46- 55	45	2.76±1.246	
	56 +	10	3.30±1.059	
Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.	18- 25	141	3.26±1.005	0.049
	26- 34	161	2.90±1.163	
	35- 45	115	2.96±1.063	
	46- 55	45	3.13±0.869	
	56 +	10	3.40±1.174	
İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.	18- 25	141	3.18±1.073	0.016
	26- 34	161	2.80±1.184	
	35- 45	115	2.80±1.078	
	46- 55	45	2.80±0.968	
	56 +	10	2.60±0.966	

Tablo 9. (Devamı)

Sorular	Yaş	N	Ortalama±Standart Sapma	p
Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.	18- 25	141	3.63±1.045	0.009
	26- 34	161	3.31±1.216	
	35- 45	115	3.21±1.080	
	46- 55	45	3.11±1.172	
	56 +	10	3.00±1.054	
Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.	18- 25	141	3.60±0.955	0.002
	26- 34	161	3.16±1.134	
	35-45	115	3.17±1.084	
	46- 55	45	3.51±0.895	
	56+	10	2.90±0.876	
Ulaşım, yiyecek ve iletişim gibi harcamalarım karşılanırsa gönüllü olarak çalışırım.	18- 25	141	3.43±1.116	0.045
	26- 34	161	3.03±1.242	
	35- 45	115	3.14±1.176	
	46- 55	45	3.02±1.177	
	56 +	10	3.20±1.135	
Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.	18- 25	141	3.34±1.048	0.001
	26- 34	161	3.21±1.287	
	35- 45	115	2.95±1.138	
	46- 55	45	2.62±1.173	
	56 +	10	2.80±1.033	
Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.	18- 25	141	2.92±1.147	0.020
	26- 34	161	2.61±1.152	
	35- 45	115	2.94±1.110	
	46- 55	45	2.56±0.943	
	56 +	10	2.30±0.675	
İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.	18- 25	141	2.92±1.147	0.032
	26- 34	161	2.61±1.152	
	35- 45	115	2.94±1.110	
	46- 55	45	2.56±0.943	
	56 +	10	2.30±0.675	
Pandemi döneminde ortak bir amaç için çalışıp, başkalarına katılarak da bir dayanışma duygusu, bilinci oluşturmak için gönüllü olarak çalışmak isterim.	18- 25	141	3.46±1.174	0.028
	26- 34	161	3.41±1.252	
	35-45	115	3.63±1.142	
	46- 55	45	3.96±0.903	
	56+	10	3.00±0.667	
Gönüllü çalışmalarını sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.	18- 25	141	3.52±1.257	0.016
	26- 34	161	3.12±1.278	
	35- 45	115	3.16±1.174	
	46- 55	45	3.36±0.957	
	56 +	10	3.80±0.789	

“Kronik hastalığınız var mı?” sorusunda p= 0.000 olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (1.85), 26-34 yaş arası (1.87), 35-45 yaş arası (1.83), 46-55 yaş arası (1.44), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (1.80); Buna göre, 46-55 yaş grubundaki kişilerin diğer yaş gruplarındaki kişilere göre kronik hastalığa sahip olma oranlarının daha düşük olduğu görülmektedir.

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” sorusunda p= 0.002 olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (1.82), 26-34 yaş arası (1.80), 35-45 yaş arası (1.67), 46-55 yaş arası (1.58), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (1.60); Buna göre, 46-55 yaş grubundaki kişilerin 46-

55 yaş grubundaki kişilerin daha fazla Covid nedeniyle ailesinden birilerini kaybettikleri görülmektedir.

“Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK’ da gönüllü olarak çalışan var mı?” Sorusunda $p= 0.023$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası kişiler (1.84), 26-34 yaş arası (1.89), 35-45 yaş arası (1.75), 46-55 yaş arası (1.87), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (1.70); Buna göre, 56 yaş ve üzeri bireylerin ise kişilerin 26-34 yaş grubundakilere göre ailelerinde herhangi bir STK’ da gönüllü olarak çalışanların daha fazla olduğu görülmektedir.

“Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.” Sorusunda $p= 0.027$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.15), 26-34 yaş arası (3.14), 35-45 yaş arası (2.73), 46-55 yaş arası (2.76), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (3.30); Buna göre, 56 yaş ve üzeri kişilerin 35-45 yaş grubundakilere göre bu soruya daha fazla oranda katıldıkları gözlenmektedir.

“Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.” sorusunda $p= 0.049$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.26), 26-34 yaş arası (2.90), 35-45 yaş arası (2.96), 46-55 yaş arası (3.13), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (3.40); bu oranlar dikkate alındığında, 26-34 yaş, 35-45 yaş ve 46-55 yaş grubundaki kişilerin bu soruya yakın oranda cevapladığı, 56 yaş ve üzeri kişilerin ise 18-25 yaş grubundakilere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.” sorusunda $p= 0.016$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.18), 26-34 yaş arası (2.80), 35-45 yaş arası (2.80), 46-55 yaş arası (2.80), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (2.60); bu oranlara bakıldığında, 26-34 yaş, 35-45 yaş ve 46-55 yaş grubundaki kişilerin bu soruya aynı oranda cevapladığı, 18-25 yaş grubundaki kişilerin ise 56 yaş ve üzeri bireylere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.” sorusunda $p= 0.009$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.63), 26-34 yaş arası (3.31), 35-45 yaş arası (3.21), 46-55 yaş arası (3.11), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (3.00); Buna göre, 18-25 yaş grubundakilerin 56 yaş ve üzeri bireyler ise kişilere göre meslek hayatlarına katkı sağlayacaksa gönüllü olma fikrine daha çok katıldığı görülmektedir.

“Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p=0.002$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.60), 26-34 yaş arası (3.16), 35-45 yaş arası (3.17), 46-55 yaş arası (3.51), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (2.90); Buna göre, 18-25 yaş grubundaki kişilerin 56 yaş ve üzeri bireyler ise kişilere oranla bu soruya daha fazla katıldıkları görülmektedir.

“Ulaşım, yiyecek ve iletişim gibi harcamalarım karşılanırsa gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p=0.045$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.43), 26-34 yaş arası (3.03), 35-45 yaş arası (3.14), 46-55 yaş arası (3.02), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (3.20); Buna göre, 18-25 yaş grubundaki kişilerin 46-55 yaş grubundakilere göre bu soruya daha fazla oranda katıldıkları gözlenmektedir.

“Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.” Sorusunda $p=0.001$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.34), 26-34 yaş arası (3.21), 35-45 yaş arası (2.95), 46-55 yaş arası (2.62), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (2.80); Buna göre, 18-25 yaş grubundakilerin 46-55 yaş grubundakilere göre bu soruya katılım oranlarının daha fazla olduğu görülmektedir.

“Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p=0.020$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (2.92), 26-34 yaş arası (2.61), 35-45 yaş arası (2.94), 46-55 yaş arası (2.56), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (2.30); Buna göre, 35-45 yaş grubundakilerin 56 yaş ve üzeri bireyler ise kişilere göre bu soruya daha fazla oranda katıldıkları gözlenmektedir.

“İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p=0.032$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.38), 26-34 yaş arası (3.23), 35-45 yaş arası (3.40), 46-55 yaş arası (3.82), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (2.90); Buna göre, 46-55 yaş grubundakilerin 56 yaş ve üzeri bireyler ise kişilere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Pandemi döneminde ortak bir amaç için çalışıp, başkalarına katılarak da bir dayanışma duygusu, bilinci oluşturmak için gönüllü olarak çalışmak isterim.” Sorusunda $p=0.028$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.46), 26-34 yaş arası (3.41), 35-45 yaş arası

(3.63), 46-55 yaş arası (3.96), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (3.00); Buna göre, 46-55 yaş grubundakilerin 56 yaş ve üzeri bireyler ise kişilere göre bu soruya daha çok katıldığı görülmektedir.

“Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.” Sorusunda $p = 0.016$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 18-25 yaş arası bireyler (3.52), 26-34 yaş arası (3.12), 35-45 yaş arası (3.16), 46-55 yaş arası (3.36), 56 yaş ve üzeri bireyler ise (3.80); Buna göre, 56 yaş ve üzeri bireyler ise kişilerin 26-34 yaş grubundakilere göre gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişilerden dolayı daha fazla endişe duyduğu görülmektedir.

6.4.3.Eğitim Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirlemek üzere Kruskal Wallis testi istatistikleri tablosunda p değerleri (anlamlılık değeri) Tablo 10’ da verilmiştir;

Tablo 10. Eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Eğitim Durumu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Kronik hastalığınız var mı?	İlköğretim	26	1.46±0.508	0.000
	Lise	127	1.74±0.440	
	Ön Lisans	121	1.88±0.331	
	Lisans	182	1.87±0.339	
	Lisansüstü	16	1.81±0.403	
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	İlköğretim	26	1.42±0.504	0.000
	Lise	127	1.62±0.487	
	Ön Lisans	121	1.83±0.380	
	Lisans	182	1.82±0.386	
	Lisansüstü	16	1.81±0.403	
Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağlı yaptınız mı?	İlköğretim	26	1.96±0.196	0.001
	Lise	127	1.72±0.449	
	Ön Lisans	121	1.76±0.429	
	Lisans	182	1.61±0.489	
	Lisansüstü	16	1.56±0.512	

Tablo 10. (Devamı)

Sorular	Eğitim Durumu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi?	İlköğretim	26	1.54±0.508	0.000
	Lise	127	1.57±0.497	
	Ön Lisans	121	1.56±0.498	
	Lisans	182	1.76±0.426	
	Lisansüstü	16	1.38±0.500	
İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.	İlköğretim	26	2.27±0.604	0.004
	Lise	127	2.83±1.084	
	Ön Lisans	121	2.90±1.172	
	Lisans	182	3.08±1.120	
	Lisansüstü	16	2.75±1.065	
Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.	İlköğretim	26	2.88±0.766	0.017
	Lise	127	3.27±1.198	
	Ön Lisans	121	3.16±1.169	
	Lisans	182	3.30±1.143	
	Lisansüstü	16	4.00±0.730	
Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.	İlköğretim	26	2.73±0.919	0.036
	Lise	127	3.39±1.114	
	Ön Lisans	121	3.30±1.222	
	Lisans	182	3.46±1.111	
	Lisansüstü	16	3.31±1.078	
Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.	İlköğretim	26	2.23±1.204	0.000
	Lise	127	3.02±1.279	
	Ön Lisans	121	3.21±1.311	
	Lisans	182	3.20±1.351	
	Lisansüstü	16	3.69±1.394	
Pandemi döneminde hasta olmaktan korktuğum için gönüllü olmak istemem.	İlköğretim	26	2.65±1.018	0.033
	Lise	127	2.74±1.899	
	Ön Lisans	121	2.31±1.152	
	Lisans	182	2.62±1.261	
	Lisansüstü	16	2.88±1.293	

“Kronik hastalığınız var mı?” Sorusunda $p= 0.000$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (1.46), lise (1.74), ön lisans (1.88), lisans (1.87), lisansüstü (1.81); Buna göre, ilköğretim mezunlarının ön lisans mezunlarına göre daha fazla kronik hastalığa sahip oldukları gözlenmiştir.

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” Sorusunda $p= 0.000$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (1.42), lise (1.62), ön lisans (1.83), lisans (1.82), lisansüstü (1.81); Buna göre, ilköğretim mezunlarının ön lisans mezunlarına göre daha fazla ailelerinden birini Covid 19 nedeniyle kaybettikleri görülmektedir.

“Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağlı yaptınız mı?” Sorusunda $p= 0.001$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu

sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (1.96), lise (1.72), ön lisans (1.76), lisans (1.61), lisansüstü (1.56); Buna göre, lisansüstü mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre daha çok gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşu' na bağış yaptığı görülmektedir.

“Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi?”

Sorusunda $p= 0.000$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (1.54), lise (1.57), ön lisans (1.56), lisans (1.76), lisansüstü (1.38); Buna göre, lisansüstü mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre daha fazla Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmalarının yeterli olduğunu düşündükleri gözlenmiştir.

“İşimde alışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p=$

0.004 olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (2.27), lise (2.83), ön lisans (2.90), lisans (3.08), lisansüstü (2.75); Buna göre, lisans mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p=$

0.017 olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (2.88), lise (3.27), ön lisans (3.16), lisans (3.30), lisansüstü (4.00); Buna göre, lisansüstü mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.”

Sorusunda $p= 0.036$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (2.73), lise (3.39), ön lisans (3.30), lisans (3.46), lisansüstü (3.31); Buna göre, lisans mezunlarının ilköğretim mezunlarına göre daha fazla oranla katılıyor oldukları gözlenmiştir.

“Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.” Sorusunda $p=$

0.036 olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (2.23), lise (3.02), ön lisans (3.21), lisans (3.20), lisansüstü (3.69); Buna göre, lisansüstü mezunlarının lise mezunlarına göre daha fazla oranla katılıyor oldukları gözlenmiştir.

“Pandemi döneminde hasta olmaktan korktuğum için gönüllü olmak

istemem.” Sorusunda $p= 0.033$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre ilköğretim (2.65), lise (2.74), ön lisans (2.31), lisans (2.62), lisansüstü (2.88); Buna göre, lisansüstü mezunlarının ön lisans mezunlarına göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

6.4.4. Gelir Durumuna Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek üzere Kruskal Wallis testi istatistikleri tablosunda p değerleri Tablo 11’ de gösterilmiştir;

Tablo 11. Gelir durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Gelir Durumu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	0-1000	140	1.54±0.344	0.000
	1001-2000	51	1.57±0.428	
	20001-3000	56	1.30±0.493	
	3001 +	225	1.48±0.459	
Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.	0-1000	140	1.76±0.430	0.006
	1001-2000	51	1.75±0.440	
	2001-3000	56	1.79±0.414	
	3001 +	225	1.86±0.351	
İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.	0-1000	140	3.26±1.249	0.030
	1001-2000	51	3.47±1.057	
	2001-3000	56	3.79±1.024	
	3001 +	225	3.31±1.160	

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” Sorusunda p=0.000 olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 0-1000 TL (1.54), 1001-2000 TL (1.57), 2001-3000 TL (1.30), 3001 TL ve üzeri (1.48); Buna göre, 2001-3000 TL gelire sahip kişilerin 0-1000 TL arası gelire sahip kişilere göre bu soruya verdikleri cevabın 1’e yani evet cevabına daha yakın olduğu görülmektedir.

“Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda p=0.006 olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 0-1000 TL (1.76), 1001-2000 TL (1.75), 2001-3000 TL (1.79), 3001 TL ve üzeri (1.86); Buna göre, 0-1000 TL arası gelir ile 1001-2000 TL arası gelire sahip olanlar 2001-3000 TL ve 3001 TL ve üzeri gelire sahip olanlara göre bu soruda daha kararlıdır.

“İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim

“için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.030$ olduğundan anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre 0-1000 TL (3.26), 1001-2000 TL (3.47), 2001-3000 TL (3.79), 3001 TL ve üzeri (3.31); Buna göre, 2001-3000 TL gelire sahip olanlar diğer kişilere göre bu ifadeye daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

6.4.5. Çocuk Sayısına Göre İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini belirlemek üzere Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Kruskal Wallis testi istatistikleri tablosunda p değerleri Tablo 12’de gösterilmiştir;

Tablo 12. Çocuk sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	Çocuk Sayısı	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Covid 19 hastalığına yakalandınız mı?	0	300	1.54±0.499	0.001
	1	74	1.47±0.503	
	2	66	1.36±0.485	
	3	20	1.10±0.308	
	4 ve +	12	1.50±0.522	
Kronik hastalığınız var mı?	0	300	1.87±0.333	0.000
	1	74	1.77±0.424	
	2	66	1.71±0.456	
	3	20	1.50±0.513	
	4 ve +	12	1.58±0.515	
Ailem ve arkadaşlarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.	0	300	3.03±1.142	0.032
	1	74	3.24±1.145	
	2	66	2.94±1.239	
	3	20	3.70±0.923	
	4 ve +	12	2.67±1.155	
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	0	300	3.41±1.095	0.009
	1	74	3.46±1.075	
	2	66	3.05±1.270	
	3	20	3.20±0.951	
	4 ve +	12	2.42±0.996	
İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.	0	300	3.01±1.139	0.000
	1	74	3.12±1.006	
	2	66	2.42±1.024	
	3	20	2.60±1.046	
	4 ve +	12	2.33±0.851	
Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.	0	300	3.46±1.151	0.021
	1	74	3.31±1.170	
	2	66	3.12±1.045	
	3	20	3.20±1.056	
	4 ve +	12	2.67±0.888	
Ulaşım, yiyecek ve iletişim gibi harcamalarım karşılanırsa gönüllü olarak çalışırım.	0	300	3.24±1.199	0.022
	1	74	3.22±1.063	
	2	66	3.18±1.239	
	3	20	2.49±1.050	
	4 ve +	12	2.67±1.231	

“Covid 19 hastalığına yakalandınız mı?” Sorusunda $p= 0.001$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre çocuk sayısı 0 olanlar (1.54), 1 olanlar (1.47), 2 olanlar (1.36), 3 olanlar (1.10), 4 ve üzeri olanlar (1.50); Buna göre, 3 çocuk sahibi olan kişilerin diğer kişilere oranla daha fazla Covid 19’a yakalandığı görülmektedir.

“Kronik hastalığınız var mı?” Sorusunda $p= 0.000$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre çocuk sayısı 0 olanlar (1.87), 1 olanlar (1.77), 2 olanlar (1.71), 3 olanlar (1.50), 4 ve üzeri olanlar (1.58); Buna göre, 3 çocuk ve 4 ve üzeri çocuk sahibi olan kişilerin diğer kişilere oranla daha fazla kronik hastalığa sahip kişiler olduğu görülmektedir.

“Ailem ve arkadaşlarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.032$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre çocuk sayısı 0 olanlar (3.03), 1 olanlar (3.24), 2 olanlar (2.94), 3 olanlar (3.70), 4 ve üzeri olanlar (2.67); Buna göre, 3 çocuk sahibi olan kişilerin diğer kişilere göre bu soruya katılma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.009$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre çocuk sayısı 0 olanlar (3.41), 1 olanlar (3.46), 2 olanlar (3.05), 3 olanlar (3.20), 4 ve üzeri olanlar (2.42); Buna göre, 4 ve üzeri çocuk sahibi olan kişilerin diğer kişilere göre bu soruya katılmadığı görülmektedir.

“İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p= 0.000$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre çocuk sayısı 0 olanlar (3.01), 1 olanlar (3.12), 2 olanlar (2.42), 3 olanlar (2.60), 4 ve üzeri olanlar (2.33); Buna göre, çocuk sahibi olmayan ve 1 çocuk sahibi olan kişilerin diğer kişilere göre bu soruya katılım oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.021$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre çocuk sayısı 0 olanlar (3.46), 1 olanlar (3.31), 2 olanlar (3.12), 3 olanlar (3.20), 4 ve üzeri olanlar (2.67); Buna göre, 4 ve üzeri çocuk sahibi olan kişilerin diğer kişilere göre bu soruya katılmadığı gözlenmektedir.

“Ulaşım, yiyecek ve iletişim gibi harcamalarım karşılanırsa gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p= 0.022$ olmasından ötürü anlamlı farklılık vardır. Bu sorudaki ortalama değerlere göre çocuk sayısı 0 olanlar (3.24), 1 olanlar (3.22), 2 olanlar (3.18), 3 olanlar (2.49), 4 ve üzeri olanlar (2.67); Buna göre, 3 çocuk ve 4 ve üzeri çocuk sahibi olan kişilerin diğer kişilere göre bu soruya katılmadığı görülmektedir.

6.4.6. İstatiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizi

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların “**a1) Aşı oldunuz mu?**” sorusu için çıkan Mann- Whitney U test istatistik sonuçları Tablo 13’ de verilmiştir.

Tablo 13. A1 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	A1 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evet	428	1.73±0.446	0.003
	Hayır	44	1.93±0.255	
Aşı gibi sağlık uygulamalarında bana ve aileme öncelik verilirse gönüllü olurum.	Evet	428	2.62±1.167	0.014
	Hayır	44	2.20±1.286	
Sorumluluğum artmaması için gönüllü olarak çalışmak istemem.	Evet	428	2.49±1.096	0.001
	Hayır	44	1.95±1.056	
Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.	Evet	428	3.34±1.171	0.028
	Hayır	44	2.82±1.574	

“**Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?**” Sorusunda p= 0.003 olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.73), hayır (1.93), bu oranlara göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre cevabı 1’ e yani evet cevabına daha yakın olduğu gözlenmektedir.

“**Aşı gibi sağlık uygulamalarında bana ve aileme öncelik verilirse gönüllü olurum.**” Sorusunda p= 0.014 olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.62), hayır (2.20), Buna göre hayır diyenlerin evet diyenlere göre bu soruya katılmadığı görülmektedir.

“**Sorumluluğum artmaması için gönüllü olmak istemem.**” Sorusunda p= 0.001 olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.49), hayır (1.59) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“**Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.**” Sorusunda p= 0.028 olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.34), hayır (2.82) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

6.4.7. Covid 19 hastalığına yakalandınız mı? Sorusu İçin Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların “a2) Covid 19 hastalığına yakalandınız mı?” sorusu için anlamlı farklılık çıkan soruların tespiti için Mann- Whitney U testi uygulanmıştır. Yapılan Mann- Whitney U testi ile istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanan soruların sonuçları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. A2 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	A2 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Daha önce afete maruz kaldınız mı?	Evet	242	1.77±0.423	0.040
	Hayır	230	1.84±0.364	
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evet	242	1.67±0.473	0.000
	Hayır	230	1.83±0.376	
Daha önce geçirdiğim hastalık sebebiyle gönüllülerden aldığım desteğin karşılığını vermek için gönüllü olarak çalışırım.	Evet	242	3.20±1.153	0.020
	Hayır	230	2.92±1.203	
Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.	Evet	242	3.21±1.093	0.040
	Hayır	230	3.37±1.341	

“Daha önce afete maruz kaldınız mı?” Sorusunda $p = 0.040$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda; Covid 19 hastalığına yakalanan kişilerin çoğunluğunun bu soruya cevabının 1’ e yani evet cevabına yakın olduğu görülmektedir.

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” Sorusunda $p = 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda; evet (1.67), hayır (1.83) oranlarında olduğu görülmektedir. Covid 19 hastalığına yakalananların bu soruya cevabı 1’ e yani evet cevabına yakın olduğu saptanmıştır.

“Daha önce geçirdiğim hastalık sebebiyle gönüllülerden aldığım desteğin karşılığını vermek için gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p = 0.020$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda; evet (3.20), hayır (2.92) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre Covid 19 hastalığına yakalandınız mı? sorusuna evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı gözlenmiştir.

“Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.” Sorusunda $p=0.040$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.21), hayır (3.37) oranlarında olduğu saptanmıştır. Buna göre; Covid 19 hastalığına yakalandınız mı? sorusuna hayır diyenlerin evet diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

6.4.8. Kronik hastalığınız var mı? Sorusu İçin Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların “a3) Kronik hastalığınız var mı?” sorusu için çıkan soruların tespiti için Mann- Whitney U testi uygulanmıştır. Mann- Whitney U testi ile yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan soruların sonuçları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. A3 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	A3 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evet	89	1.63±0.486	0.005
	Hayır	383	1.77±0.420	
Kendim ve çevremdeki insanların güvenliği ve iyiliği için gönüllü olarak çalışmayı düşünmem.	Evet	89	2.53±1.159	0.003
	Hayır	383	2.17±1.189	
Aşı gibi sağlık uygulamalarında bana ve aileme öncelik verilirse gönüllü olurum.	Evet	89	2.83±1.141	0.021
	Hayır	383	2.52±1.186	
İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.	Evet	89	3.71±1.120	0.003
	Hayır	383	3.28±1.189	
HAYIR	Evet	89	2.79±0.586	0.048
	Hayır	383	2.68±0.566	

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” Sorusunda $p= 0.005$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda; evet (1.63), hayır (1.77) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre; kronik hastalığı olanların çoğunluğunun cevabı 2’ye yani hayır cevabına daha yakın olduğu görülmektedir.

“Kendim ve çevremdekilerin güvenliği için gönüllü olarak çalışmak istemem.” Sorusunda $p= 0.003$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda; evet (2.53), hayır (2.17) oranlarında olduğu sonucuna varılmıştır. Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Aşı gibi sağlık uygulamalarında bana ve aileme öncelik verilirse gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.021$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda; evet (2.83), hayır (2.52) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre daha fazla katıldığı gözlenmiştir.

“İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.003$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.71), hayır (3.28); Buna göre, evet diyenlerin hayır diyenlere göre daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“HAYIR.” Sorusunda $p= 0.048$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.79), hayır (2.68), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

6.4.9. Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı? Sorusu İçin Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan iki değişkenli sorulardan olan **“a4) Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?”** sorusu için çıkan Mann- Whitney U testi ile yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan soruların sonuçları Tablo 16’ da verilmiştir.

Tablo 16. A4 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	A4 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Covid 19 hastalığına yakalandınız mı?	Evet	120	1.33±0.470	0.000
	Hayır	352	1.54±0.499	
Kronik hastalığınız var mı?	Evet	120	1.73±0.448	0.005
	Hayır	352	1.84±0.366	

Tablo 16.(Devamı)

Sorular	A4 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Aşı oldunuz mu?	Evet	120	1.03±0.157	0.003
	Hayır	352	1.12±0.321	
STK'lar hakkında bilginiz var mı?	Evet	120	1.31±0.464	0.006
	Hayır	352	1.45±0.498	
Daha önce afete maruz kaldınız mı?	Evet	120	1.72±0.453	0.005
	Hayır	352	1.84±0.372	
Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.	Evet	120	2.69±1.215	0.001
	Hayır	352	3.12±1.220	
İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.	Evet	120	2.68±0.935	0.004
	Hayır	352	2.99±1.158	
Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.	Evet	120	2.92±1.206	0.015
	Hayır	352	3.19±1.170	
Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.	Evet	120	3.84±1.209	0.038
	Hayır	352	3.61±1.191	
Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.	Evet	120	4.15±0.967	0.005
	Hayır	352	3.81±1.134	
İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.	Evet	120	3.66±1.126	0.002
	Hayır	352	3.26±1.192	
Pandemi döneminde ortak bir amaç için çalışıp, başkalarına katılarak da bir dayanışma duygusu, bilinci oluşturmak için gönüllü olarak çalışmak isterim.	Evet	120	3.73±1.136	0.025
	Hayır	352	3.45±1.178	

“Covid 19 hastalığına yakalandınız mı?” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda; evet (1.33), hayır (1.54) olduğu saptanmıştır. Ailesinde Covid 19 nedeniyle birini kaybetmiş olanların çoğunluğunun cevabı 2’ e yani hayır cevabına yakın olduğu gözlemlenmiştir.

“Kronik hastalığınız var mı?” Sorusunda $p= 0.005$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.73), hayır (1.84) şeklinde cevaplanmıştır. Buna göre; Ailesinde Covid 19 nedeniyle birini kaybetmiş olanların çoğunluğunun cevabı 2’ e yani hayır cevabına yakın olduğu gözlemlenmiştir.

“Aşı oldunuz mu?” Sorusunda $p= 0.003$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.03), hayır (1.12) şeklinde cevaplanmıştır. Buna göre; Ailesinde Covid 19 nedeniyle birini kaybetmiş olanların çoğunluğunun cevabı 2’ e yani hayır cevabına yakın olduğu gözlemlenmiştir.

“STK’lar hakkında bilginiz var mı?” Sorusunda $p= 0.006$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.31), hayır (1.45), Buna göre; Ailesinde Covid 19 nedeniyle birini kaybetmiş olanların çoğunluğunun cevabı 2’ e yani hayır cevabına yakın olduğu gözlemlenmiştir.

“Daha önce afete maruz kaldınız mı?” Sorusunda $p= 0.005$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.72), hayır (1.84) olduğu görülmektedir. Buna göre Ailesinde Covid 19 nedeniyle birini kaybetmiş olanların çoğunluğunun cevabı 2’ e yani hayır cevabına yakın olduğu gözlemlenmiştir.

“Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.” Sorusunda $p= 0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.69), hayır (3.12), Buna göre hayır diyenlerin evet diyenlere göre daha fazla katıldığı görülmektedir.

“İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p= 0.004$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.68), hayır (2.99), Buna göre hayır diyenlerin evet diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.015$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.92), hayır (3.19), Buna göre hayır diyenlerin evet diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı gözlenmiştir.

“Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.038$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.84), hayır (3.61), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.005$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (4.15), hayır (3.81), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.002$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur.

Ortalama değere baktığımızda evet (3.66), hayır (3.26), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Pandemi döneminde ortak bir amaç için çalışıp, başkalarına katılarak da bir dayanışma duygusu, bilinci oluşturmak için gönüllü olarak çalışmak isterim.”

Sorusunda $p = 0.025$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.73), hayır (3.45), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

6.4.10. STK’lar hakkında bilginiz var mı? Sorusu İçin İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan iki değişkenli sorulardan olan **“a5) STK’lar hakkında bilginiz var mı?”** sorusu için çıkan Mann- Whitney U testi ile yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan soruların sonuçları Tablo 17’ de verilmiştir.

Tablo 17. A5 sorusuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan sorular

Sorular	A5 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evet	276	1.70±0.459	0.000
	Hayır	196	1.81±0.392	
Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?	Evet	276	1.83±0.389	0.012
	Hayır	196	1.91±0.290	
Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?	Evet	276	1.63±0.484	0.000
	Hayır	196	1.79±0.408	
Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun) da gönüllü olarak çalışan var mı?	Evet	276	1.76±0.427	0.000
	Hayır	196	1.94±0.240	
Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.	Evet	276	3.56±1.125	0.000
	Hayır	196	3.22±1.094	
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	Evet	276	3.41±1.130	0.040
	Hayır	196	3.22±1.110	
Yapılacak iş kamu yararına olaksa gönüllü olmak isterim.	Evet	276	3.42±1.146	0.000
	Hayır	196	3.03±1.109	
Sorumluluğumun artmaması için gönüllü olmak istemem.	Evet	276	2.34±1.153	0.003
	Hayır	196	2.58±1.012	
Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.	Evet	276	3.49±1.107	0.018
	Hayır	196	3.31±0.981	

Tablo 17. (Devamı)

Sorular	A5 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
İnsanlara yardım etmek beni mutlu edeceği için gönüllü olurum.	Evet	276	3.81±1.192	0.007
	Hayır	196	3.51±1.263	
Aileme yardım yapılırsa gönüllü olurum.	Evet	276	2.54±1.119	0.027
	Hayır	196	2.81±1.258	
Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.	Evet	276	3.89±1.124	0.000
	Hayır	196	3.36±1.234	
Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.	Evet	276	4.08±1.043	0.000
	Hayır	196	3.65±1.138	
Psiko-sosyal destek çalışmalarına gönüllü olarak katılmak isterim.	Evet	276	3.72±1.172	0.015
	Hayır	196	3.47±1.165	

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” Sorusunda $p = 0.025$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.70), hayır (1.81) olduğu görülmektedir. Buna göre; STK’lar hakkında bilginiz var mı? Sorusunu cevaplayanların çoğunluğunun bu soruya cevabı 2’ e yani hayır cevabına daha yakın olduğu sonucuna varılmıştır.

“Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?” Sorusunda $p = 0.012$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.83), hayır (1.91), Buna göre; STK’lar hakkında bilginiz var mı? Sorusunu cevaplayanların çoğunluğunun bu soruya cevabı 2’ e yani hayır cevabına daha yakın olduğu sonucuna varılmıştır.

“Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağlı yaptınız mı?” Sorusunda $p = 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.63), hayır (1.79), Buna göre; STK’lar hakkında bilginiz var mı? Sorusunu cevaplayanların çoğunluğunun bu soruya cevabı 2’ e yani hayır cevabına daha yakın olduğu sonucuna varılmıştır.

“Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun)’ da gönüllü olarak çalışan var mı?” Sorusunda $p = 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.76), hayır (1.94), Buna göre; STK’lar hakkında bilginiz var mı? Sorusunu cevaplayanların çoğunluğunun bu soruya cevabı 2’ e yani hayır cevabına daha yakın olduğu sonucuna varılmıştır.

“Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p = 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama

değere baktığımızda evet (3.56), hayır (3.22), Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.040$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.41), hayır (3.22), Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.42), hayır (3.03), Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Sorumluluğumun artmaması için gönüllü olmak istemem.” Sorusunda $p= 0.003$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.34), hayır (2.58), Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katılmadığı gözlenmiştir.

“Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.018$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.49), hayır (3.31), Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“İnsanlara yardım etmek beni mutlu edeceği için gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.007$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.81), hayır (3.51), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Aileme yardım yapılırsa gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.002$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Sorusunda $p= 0.027$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.54), hayır (2.81), Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katılmadığı gözlenmiştir.

“Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.89), hayır (3.36), Buna göre; evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (4.08), hayır (3.65), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Psiko-sosyal destek çalışmalarına gönüllü olarak katılmak isterim.”

Sorusunda $p = 0.015$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.72), hayır (3.47), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

6.4.11. Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? Sorusu İçin İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan sorulardan “a6) Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?” sorusu için çıkan Mann- Whitney U test istatistik sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. A6 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular

Sorular	A6 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?	Evet	67	1.43±0.499	0.000
	Hayır	404	1.74±0.438	
Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun)’ da gönüllü olarak çalışan var mı?	Evet	67	1.63±0.487	0.000
	Hayır	404	1.87±0.338	
Ailem ve arkadaşlarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.	Evet	67	3.37±1.112	0.021
	Hayır	404	3.02±1.157	
Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.	Evet	67	3.42±1.032	0.003
	Hayır	404	3.00±1.072	
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	Evet	67	3.76±0.986	0.001
	Hayır	404	3.27±1.127	
Pandemi döneminde hasta olmaktan korktuğum için gönüllü olmak istemem.	Evet	67	2.33±1.160	0.028
	Hayır	404	2.62±1.173	
Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.	Evet	67	2.97±1.154	0.017
	Hayır	404	3.34±1.227	
EVET	Evet	67	3.54±0.616	0.000
	Hayır	404	3.21±0.657	
HAYIR	Evet	67	2.55±0.578	0.019
	Hayır	404	2.72±0.567	

“Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?” Sorusunda $p = 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere

baktığımızda evet (1.43), hayır (1.74) oranlarında cevaplandığı saptanmıştır. Buna göre; Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun' da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? Sorusuna cevap verenlerin çoğunluğunun cevabı 2' e yani hayır cevabına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

“Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun)' da gönüllü olarak çalışan var mı?” Sorusunda $p = 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.63), hayır (1.87) oranlarında cevaplandığı gözlenmiştir. Buna göre; Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun' da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? Sorusuna cevap verenlerin çoğunluğunun cevabı 2' e yani hayır cevabına daha yakın olduğu tespit edilmiştir.

“Ailem ve arkadaşlarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.” Sorusunda $p = 0.021$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.37), hayır (3.02) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.” Sorusunda $p = 0.003$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.42), hayır (3.00) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” Sorusunda $p = 0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.76), hayır (3.27) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre, Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun' da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? sorusuna evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Pandemi döneminde hasta olmaktan korktuğum için gönüllü olmak istemem.” Sorusunda $p = 0.028$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.33), hayır (2.62) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun' da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? sorusuna evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılmama oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir.

“Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.” Sorusunda $p = 0.017$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.97), hayır (3.34) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre, Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun' da ücret almadan gönüllü olarak

çalıştınız mı? hayır diyenlerin evet diyenlere göre bu soruya katılma oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir.

“**EVET**” Sorusunda $p = 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.50), hayır (3.20) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre, Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? sorusuna evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılma oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir.

“**HAYIR**” Sorusunda $p = 0.019$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.55), hayır (3.72) oranlarında olduğu görülmektedir. Buna göre, Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? sorusuna hayır diyenlerin evet diyenlere göre bu soruya katılma oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir.

6.4.12. Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı? Sorusu İçin İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların “a7” sorusu için çıkan Mann- Whitney U testi ile yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan soruların sonuçları Tablo 19’ da verilmiştir.

Tablo 19. A7 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular

Sorular	A7 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
STK’ lar hakkında bilginiz var mı?	Evet	143	1.29±0.454	0.000
	Hayır	329	1.47±0.500	
Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?	Evet	143	1.74±0.455	0.000
	Hayır	329	1.91±0.284	
Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.	Evet	143	3.63±1.179	0.003
	Hayır	329	3.33±1.088	
Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.	Evet	143	3.21±1.112	0.032
	Hayır	329	2.99±1.053	
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	Evet	143	3.57±1.097	0.001
	Hayır	329	3.23±1.121	
Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.	Evet	143	3.47±1.149	0.005
	Hayır	329	3.16±1.133	
Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.	Evet	143	3.60±0.980	0.013
	Hayır	329	3.33±1.083	

Tablo 19. (Devamı)

Sorular	A7 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.	Evet	143	3.45±1.005	0.047
	Hayır	329	3.26±1.082	
İnsanlara yardım etmek beni mutlu edeceği için gönüllü olurum.	Evet	143	3.92±1.101	0.007
	Hayır	329	3.58±1.269	
Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.	Evet	143	3.44±1.136	0.006
	Hayır	329	2.98±1.179	
Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.	Evet	143	3.91±1.081	0.006
	Hayır	329	3.56±1.233	
Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.	Evet	143	4.16±0.969	0.001
	Hayır	329	3.78±1.139	
Evlerinde karantinaya alınan insanların erzak ihtiyacının karşılanması için gönüllü olurum.	Evet	143	3.87±1.080	0.000
	Hayır	329	3.47±1.118	
EVET	Evet	143	3.40±0.627	0.000
	Hayır	329	3.18±0.670	

“Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK’ da gönüllü olarak çalışan var mı?” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.69), hayır (1.90), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre cevabı 1’e yani evet cevabına daha yakın olduğu görülmektedir.

“Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.” Sorusunda $p= 0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.29), hayır (2.88), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katıldığı görülmektedir.

“Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p= 0.003$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.63), hayır (3.33), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.032$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.21), hayır (2.99), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.57), hayır (3.23), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p=0.005$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.47), hayır (3.16), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p=0.013$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.60), hayır (3.33), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.” Sorusunda $p=0.047$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.45), hayır (3.26), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“İnsanlara yardım etmek beni mutlu edeceği için gönüllü olurum.” Sorusunda $p=0.007$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.92), hayır (3.58), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.” Sorusunda $p=0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.44), hayır (2.98), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p=0.006$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.91), hayır (3.56), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p=0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (4.16), hayır (3.78), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılma oranlarının daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

“Psiko-sosyal destek çalışmalarına gönüllü olarak katılmak isterim.” Sorusunda $p=0.002$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.87), hayır (3.50), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“Pandemi döneminde hasta olmaktan korktuğum için gönüllü olmak istemem.” Sorusunda $p=0.047$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere

baktığımızda evet (2.44), hayır (2.64), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katılmadığı gözlenmiştir.

“Evlerinde karantinaya alınan insanların erzak ihtiyacının karşılanması için gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.87), hayır (3.47), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılma oranının daha fazla olduğu gözlenmiştir.

“EVET” Soruları için $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.40), hayır (3.18), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“STK’ lar hakkında bilginiz var mı?” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.29), hayır (1.47), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre cevabı 1’e yani evet cevabına daha yakın olduğu görülmektedir.

“Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.74), hayır (1.91), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre cevabı 1’e yani evet cevabına daha yakın olduğu görülmektedir.

6.4.13. Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun)’ da gönüllü olarak çalışan var mı? Sorusu İçin İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların **“a8) Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun)’ da gönüllü olarak çalışan var mı?”** sorusu için çıkan Mann-Whitney U test istatistik sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. A8 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular

Sorular	A8 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?	Evet	67	1.44±0.499	0.003
	Hayır	404	1.75±0.434	
Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.	Evet	67	3.33±1.326	0.009
	Hayır	404	2.94±1.203	
Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.	Evet	67	3.79±1.049	0.001
	Hayır	404	3.35±1.125	

Tablo 20. (Devamı)

Sorular	A8 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	Evet	67	3.76±1.164	0.000
	Hayır	404	3.25±1.098	
Gönüllü olarak çalışmalara katılmam fakat maddi olarak bağışta bulunurum.	Evet	67	2.60±1.143	0.047
	Hayır	404	2.85±0.980	
EVET	Evet	67	3.44±0.683	0.001
	Hayır	404	3.21±0.654	
HAYIR	Evet	67	2.56±0.587	0.015
	Hayır	404	2.72±0.564	

“Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı?” Sorusunda $p=0.003$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.44), hayır (1.75), Buna göre A8 bu soruyu cevaplayanların yanıtı göz önüne alındığında evet diyenlerin hayır diyenlere göre cevabı 1'e yani evet cevabına daha yakın olduğu gözlenmiştir.

“Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.” Sorusunda $p=0.009$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.33), hayır (2.94), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere kıyasla bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.” Sorusunda $p=0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.79), hayır (3.35), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” Sorusunda $p=0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.76), hayır (3.25), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı gözlenmiştir.

“Gönüllü olarak çalışmalara katılmam fakat maddi olarak bağışta bulunurum.” Sorusunda $p=0.047$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.60), hayır (2.85), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla katılmadıkları görülmektedir.

“EVET” Sorularında $p=0.001$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değerler göz önüne alındığında evet (3.44), hayır (3.21), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“HAYIR” Soruları için $p=0.015$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.56), hayır (2.72), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

6.4.14. Daha Önce Afete Maruz Kaldınız mı? Sorusu İçin İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların Covid 19 Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla oluşturulan soruların “a9) Daha Önce Afete Maruz Kaldınız mı?” sorusu için çıkan Mann- Whitney U testi ile yapılan analiz sonucu istatistiksel olarak anlamlı farklılık çıkan soruların sonuçları Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. A9 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular

Sorular	A9 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?	Evet	92	1.39±0.485	0.000
	Hayır	380	1.51±0.419	
Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.	Evet	92	3.55±1.083	0.001
	Hayır	380	3.28±1.129	
Gönüllü olarak çalışmalara katılmam fakat maddi olarak bağışta bulunurum.	Evet	92	3.01±0.966	0.031
	Hayır	380	2.76±1.017	
Evlerinde karantinaya alınan insanların erzak ihtiyacının karşılanması için gönüllü olurum.	Evet	92	3.82±1.099	0.024
	Hayır	380	3.54±1.121	
Covid 19’ un uğradığı mutasyonlar ve bulaşıcılığının artması bende endişe uyandırıyor.	Evet	92	3.43±1.149	0.000
	Hayır	380	2.61±1.501	
EVET	Evet	92	3.39±0.604	0.012
	Hayır	380	3.22±0.674	
HAYIR	Evet	92	2.91±0.463	0.012
	Hayır	380	2.58±0.502	

“Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı?” Sorusunda p= 0.000 olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.39), hayır (1.51), Buna göre; daha önce afete maruz kaldınız mı? Sorusunu cevaplayan katılımcıların bu soruya verdikleri cevapların ortalamaları 1’ e yani evet cevabına daha yakın olduğu saptanmıştır.

“Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” Sorusunda p= 0.024 olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.55), hayır (3.28), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“Gönüllü olarak çalışmalara katılmam fakat maddi olarak bağışta bulunurum.” Sorusunda p= 0.031 olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere

baktığımızda evet (3.01), hayır (2.76), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

“Evlerinde karantinaya alınan insanların erzak ihtiyacının karşılanması için gönüllü olurum.” Sorusunda $p= 0.024$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.82), hayır (3.54), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“Covid 19’ un uğradığı mutasyonlar ve bulaşıcılığının artması bende endişe uyandırıyor.” Sorusunda $p= 0.000$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.43), hayır (2.61), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“EVET” Soruları için $p= 0.012$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.39), hayır (3.22), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

“HAYIR” Sorusunda $p= 0.012$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (2.91), hayır (2.58), Buna göre evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya katılma oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

6.4.15. Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi? Sorusu İçin İstatistiksel Olarak Anlamlı Farklılık Çıkan Soruların Analizleri

Katılımcıların **“a10”** sorusu için çıkan Mann- Whitney U test istatistik sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22. A10 sorusu için istatistiksel olarak anlamlı çıkan sorular

Sorular	A10 Sorusu	N	Ortalama±Standart Sapma	P
Aşı oldunuz mu?	Evet	173	1.13±0.341	0.024
	Hayır	299	1.07±0.256	
Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun) da gönüllü olarak çalışan var mı?	Evet	173	1.90±0.299	0.003
	Hayır	299	1.80±0.404	
Yakında Covid’ in biteceğini düşünüyorum.	Evet	173	3.31±1.318	0.008
	Hayır	299	2.98±1.287	

“Aşı oldunuz mu?” Sorusunda $p= 0.024$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.13), hayır (1.07), Buna göre Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi? sorusunu cevaplayanların çoğunluğunun aşı olduğu görülmektedir.

“Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun) da gönüllü olarak çalışan var mı?” Sorusunda $p= 0.003$ olup anlamlı farklılık

bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (1.90), hayır (1.80), Buna göre; Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi? sorusunu cevaplayan katılımcıların büyük çoğunluğunun bu soruya verdiği cevabın 2' e yani hayır cevabına daha yakın olduğu görülmektedir.

“Yakında Covid’ in biteceğini düşünüyorum” Soruları için $p= 0.008$ olup anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalama değere baktığımızda evet (3.31), hayır (2.98) oranlarında cevapladığı görülmektedir. Buna göre; yakında Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi? sorusuna verilen cevapların oranları göz önüne alındığında yakında Covid! in biteceğini düşünüyorum sorusuna evet diyenlerin hayır diyenlere göre bu soruya daha fazla oranda katıldığı görülmektedir.

6.5. Gönüllük Düzeyi ve Gönüllü Olup Olmama Durumlarını Belirleme Ölçeği ile Alt Boyutlar Arasındaki Korelasyon

Korelasyon analizi; belirli 2 veri arasında bir ilişki var mı? var ise bu ilişkinin derecesi ile (+) pozitif veya (-) negatif olarak ne yönlü olduğunu belirlemek için yapılır ve bu analiz sonunda, korelasyonun katsayısı olarak isimlendirilen (+) 1 ve (-) 1 arası herhangi bir değer almış olan sonuç elde edilmiş olur. Elde edilen bu sonuç “r” ile sembolize edilir ($-1 \leq r \leq +1$). Katsayı ± 1 ’e ne kadar yakın ise 2 verinin arasındaki ilişkide o derece güçlü olmaktadır. Katsayının işareti (+,-) 2 veri arasındaki ilişki yönünü ifade etmektedir. Aralarında bulunan (+) pozitif ilişki, aralarında ilişki var mı? diye sorgulanan 2 değişkenden birinin artıyor ise diğerinin artıyor olmasıdır. (-) negatif ilişki ise değişkenlerden biri artarken diğerinin azaldığı anlamına gelmektedir. Korelasyon analizi sonucu elde edilen katsayının ± 1 değerini alması 2 değişken arasında mükemmel düzeyde ilişki var anlamına gelmektedir ve tüm veri çiftleri arasında artma veya azalma olduğu anlamına gelmektedir. Katsayının 0 olması durumu ise değişkenlerin arasında herhangi bir ilişki olmadığı durumunu göstermektedir (Can, 2018: 347).

Tablo 23. Ölçek ile 2 değişkenli sorular ve likert sorular arasındaki korelasyon analizi

	Medeni Durum	EVET	HAYIR	A6	A8	A9	B31
Medeni Durum	—						
EVET	0.732	—					
HAYIR	0.633	0.371	—				
A6	0.426	0.658	0.593	—			
A8	0.473	0.549	0.676	0.669	—		
A9	0.633	0.706	0.590	0.574	0.408	—	
B31	0.650	0.616	0.703	0.557	0.469	0.371	—

Tablo 23'e göre sosyodemografik özelliklerden medeni durum ile EVET (5 li likert sorulardan gönüllü olurum ya da olmak isterim ifadesi bulunan soruların oluşturduğu grup) ($r=0.732$; $p<0.01$), HAYIR (gönüllü olmam ya da olmayı düşünmem ifadelerinin bulunduğu 5 li likert soruların oluşturduğu grup) ($r=0.633$; $p<0.01$), A6 (Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun' da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?) sorusu ($r=0.426$; $p<0.01$), A8 (Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun)' da gönüllü olarak çalışan var mı?) sorusu ($r=0.473$; $p<0.01$), A9 (daha önce afete maruz kaldınız mı?) sorusu ($r=0.633$; $p<0.01$) ve B31 (Covid' in uğradığı mutasyonlardan ve bulaşıcılığının artması bende endişe uyandırıyor.) sorusu ($r=0.650$; $p<0.01$) arasında pozitif yönlü olan anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

EVET boyutu ile HAYIR ($r=0.631$; $p<0.01$), A6 sorusu ($r=0.658$; $p<0.01$), A8 sorusu ($r=0.549$; $p<0.01$), A9 sorusu ($r=0.706$; $p<0.01$) ve B31 sorusu ($r=0.616$; $p<0.01$) arasında pozitif yönlü olan ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

HAYIR boyutu ile A6 sorusu ($r=0.593$; $p<0.01$), A8 sorusu ($r=0.676$; $p<0.01$), A9 sorusu ($r=0.590$; $p<0.01$) ve B31 sorusu ($r=0.703$; $p<0.01$) arasında pozitif yönlü olan ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

A6 sorusu ile A8 sorusu ($r=0.669$; $p<0.01$), A9 sorusu ($r=0.574$; $p<0.01$) ve B31 sorusu ($r=0.557$; $p<0.01$) arasında pozitif yönlü olan ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

A8 sorusu ve A9 ($r=0.408$; $p<0.01$) ve B31 ($r=0.469$; $p<0.01$) arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

A9 sorusu ve B31 sorusu ($r=0.568$; $p<0.01$) arasında ise pozitif yönlü olan ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Araştırmada kullanılan anketteki gönüllülük düzeyleri ve gönüllü olup olmama durumlarıyla ilgili likert soruların gruplandırılması Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. Likert soruların gruplandırılması

Sorular	Soru Numarası	Mean
EVET	B1, B2, B4, B5, B6, B7, B8, B10, B12, B13, B14, B15, B16, B17, B18, B19, B20, B21, B22, B24, B25, B26, B27,	3.67
HAYIR	B3, B9, B11, B23, B28, B29, B30, B31	2.79

6.6. Hipotezlerin Değerlendirilmesi

Hipotez 1: Gümüşhane' de yaşayan kişiler deneyim sahibi olmak için gönüllü olma fikrine katılmaktadır. Kabul edildi.

Hipotez 2: Gümüşhane’ de yaşayan kişilerin çoğunluğu STK’ lar hakkında bilgi sahibidirler. Kabul edildi.

Hipotez 3: Gümüşhane’ de yaşayan kişilerden daha önce afete maruz kalanların gönüllü olma eğilimleri fazladır. Kabul edildi.

Hipotez 4: Gümüşhane halkı Pandemi döneminde yapılan gönüllülük çalışmalarının yeterli olduğunu düşünmektedir. Kabul edilmedi.

Hipotez 5: Gümüşhane halkının çoğunluğu aşı olmuştur. Kabul edildi.

Hipotez 6: Gümüşhane halkı kendi ve çevresindeki insanların güvenliği için gönüllü olarak çalışmayı düşünmemektedir. Kabul edilmedi.

Hipotez 7: Gümüşhane halkı yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olarak çalışacaktır. Kabul edildi.

Hipotez 8: Gümüşhane halkı hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursa gönüllü olarak çalışacaktır. Kabul edildi.

Hipotez 9: Gümüşhane halkı insanlara yardım etmek kendilerini mutlu edeceği için gönüllü olacaktır. Kabul edildi.

Hipotez 10: Gümüşhane halkı zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olacaktır. Kabul edildi.

6.7. Tartışma

Erkal ve Değerliyurt’ un 2022 yılında “Türkiye’ de Afet Yönetimi” çalışmasında; diğer dünya ülkelerinden bazılarının afet yönetim sistemleri detaylıca incelenmiş ve ülkemizde afet yönetimi sisteminde eksik veya geliştirilmesi gereken aşamaların, çalışmaların ve sistemlerin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmaya göre Türkiye’de afet yönetim sisteminin etkili şekilde çalışması için; afet gerçekleşmeden önce hazırlık aşamasında ehemmiyetli ve hayati tehlikeyi engelleyici önlemleri alma ve planlamaları yapmak olduğunu vurgulamışlardır. Buna bağlı olarak ülkemizdeki afet planlamasının afet gerçekleşmeden yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini ortaya koymuşlardır. Bu çalışmada Türkiye’ deki afet yönetimi sisteminde eksiklik ve geliştirilmesi gereken bir diğer konu ise; eldeki gönüllü kaynakların etkili yönetilmesi konusundaki eksikliklerdir. Gönüllü kaynakların en verimli şekilde kullanılması ve yönetilmesi için her il için gönüllü olacak kişilerden bir grup oluşturarak afet gerçekleşmeden önce hazırlık aşamasında afet anında yapacakları işlerle ilgili eğitim almaları ve bu konuda uzmanlaşmalarını sağlamak gibi gerekliliklerin olduğu vurgulanmıştır (Erkal ve Değerliyurt, 2022: 159-164).

Meydana gelen afetten sonra yapılan iyileştirme çalışmalarının her aşamasında çok büyük öneme sahip olan kaynaklardan biri eldeki gönüllü kaynaklardır. Sahip olunan bu gönüllü kaynakların en verimli biçimde kullanılması için afet gerçekleşmeden önceki hazırlık aşamasında, afet sonrası iyileştirme aşamaları için gerekli planlamalar ve çalışmaların yapılması zorunludur. Hazırlık aşamasında yapılan bu planlamalar ve çalışmalar insan kaynakları yönetimi konusunda uzmanlaşmış kişiler ile afetin her aşamasında aktif görev alan afet yönetimi uzmanlarının birlikte koordineli bir şekilde çalışarak gerçekleştirmesi gerekmektedir. Fakat gelişmemiş, az gelişmiş ülkelerde bu tarz çalışmalar gerekli ve uygun uzmanlar ile gerçekleştirilememektedir. Ülkemizde ise afetlerde iyileştirme aşamasındaki planlamalarda eldeki gönüllü kaynakların iyi şekilde yönetilmesi durumu henüz yeni gelişmekte olan ve geliştirilmesi amacıyla çok ehemmiyetli çalışmaların yapılması gerekli olan bir alandır. Bu çalışmalarda en önemlisi ise; yapılan planlamaların bu alanda uzmanlaşmış kişiler tarafından hazırlık aşamasından başlayarak diğer bütün aşamalardaki planlarla bütünleşebilecek şekilde esnek yapılı ve afetin her aşamasında kullanılması için gönüllü kaynakların etkin yönetimi içeren şekilde hazırlanmış olmasıdır (İskender ve Erdoğan, 2007). Yapmış olduğumuz bu çalışmada katılımcıların büyük çoğunluğunun yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü oluru yargısına katıldığı görülmektedir. Yani kişilere afet gerçekleşmeden önce hazırlık aşamasında yapılan planlar doğrultusunda afet esnası ve sonrasında ne yapacakları ve nasıl yapacakları şeklinde bilgi verildiği zaman gönüllü olacaklardır ve böylece eldeki gönüllü kaynaklarının yönetimi en başta hazırlık aşamasında sağlanmış olacaktır. Bu açıdan çalışmaların birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Everly ve arkadaşlarının 2008 yılında yürüttüğü; “Mental health response to disaster: Consensus recommendations: Early Psychological Intervention Subcommittee (EPI), National Volunteer Organizations Active in Disaster” adlı çalışmada pek çok durumda afetlerle ilişkili olumsuz bir psikolojik sonucun olacağı ve bu olumsuz sonucun birincil mağdurların yanı sıra kurtarıcılar ve diğer afet müdahale personeli içinde ortaya çıkabileceği konusunda genel bir kabul vardır. Afetlerin ardından erken psikolojik müdahaleyi gerçekleştirmek için profesyonel çalışanların yanında afetlerde faaliyet gösteren gönüllü kuruluşlar aracılığıyla gönüllü olarak çalışacak kişilere gerekli eğitimlerin verilmesi ve bilgilendirmelerin yapılmasının ardında gerektiği konusunda fikir birliğine varılmıştır. Varılan bu sonuçla; yaptığımız çalışmada katılımcıların büyük bir kısmının yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü

olacaklarını belirtmeleri bu iki çalışma birbirini desteklediğini göstermektedir (Everly vd., 2008: 407-412).

Thormar ve ark. (2010); afetlerde görev yapan gönüllülerin ruh sağlığına ilişkin yaptığı çalışmada elde edilen bulgularla, profesyonel çalışanlarla karşılaştırıldığında, gönüllülerin daha yüksek şikâyet ve endişe düzeylerine sahip olma eğiliminde olduğunu göstermiştir. Mağdurlarla arkadaş olarak özdeşleşme, afet çalışmaları sırasında korkunç olaylara maruz kalmanın ciddi ve olumsuz psikolojik etkileri, kaygı duyarlılığı, afet sonra desteğin verilmemesi, çalışmalar sırasında hastalık kapma ve kendisi ile çevresindeki insanların güvenliği gibi konularda endişe duydukları saptanmıştır. Yaptığımız çalışmada katılımcıların insan gücüne ihtiyaç durumunda hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olarak çalışmalara katılırim fikrine yüksek oranda katılmaları bu çalışmayla uyuşurken, katılımcıların kendim ve çevremdeki insanların güvenliği ve iyiliği için gönüllü olarak çalışmayı düşünmem fikrine büyük oranda katılmamaları bu çalışma sonucunda elde edilen kendisi ile çevresindeki insanların güvenliği gibi konularda endişe duydukları şeklindeki bulguyu desteklemediği görülmektedir (Thormar vd., 2010: 532-538).

Kadınların endişe düzeyleri ile erkeklerin endişe düzeyleri incelendiğinde anlamlı olarak yüksek bulgular ortaya konmuştur. Kadınların pandemi sürecinde erkeklere kıyasla daha fazla olumsuz yönde etkilendiği ve bu durumdan ötürü daha yüksek düzeyde endişe duyduğu tespit edilmiştir. Bunu niteler şekilde Bakioğlu ve arkadaşları da kadınların COVID-19 pandemisin de endişe düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu bulgular elde etmiştir (Wang vd., 2020: 5-25). Yaptığımız çalışmada ise; kadın katılımcıların, gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayanlar bende endişe uyandırıyor fikrine erkeklere göre daha yüksek oranda katılmaları bu çalışmaların sonucunda elde edilen bulguları destekler niteliktedir.

Detoc ve arkadaşlarının 2020 yılında yaptığı; “Intention to participate in a Covid-19 vaccine clinical trial and to get vaccinated against Covid-19 in France during the pandemic” adlı çalışmada yaşlara göre Covid 19 aşısının kabul edilip edilmediği ve aşı yaptıırma durumları araştırılmıştır. Bu çalışma sonucu yaş ilerledikçe Covid 19 aşısını kabul etme düzeyini ilişkilendirmiştir ve anlamlı farklılık saptamışlardır. Çalışmamızda ise yaş faktörüyle aşı olma durumları istatistiksel olarak karşılaştırılmış fakat anlamlı farklılık bulunamamıştır (Detoc vd., 2020: 2-6).

Literatür taraması birçok çalışmadan elde edilen sonuçlar, kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre Covid 19 gibi salgın oluşturan hastalıklardan daha yüksek seviyede korkuya sahip olduğu ve dolayısıyla daha fazla endişe duyduğunu göstermiştir.

Covid 19 pandemisinden önce yürütülen bir çalışmada ise stres bozukluklarının ve endişe duyma düzeylerinin kadın katılımcılarda daha fazla olduğu belirtilmiştir. Covid 19 pandemisi başlangıç döneminde yapılan benzer bir çalışmada ise; kadın katılımcılarda anksiyete, sağlık anksiyetesi, endişe (kaygı) ve tükenmişlik (depresyon) düzeylerinin erkek katılımcılara kıyasla daha fazla olduğu saptanmıştır (Salehi vd., 2020). Bizim çalışmamızda yapılan analizler sonrası kadın katılımcıların “kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.” ve “gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayanlar bende endişe uyandırıyor.” ifadesine erkek katılımcılara kıyasla daha fazla oranda katıldıkları gözlenmektedir. Bu durumda kadınların Pandemi dönemlerinde hasta olmaktan endişe duyma, kaygılanma düzeylerinin yüksek olduğu yorumu yapılabilir. Bu bağlam çalışmaların birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Uluslararası nitelikteki raporlar irdelendiğinde ülkemizde gönüllü olma ve gönüllülük çalışmalarına katılımda düşük orana sahip olduğu görülmektedir. Balaban ve İnce (2015), yaptıkları çalışmanın mülakat sonuçları da bu yargıyı desteklemekte ve gönüllü olanların katılımlarının düşük olmasının nedenleri içinde gönüllülük çalışmalarıyla ilgili yeterli bilgilendirme yapılmadığı yargısını göz önüne koymuştur. Ülkelerin ve toplumların kalkınması adına önemli bir faktör olan gönüllülük çalışmalarının bilgilendirme/bilgi eksikliği (yetersizliği) nedeniyle yeterli ölçüde faaliyetini gerçekleştirememesi dayanışma ve sivil toplum adına ehemmiyetli bir kaybı oluşturmaktadır. Gönüllülerin katılımı ve geniş bir gönüllü kitlesi oluşturmak STK’ların çalışmalarının etkin olması için ehemmiyetlidir. Bu durumda Sivil Toplum Kuruluşlarının bilgilendirme amaçlı çalışmaların artırılması gerektiği vurgulanmıştır. Yanı sıra STK’larda gönüllüler kaynak oluşturmaktan kaynakların yönetimine katkıda bulunmaya, toplumlarda katılım oranını yükseltme adına bu kuruluşların başarılı olma seviyesini arttırma konusunda pek çok rolü vardır. Kısacası gönüllülüğün ve gönüllü katılımın artması için bilgilendirmenin eksiksiz ve zamanında yapılması gerektiği vurgulanmıştır (Balaban ve İnce, 2015: 150-169).

Mauroner ve Heudorfer’ in 2016 yılında yaptığı “Social media in disaster management: How social media impact the work of volunteer groups and aid organisations in disaster preparation and response.” adlı çalışmalarında gönüllü gruplara ve yardım kuruluşlarına odaklanarak afet yönetiminde sosyal medya kullanım biçimlerini incelemişlerdir. Bu araştırma, yardım faaliyetlerini uygulamak için sosyal medyayı kullanan birkaç taban girişimini gözlemlemekten ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak; afet yönetiminde sosyal medya kullanımının, halkın gönüllü olarak faaliyet

göstermesi ve gönüllülere ihtiyaç olup olmadığını öğrenmek için kamusal iletişime daha güçlü katılımına yönelik genel eğilimi yansıttığını göstermektedir. Bizim çalışmamızda katılımcılara yöneltilen “ailem ve arkadaşarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.” yargısına katılımcıların büyük kısmının katıldığı gözlenmiştir. Bu bağlamda çalışmaların birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir (Mauroner ve Heudorfer, 2016: 199-215).

Çevik 2015, tarafından yapılan araştırmada cinsiyetin gönüllülük motivasyonunu etkileyen bir faktör olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Yani gönüllü olma ile cinsiyet faktörü arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlenmiştir. Bizim çalışmamızda ise gönüllü olma ve olmama durumlarını irdeleyen sorulara kadın ve erkeklerin genellikle yakın oranlarda cevaplar verdiği görülmektedir (Çevik, 2015).

Koçak ve arkadaşlarının 2016 yılında yaptığı çalışmada; afet ve acil durumlara hazırlık aşamasında Almanya ‘da ki kurum ve kuruluşların afete yönelik çalışmalarındaki gönüllü katılımları için inceleme yapmışlardır. Çalışma kapsamında Almanya’ da bulunan bütün kurumlarda gönüllü kişilerin sivil savunma konusunda göz ardı edilemeyeceği ve çalışmaların hemen her aşamasında görev aldıkları gözlenmiştir ve afet- acil durum anlarında çalışmaların etkili şekilde yürütülmesi ve fayda sağlanması için eldeki gönüllü kaynaklarının en iyi şekilde kullanılması ve gönüllülüğün artırılması gerektiği vurgulanmıştır (Koçak vd., 2016: 97-104).

Gönüllü kaynaklar bir ülke için soyut fakat afet yönetim sistemi içinde yararlanılabilecek çok değerli ve ehemmiyetli kaynaklardır. Öyle ki bir ülkenin olması muhtemel en kötü senaryolarda yani afetlerin boyutlarını hesaplayarak resmi ve gayri resmi insan gücü (gönüllü kaynakları) kaynaklarını afet senaryosunda istihdam edilmesi pratik olarak zor olmakla beraber maddi açıdan da bakıldığında gerçekçi olmadığı görülmektedir. Bu sebepten ötürü gönüllülük esasına dayanarak çalışan kuruluşlar ülkelerin “Afet Ulusal İnsan Kaynakları Yönetimi ve Gelişimi Plânlaması” için oldukça mühim bir konumdadır. Bu konum sadece afetlerde müdahale anında değil hazırlık aşaması, zarar azaltma evresi ve iyileştirme evrelerinde aynı konumdadır ve önemi büyüktür. Gönüllü kaynaklarının ulusal düzeyde afet yönetimi planlamaları içerisindeki konumu bu kadar ehemmiyetli olmasıyla beraber bu önemi özellikle çok büyük afetler meydana geldiği zaman durumun iyileştirilmesi açısından ana kaynaklar arasındadır. Kısa vadede halkın sağlığı için temel ihtiyaçlarının karşılanması, hasarların tespitinin sağlanması ve önceliklerin belirlenip ortaya konması gibi birçok görevlerde yer alabilmektedirler. Uzun vadede ise afet insan gücü kaynaklarının geliştirilip güçlendirilmesi, yaşanan afetten sonra gerçekleştirilen ekonomik ve teknik olarak

iyileştirme çalışmaları ve altyapıların yeniden inşa edilmesi ve iyileştirilmesi gönüllülerin büyük katkısıyla birlikte sürdürülebilir şekle gelebileceği belirtilmiştir. İnsan kaynaklarının yani gönüllü kaynakların afet ve acil durumlarda etkili şekilde kullanılıp yönetildiği zaman afet yönetim sisteminin başarılı olacağı savunulmaktadır (İskender ve Erdoğan, 2007).

Gönüllü eylem bilimcileri ve afet araştırmacıları, büyük ölçekli sosyal kriz (afetler- acil durumlar) bağlamında kalıcı gönüllüye çok az ilgi göstermişlerdir. Buna karşılık, insan müdahaleleri gibi günlük ortamda belirli gönüllülük davranışı türleri üzerine birçok çalışma yapılırken, diğer birçok çalışma, polis, ambulans ve itfaiye görevlileri üzerine yapılmıştır. Afet gönüllülüğüne ilişkin sistematik soruşturmanın karşılaştırmalı eksikliğinin, afet yönetim sisteminin ağırlıklı olarak eğitilmiş ve kolayca erişilebilen gönüllü vatandaşlara dayandığı ülkeler vardır. Özellikle, belirli bir acil durum çalışanı grubu olarak kalıcı gönüllülerin yönetimi ile ilgilenen çok az pratik materyal şu anda vardır. Kısaca, afet ve acil durumlarda afet yönetim sisteminin her aşamasının etkili ve doğru şekilde gerçekleştirilmesi için gönüllü kaynakların artırılması, teşvik ettirilmesi ve gönüllülerin eğitiminin sağlanması ile kalıcı gönüllü kaynakları oluşturma'nın önemi vurgulanmaktadır (Britton, 1991).

Barsky ve arkadaşlarının 2007 yılında yaptığı "Managing volunteers: FEMA's Urban Search and Rescue programme and interactions with unaffiliated responders in disaster response." adlı çalışmada afetlerin ardından, profesyonel teknik müdahalecilerle, eğitimsiz gönüllülere kadar çok sayıda bireyin, mağdurlara veya diğer müdahale ekiplerine yardım etmek için bir felaket sahasında bir araya gelmesinin kaçınılmaz olduğunu belirtmektedir. Gönüllüler afet müdahalesinde hem yardımcı hem de engel olabileceğinden, olay yerindeki profesyonel müdahaleciler için bir koordinasyon oluştururlar. Bu çalışma, bir tür profesyonel teknik müdahale kuruluştur olan Kentsel Arama ve Kurtarma (ABD&R) görev güçlerinin gönüllülerle nasıl etkileşime girdiğine ve gönüllülerden nasıl yararlandığına dair kapsamlı bir örnek sunmaktadır. Bulgular, ABD&R görevli güçlerin, gönüllüleri varsayılan meşrutiyetleri, faydaları ve afet müdahalesi sırasında ortaya çıkan potansiyel sorumluluk veya tehlike açısından değerlendirdiğini göstermektedir. Güçsüzlük hissi veya gönüllülerin teknik olmayan şekillerde kullanılması gibi gönüllülere verilen diğer tepkiler de araştırılmıştır. Bu makale, afetlerde gönüllüler ve resmi müdahale kuruluşları arasındaki ilişkinin bazı önemli yönlerine vurgu yapmaktadır (Barsky vd., 2007: 500-507).

7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Geçmişten günümüze Covid 19 salgını gibi pek çok salgın hastalık afet boyutuna ulaşan Pandemiler meydana getirmiştir. Bu Pandemi süreçlerinde insanlar psikolojik olarak devlet yönetimleri ise ekonomik olarak olumsuz yönde etkilenmiştir. Şüphesiz bu Pandemi dönemlerinde hem hastalığa maruz kalma riski fazla olan hem de iş yükü artan grup sağlık çalışanlarıdır. Salgından dolayı hastaneye başvuran kişi sayısının artması, mesai saatlerinin artması gibi durumlardan dolayı sağlık çalışanları bu pandemi süreçlerinde en çok etkilenen kitle konumuna gelmektedir. Aşırı vaka artışı, aşı uygulamalarının artması ve yeterli sayıda personelin olmaması gibi nedenlerle sağlık çalışmalarının aksamaması adına insan gücüne ihtiyaç ortaya çıkacaktır. Gerekli bu insan gücünün büyük çoğunluğu gönüllü kişilerden sağlanabilir. Fakat hasta olma korkusu, bulaş alma riski, sorumluluğun artması gibi durumlardan ötürü kişilerin gönüllülük düzeyleri değişkenlik göstermektedir.

Gönüllülük ve gönüllü olma kavramları ile afet ve acil durum kavramlarını birbirinde ayrı düşünmek mümkün değildir. Afet meydana gelmeden önce hazırlık aşamasında, gerçekleştiği an ve afet sonrası iyileştirme aşamalarında gerçekleştirilen çalışmaların etkili ve hızlı şekilde yapılması konusunda profesyonel afet çalışanlarına en büyük destek gönüllülerden gelmektedir. Eldeki gönüllü kaynakların büyük çoğunluğu STK' lar tarafından karşılanmaktadır. Eldeki bu gönüllü insan kaynaklarını en iyi şekilde yöneterek, gerekli olduğu acil durum ve afet anlarında etkili bir yönetim gerçekleştirilmesinde büyük destek sağlayacaklardır. STK' ların yanında gönüllü kaynakların kullanımı ve yönetimi konusunda etkili olan bir yönetim şekli de toplum tabanlı afet yönetimi biçimidir. Bu yönetim biçimini toplumun kendisi oluşturduğu için afet yönetimi çalışmaların gerçekleştirilmesindeki amaç toplumların içinde yaşadıkları ortamda yaşayabilecekleri afet türlerini bilip bu afetlerle ilgili bilgi sahibi olmaları ve gerektiği zaman bu afetler daha meydana gelmeden önce tahmin etme yeteneğine sahip olmalarıdır. Afet öncesi risklerin değerlendirmesi, zarar azaltma için yöntemleri oluşturma ve geliştirme konusunda yerel yönetimlerin kapasitesinin geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bununla birlikte gerekli olduğu durumlarda gönüllü kişileri çalışmalara etkin katılımını sağlamak açısından afet yönetimi bakımından toplum tabanlı yapılması gönüllülüğü arttırma ve katılım sağlama açısından oldukça etkili olacaktır.

Gümüşhane ilinde Pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda sağlık çalışmalarına katılımda halkın gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yaptığımız bu çalışma sonucu aşağıda belirtilen sonuçlar saptanmıştır.

Anketlerden alınan cevaplarla medeni hal, cinsiyet, yaş, toplam gelir, eğitim durumu ve çocuk sayısı gibi demografik özelliklere göre anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır. Yapılan analizler sonucunda; kadın katılımcıların “gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayanlar bende endişe uyandırıyor” ve “kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım” ifadelerine erkeklere kıyasla daha fazla oranda katılıyor olması gönüllülük söz konusu olduğunda kadınların kaygı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğu yorumu yapılabilir.

“STK’ lar hakkında bilginiz var mı” sorusuna katılımcıların çoğunun (58.4) oranla evet cevabını vermesine rağmen “Son 1 yıl içinde herhangi bir STK’ da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı?” sorusuna büyük çoğunluğun (85.4) oranla hayır cevabını vermesi Gümüşhane halkının STK ve gönüllülük hakkında bilgi sahibi olmasına karşın gönüllü olarak çalışmalara katılma durumunda geri planda kaldığı sonucuna ulaşılabilir.

Çalışmamıza katılan kişilerden afete maruz kalan kişilerin “Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.” İfadesine 3.55 oranında katılıyor olması afet yaşayan kişilerin yaşamayan kişilere göre gönüllü olma konusunda daha istekli olduğu sonucuna varılabilir.

Cinsiyete göre anlamlı farklılık gösteren bir diğer ifade ise “Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir STK’ da gönüllü olarak çalıştınız mı?” sorusudur. Ve bu soruya erkekler kadınlara göre daha fazla oranda “evet” cevabını vermiştir. Bu sonuca göre erkeklerin gönüllülük ve yardım söz konusu olduğunda kadınlara oranla daha fazla maddi yardımda bulunduğu görülmektedir. Kadın katılımcıların “çocuklara, hastalara, yaşlılara yardım etmek için gönüllü olmak isterim” ve “zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim” ifadelerine erkeklere oranla daha fazla katılmaları kadınların yardım ve gönüllülük çalışmalarına katılımlarında erkeklere göre daha duygusal olduğu ve empati yeteneğinin daha gelişmiş olduğu kanısına varılabilir.

Yaş göre yapılan analizin sonucunda yaş arttıkça kişilerin “hastalığa kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum” yargısına katılma oranının artması kişilerin yaş ilerledikçe hasta olma ve güvende olma konusunda daha dikkatli ve hassas olduğu çıkarımı yapılabilir.

Yapılan korelasyon analizleri sonucunda gönüllü olmayı düşünmem şeklindeki sorulardan oluşturulan likert sorulardan oluşan “HAYIR” grubuyla “Covid’ in uğradığı mutasyonlar ve bulaşıcılığının artması bende endişe uyandırıyor” Sorusu arasında ($r=0.703$; $p<0.01$) anlamlı, pozitif yönde ve yüksek düzeyde ilişki olduğu gözlenmiştir. “EVET” grubu ile “Daha önce afete maruz kaldınız mı?” Sorusu arasında ($r=0.706$; $p<0.01$) anlamlı, pozitif yönde ve yüksek düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır.

Öneriler;

- İnsan gücüne ihtiyaç durumunda kişilerin gönüllü olarak katılımını sağlamak için kişilerin gönüllülük algısını arttırıcı, gönüllüğe teşvik edici ve gönüllülük düzeylerini arttırıcı tanıtımlar, kamu spotlarının yapılması kişilerin ihtiyaç halinde gönüllü olma isteklerini arttırabilir.
- Çalışmamız sonucunda katılımcıların büyük çoğunluğunun yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum ifadesine oranında katılıyorum cevabını verdiği göz önüne alınırsa, gönüllülere kabiliyetlerine yönelik etkili eğitimlerin verilmesi gönüllü olma düzeylerini arttırabilir.
- Ortak bir amaç için çalışarak dayanışma duygusu ve bilinci oluşturmaya yönelik çalışmalar ve bilgilendirmeler yapılarak kişilerde gönüllü olma isteği arttırılabilir.
- Afet yönetiminde yerel yönetim ve toplumların etkili rolleri olduğu göz ardı edilmeyerek afet yönetimine yerel halkında dahil edilip gerekli bilgilendirme ve planlamaların yapılmasıyla afet için alınan önlemlerin ve dirençliliğin artması ve sürdürülebilir olması sağlanabilir.
- Afet yönetimi içerisine yerel toplumları empoze etmek afet anındaki ihtiyaçların ve önceliklerin belirlenmesi ve etkili önlemlerin planlanıp uygulanması açısından yardımcı olacaktır.
- Gönüllülük ve gönüllü olmakla ilgili etkin eğitimler verilerek kişilerin bu konuda profesyonelleşmesi sağlanarak gönüllü çalışmalarında rol alma konusunda özgüvenleri ve bilgileri arttırılabilir
- Afet veya acil durumlarda insan gücüne ihtiyaç ortaya çıkmadan hazırlık aşamasında gerekli planlamalar yapılmalı ve değişen koşullara göre revize edilerek düzenli aralıklarla tatbik edilmesiyle afete ve afetin tüm aşamalarındaki çalışmalara hazırlıklı olma sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- AFAD (2022). Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü. 16 Mart 2022 tarihinde <https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu> adresinden erişildi.
- Anderson, R. M., Heesterbeek, H., Klinkenberg, D. ve Hollingsworth, T. D. (2020). Estimates of the potential impact of the COVID-19 pandemic on sexual and reproductive health in low- and middle-income countries. *Neşter*, 395, 931-934.
- Atalan, A. (2020). Is the lockdown important to prevent the COVID-19 pandemic? Effects on psychology, environment and economy-perspective. *Annals of Medicine and Surgery*, 56, 38-42.
- Balaban, A. ve İnce, İ. (2015). Gençlerin sivil toplum kuruluşlarındaki gönüllülük faaliyetleri ve gönüllülük algısı: Türkiye eğitim gönüllüleri vakfı (TEGV) örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30, 150-169.
- Barsky, L. E., Trainor, J. E., Torres, M. R. ve Aguirre, B. E. (2007). Managing volunteers: FEMA's urban search and rescue programme and interactions with unaffiliated responders in disaster response. *Disasters*, 31(4), 495-507.
- Berekecioğlu, S. (2021). *Diyetisyenlerin covid-19 sürecinde çalışma koşulları ve kaygı durumları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.
- Birleşmiş Milletler Gönüllüleri*. (2011). *Dünya Gönüllülüğün Durumu Raporu*. Türkiye, Art Press.
- Bleidorn, W., Arslan, R. C., Denissen, J. J., Rentfrow, P. J., Gebauer, J. E., Potter, J. ve Gosling, S. D. (2016). Age and gender differences in self-esteem- a cross-cultural window. *Journal of Personality and Social Psychology*, 111(3), 396.
- Bloch, T., Sacks, R. ve Rabinovitch, O. (2016). Interior models of earthquake damaged buildings for search and rescue. *Advanced Engineering Informatics*, 30(1), 65-76.
- Bong, C. L., Brasher, C., Chikumba, E., McDougall, R., Mellin-Olsen, J. ve Enright, A. (2020). The COVID-19 pandemic: Effects on low-and middle-income countries. *Anesthesia and Analgesia*.
- Britton, N. R. (1991). Permanent disaster volunteers: Where do they fit?. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 20(4), 395-414.
- Bugnion, F. (2012). Birth of an idea: The founding of the International committee of the red cross and of the international red cross and red crescent movement: From

- solferino to the original geneva convention (1859–1864). *International Review of The Red Cross*, 94(888), 1299-1338.
- Büyükbaş, E. ve Arslan, M. (2016). Afet sonrası güvenlik ihlalleri ve karşı tedbirler. Uluslararası Doğal Afet ve Afet Yönetimi Sempozyumu Bildirileri, 2-4 Mart 2016, Karabük, s. 746-751.
- Caldera, H. J. (2017). *Doğal afetlerin analizi ve sınıflandırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Calgary Üniversitesi, Calgary, AB. doi:10.11575/PRISM/24811v
- Can, A. (2018). SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi. *Pegem Atıf İndeksi*, 429.
- Center, A. D. P. (2006). Critical guidelines: Community based disaster risk management. Online at Critical guidelines: community based disaster risk management. https://www.preventionweb.net/files/9440_ADPCCriticalGuidelines.pdf 13.07.2022 tarihinde erişildi.
- Cnaan, R. A., Handy, F. ve Wadsworth, M. (1996). Defining who is a volunteer: Conceptual and empirical considerations. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 25(3), 364-383.
- Coppola, D. P. (2006). *Introduction to international disaster management*. Elsevier.
- Cuskelly, G., Taylor, T., Hoyer, R. ve Darcy, S. (2006). Volunteer management practices and volunteer retention: A human resource management approach. *Sport Management Review*, 9(2), 141-163.
- Çevik, A. ve Gürsel, F. (2015). Gönüllü motivasyon envanteri: Türk popülasyonuna uyarlanması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 83-92.
- Dashraath, P., Wong, J. L. J., Lim, M. X. K., Lim, L. M., Li, S., Biswas, A. ve Su, L. L. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic and pregnancy. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 222 (6), 521-531.
- Detoc, M., Bruel, S., Frappe, P., Tardy, B., Botelho-Nevers, E. ve Gagneux-Brunon, A. (2020). Intention to participate in a Covid-19 vaccine clinical trial and to get vaccinated against Covid-19 in France during the pandemic. *Vaccine*, 38(45), 2-6.
- Durmuş, K. ve Arslankoç, S. (2020). Sosyal hizmet perspektifinden covid-19 salgını sürecinde aile içi şiddet olgusuna dair genel bir değerlendirme. *Sosyal Hizmetler Dergisi*, 9-21.
- Ege, R. (2011). Gönüllülük, din ve din eğitimi. *Dini Araştırmalar Dergisi*, 14(38), 5-16.
- EM-DAT. (2021). The international disasters database, General classification. 15 Ağustos 2021 tarihinde <https://www.emdat.be/classification> adresinden erişildi.

- Ergünay, O. (2007). *Türkiye' nin afet profili*. TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 1-15s., Ankara.
- Erinmez, M. A. (2021). *Acil kritik yoğun bakımda takip edilen Covid-19 tanılı hastalarda başvuru anındaki akut faz reaktanları düzeyi ile komorbid durumlarının mortalite ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış tıpta uzmanlık tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Konya.
- Erkal, T. ve Değerliyurt, M. (2022). Türkiye' de afet yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 147-164.
- Ertürkmen, C. (2006). *Afet yönetimi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Anabilim Dalı, Ankara.
- Everly Jr, G. S., Hamilton, S. E., Tyiska, C. G. ve Ellers, K. (2008). Mental health response to disaster: Consensus recommendations: Early psychological intervention subcommittee (EPI), national volunteer organizations active in disaster (NVOAD). *Aggression and Violent Behavior*, 13(6), 407-412.
- Flood, J., Gardner, P. E. ve Yarrell, K. (2005). Managing Volunteers: Developing and Implementing an Effective Program, Proceedings of the Northeastern Recreation Research Symposium, 10-12 Nisan 2005, 80-89.
- Frith, J. (2012). The history of plague- part 1. The three great pandemics. *J Mil Veterans Health*, (2), 11.
- Ganapati, N. E. (2014). *Linking development to disasters in Turkey: Moving forward after the Marmara earthquake*. In *disaster and development*. Springer, Cham Press, 61-78.
- Greenberg, J. ve Walters, D. (2004). Promoting philanthropy? News publicity and voluntary organizations in Canada. *International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 15(4), 383-404.
- Guha-Sapir, D. ve Hoyois, P. (2015). Estimating populations affected by disasters: A review of methodological issues and research gaps. *Centre for Research on the Epidemiology of Disasters*.
- Güngör, F. ve Çölgeçen, Y. (2013). STK'larda gönüllü yönetimi ve motivasyonun performansa etkisi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8(3), 163-187.
- Grennan, D. (2019). What is a pandemic?. *JAMA*, 321(9), 910.
- Haddow, G. D., Bullock, J. A. ve Coppola, D. P. (2008). Introduction to Emergency Management. International Disaster Management. Butterworth Heinemann Imprinted Elsevier. (8), 271.

- Hager, M. A. ve Brudney, L. J. (2004). Volunteer management practices and retention of volunteers. *The Urban Institute*, 1-13.
- Hays, J. N. (2010). The great plaque pandemic. Hays J. N., ed. *The burdens of disease. USA: Rutgers University Press*, 37-9.
- Hegyesi, G. (1989). The Role of Non Profit Organizations. Salzburg Seminar Session, Budapest, 272.
- Işık, Ö., Aydınlioğlu, H. M., Koç, S., Gündoğdu, O., Korkmaz, G. ve Ay, A. (2012). Afet yönetimi ve afet odaklı sağlık hizmetleri. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 28(2), 82-123.
- IFRC (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies). *Word Disaster Report*. (2016). Genevra.
- İskender, H. ve Erdoğan, N. (2007). *Afet durum iyileştirme planlamasında gönüllü kaynakların yönetimi*. TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ankara.
- Janoff-Bulman, R. ve Timko, C. (1987). *Coping with traumatic life events: In coping with negative life events*, Boston, Springer. 135-159.
- Kaan, O. E. (2020). Salgın hastalık döneminde alınan tedbirlerin fikhî analizi. *Kocaeli İlahiyat Dergisi*, 4, 5-24.
- Kadioğlu, M. ve Özdamar, E. (Der.) (2008). *Sel, heyelan ve çığ için risk yönetimi*. Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri içinde. *JICA Türkiye Ofisi Yayınları*, Ankara, 2, 251-276s.
- Kaya, M. (2013). *Türk kamu yönetiminde gönüllülük ve afet yönetimi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kim, E. ve Cuskelly, G. (2017). A systematic quantitative review of volunteer management in events. *Event Management*, 21(1), 83-100.
- Koçak, H., Demirezen, İ. ve Keskin, T. (2016). Arama kurtarma ve acil yardım alanındaki gönüllü katılımcı sisteminin Almanya'daki uygulamaları ve Türkiye karşılaştırması. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 97-104.
- Kouzy, R., Abi Jaoude, J. ve Kraittem, A. (2020). Coronavirus goes viral: Quantifying the COVID-19 misinformation epidemic on twitter. *Cureus*, 12, 1-9.
- Lynch, R. ve McCurley, S. (1999). *Essential volunteer management*. Directory of Social Change UK.-2000.
- Liritzis, I. (2020). Pandemics-from ancient times to Covid19. Some thoughts. *Mediterranean Archaeology & Archaeometry*, 13(1), 9.

- Lundberg, E. (2013). Does the government selection process promote or hinder pluralism? Exploring the characteristics of voluntary organizations invited to public consultations. *Journal of Civil Society*, 9(1), 58-77.
- Mauroner, O. ve Heudorfer, A. (2016). Social media in disaster management: How social media impact the work of volunteer groups and aid organisations in disaster preparation and response. *International Journal of Emergency Management*, 12(2), 196-217.
- Nagabhushanam, M. ve Sridhar, M. K. (2010). Voluntary organizations-growth, trends and challenges. *Vilakshan: The XIMB Journal of Management*, 7(2).
- Ormanoğlu, B. (2013). Afetler ve afet yönetiminde meteorolojinin yeri. *Türk İdare Dergisi*, 476, 13-46.
- Ogawa, Y., Ruflin, T. J., Kato, E. ve Taniguchi, H. (1998). A Methodology for community involvement in efficient disaster- prevention awareness. *Regional Development Studies*, 4.
- Özdemir, R. (2021). *Covid-19 pandemisi sürecinde özel bakım merkezi çalışanlarının Covid-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin çalışma yaşam kalitesine etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Parıldar, H. (2020). Tarihte bulaşıcı hastalık salgınları. *Tepecik Eğit. Ve Araş. Has. Dergisi*, 19-26.
- Press, F. ve Hamilton, R. M. (1999). Mitigating natural disasters. *Science*. 284/5422, 1927.
- Rzonca, P., Galazkowski, R. ve Podgorski, M. (2017). Role of polish medical air rescue in national medical rescue system. *Disaster and Emergency Medicine Journal*, 2(2), 64-68.
- Quarantelli, L. E. (1989). Conceptualizing disasters from a sociological perspective. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters November*. 7(3), 243-251.
- Salamon, L. M., Anheier, H. K. ve Associates. (1999). *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector*, USA, 3-39.
- Salehi, L., Rahimzadeh, M., Molaei, E., Zaheri, H. ve Esmaelzadeh-Saeieh, S. (2020). The relationship among fear and anxiety of COVID-19, pregnancy experience, and mental health disorder in pregnant women: A structural equation model. *Brain Behav*. 10(11): 18-35.

- Seçer, İ. (2015). *SPSS ve LISREL ile Pratik Veri Analizi*. 2. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Smith, D. H. (1986). Outstanding local voluntary organizations in the 1960s: Their distinguishing characteristics. *Journal of Voluntary Action Research*, 15(3), 24-35.
- Studer, S. (2016). Volunteer management: Responding to the uniqueness of volunteers. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 45(4), 688-714.
- TAMP. Türkiye Afet Müdahale Planı. 10.06.2022 tarihinde <https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-planı> adresinden erişildi.
- Thormar, S. B., Gersons, B. P. R., Juen, B., Marschang, A., Djakababa, M. N. ve Olf, M. (2010). The mental health impact of volunteering in a disaster setting: A review. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 198(8), 529-538.
- Tschoegl, L., Below, R. ve Guha-Sapir, D. (2006). *An analytical review of selected data sets on natural disasters and impacts*. Louvain: Centre for Research on the Epidemiology of Disasters.
- Wang, C., Pan, R., Wan, X., Tan, Y., Xu, L., Ho, C. S. ve Ho, R. C. (2020). Immediate psychological responses and associated factors during the initial stage of the 2019 Coronavirus disease (COVID-19) Epidemic among the general population in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 1-25.
- Weisath, L., Knudsen, Ø. ve Tonnessen, A. (2002). Technological disasters, crisis management and leadership stress. *Journal of Hazardous Materials*, 93(1), (34)
- Wicker, P. (2017). Volunteerism and volunteer management in sport. *Sport Management Review*, 20(4), 325-337.
- WHO (World Health Organization). (2020). COVID-19 PHEIC Global Research and Innovation Forum: Towards a Research Roadmap. 17 Ağustos tarihinde <https://www.who.int/news-room/detail/12-02-2020-world-experts-and-funders-set-priorities-for-covid-19-research> adresinden erişildi.
- Niekerk, D. V., Nema-konde, L. D., Kruger, L. ve Forbes-Genade, K. (2018). *Community-based disaster risk management*. In Handbook of disaster research (pp. 411-429). Springer, Cham.
- Yılmaz, A. (2012). Türkiye’de afetlerde karşılaşılan sorunlar. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 62-80.

Zhou, Y. ve Chen, L. (2020). Twenty- year Span of global coronavirus research trends: a bibliometric analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Healty*, 17, 1-12.

EKLER

Ek 1. Tamp' a Göre STK' ların Görev ve Sorumlulukları

ANA ÇÖZÜM ORTAĞI	DESTEK ÇÖZÜM ORTAKLARI	HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI
ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI Afet ve acil durumlarda ulusal ve yerel düzeyde kesintisiz ve güvenli haberleşmenin sürdürülmesine yönelik koordinasyondan sorumludur.	GENELKURMAY BAŞKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI, SAĞLIK BAKANLIĞI, TRT, TÜRKSAT, KIZILAY, STK'lar, ÖZEL SEKTÖR	• Mevcut haberleşme kaynaklarını belirlemek ve kurumlar arası entegrasyonu sağlamak. • Afet alanındaki faal iletişim tesislerini belirlemek. • Geçici iletişim tesisleri kurmak, koordine etmek ve işletmek. • Haberleşme trafiği nedeniyle santrallerin hizmet dışı kalmasını önlemek. • Afet ve acil durum hizmetlerine ilişkin haberleşmeye öncelik tanımak. • Afet bölgesi ile iletişimin sürekliliğini sağlamak için alternatif haberleşme sistemlerini çalıştırmak. • İkaz ve alarm sistemlerini işler halde tutmak. • İkaz ve alarm haberlerinin halka duyurulması için gereken çalışmaları yapmak. • Hasar gören aktarıcının, rölelerin tamirini/yenilenmesini sağlamak.

Ek 1A. Ulaştırma hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

HİZMET GRUBU	ANA ÇÖZÜM ORTAĞI	DESTEK ÇÖZÜM ORTAKLARI
ARAMA VE KURTARMA HİZMET GRUBU	AFAD Afet ve acil durumlarda arama ve kurtarma hizmetlerine yönelik koordinasyondan sorumludur.	GENELKURMAY BAŞKANLIĞI, ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI , STK, ÖZEL SEKTÖR
HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI		
• Arama ve kurtarma türünü belirlemek, arama ve kurtarma çalışmalarını yürütmek için ihtiyaç duyulacak personel, ekipman, araç gereç ve malzeme tespitini yapmak, temin etmek. • Afetzedeler için arama ve kurtarma çalışmalarının yürütülmesini sağlamak. • Kurtarma çalışmalarına yönelik keşif hizmetlerini yapmak. • Ulusal ve uluslararası arama ve kurtarma ekiplerini afet bölgesine yönlendirmek ve koordinasyonu sağlamak. • Kurum/kuruluş hizmet binaları, enkaz haline gelen diğer binalar, tesisler vb. yerlerde arama ve kurtarma çalışmalarını belirlenecek öncelik sırasına göre yapmak.		

Ek 1B. Arama kurtarma hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

HİZMET GRUBU	ANA ÇÖZÜM ORTAĞI	DESTEK ÇÖZÜM ORTAKLARI
SAĞLIK HİZMET GRUBU	SAĞLIK BAKANLIĞI Afet ve acil durumlarda olay yerindeki ilk müdahale, halk sağlığı ve tıbbi bakım ihtiyaçlarının karşılanması ile çevre sağlığı hizmetlerinin aksamadan en hızlı şekilde normale dönmesini sağlamaya yönelik koordinasyondan sorumludur.	GENELKURMAY BAŞKANLIĞI, ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, KIZILAY, STK, ÖZEL SEKTÖR

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Mobil ve sahra hastanelerini hazır bulundurmak ve afet sonrası gerekebilecek acil durum ekipmanıyla donatmak.
- Afet bölgesine yeterli personel ile araç gereç ve malzemeyi göndermek, sevk ve idare etmek.
- Afet bölgesinde triaj, ilkyardım, acil tıbbi yardımı yapmak.
- Hasta ve yaralıların tahliyesi ve tedavisini yapmak.
- Salgın hastalıklarla mücadele kapsamındaki hizmetler ile karantina izolasyon hizmetlerini yürütmek.
- Salgın hastalıklar açısından çevresel ve suya bağlı risk faktörlerinin önlenmesi hususunda ilgili kurumların koordinasyonunu sağlamak.
- Referans bölge kan merkezlerini belirlemek ve kapasitelerini geliştirmek.
- Çevre ve su sanitasyonu bakımından risk oluşturacak faktörler ile ilgili tüm tedbirlerin alınmasını sağlamak.
- Ülkede referans hastaneleri ve referans laboratuvarları belirlemek, kapasitelerini artırmak.
- Hudut kapılarında tehlikeli madde ve salgın hastalıklara karşı önlem almak ve aldırarak.
- Resmi yaralı sayısını belirlemek.

Ek 1C. Sağlık hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

HİZMET GRUBU	ANA ÇÖZÜM ORTAĞI	DESTEK ÇÖZÜM ORTAKLARI
TAHLİYE YERLEŞTİRME VE PLANLAMA HİZMET GRUBU	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI Afet öncesi, sırası ve sonrasında yapılacak tahliyenin planlaması, uygulaması ve yerleştirme işlemlerinin yapılmasına yönelik koordinasyondan sorumludur.	GENELKURMAY BAŞKANLIĞI, AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI, ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI, KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI, MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI, STK

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Afet öncesi, sırası ve sonrasında tahliye öncelikleri, tahliye yolları ve tahliye edilecek bölgeleri saptamak, planlamak ve uygulamak.
- Acil durum toplanma alanlarını belirlemek ve alanların kullanıma uygunluğunu kontrol etmek.
- Afet bölgesindeki halka tahliye yapılacağına duyurulmasını sağlamak.
- Tahliye edilenlerin afet bölgesinden güvenli bölgelere taşınarak yerleştirilmesini sağlamak.
- Taşınabilir milli servet, kıymetli evrak, eşyalar ve gerektiğinde hayvan tahliyesi yapmak.

Ek 1D. Tahliye ve planlama hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP).

NAKLİYE HİZMET GRUBU	ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI Afet ve acil durumlarda personel, afetzedede ve kaynakların nakliye hizmetlerine yönelik koordinasyondan sorumludur.	GENELKURMAY BAŞKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI, THY, KIZILAY, STK, ÖZEL SEKTÖR, ÖZEL HAVA YOLLARI
---------------------------------	--	--

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Afet bölgesinde görev alacak öncelikli personelin, araç, gereç ve malzemelerin afet bölgesine naklini sağlamak
- Görevli personelin konuşlanma alanı ile operasyon alanı arasındaki naklini sağlamak.
- Afetzedelerin acil barınma yerlerine naklini sağlamak.
- Dışarıdan gelen yardım malzemelerinin toplandığı depolardan, yardım dağıtım merkezlerine nakliyesini sağlamak.
- İş makinalarının operasyon alanına naklini sağlamak.
- Afet bölgesine gidecek araçlara geçiş üstünlüğünü sağlamak için logo vb. işaretlemeleri yapmak.
- Araç takip sistemi kurmak.
- Kültür varlıklarının nakliyesini sağlamak.
- Tahliye edilenlerin nakliye işlemlerini yapmak.

Ek 1E. Nakliye hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

ULAŞIM ALT YAPI HİZMET GRUBU	ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI Afet ve acil durumlarda afet bölgesine en hızlı ve güvenli ulaşımın sağlanmasından ve seyrüsefer düzenlenmesine yönelik koordinasyondan sorumludur	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, ORMAN ve SU İŞLERİ BAKANLIĞI, TÜRK HAVA YOLLARI, ÖZEL HAVA YOLU ŞİRKETLERİ, ÖZEL SEKTÖR, STK
---	--	---

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Afet mahalline ve afet mahallinde ulaşımın en kısa zamanda sağlanmasının gerektirdiği tertip ve düzenleri almak, aldirmek.
- Alternatif yolları ve öncelikli kullanılacak yolları belirlemek ve duyurmak.
- Trafik güvenliği yönünden gerekli istikamet ve kilometre levhaları ile diğer işaretleri düzenlemek.
- Hasar görmüş kara ve demiryolları ile hava ve deniz limanları, köprü ve viyadüklerin onarımlarını yaptırmak.
- Başta ana arterler olmak üzere tıkanan yollar üzerindeki enkazı öncelikle kaldırmak ve molozları temizlemek.
- Deniz ve hava limanları ile demiryollarındaki seyrüsefer, yükleme ve boşaltma ile ilgili özel tedbirleri almak.

Ek 1F. Ulaşım altyapı hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

HİZMET GRUBU	ANA ÇÖZÜM ORTAĞI	DESTEK ÇÖZÜM ORTAKLARI
BARINMA HİZMET GRUBU	AFAD Afet bölgesinde afetzedelerin acil ve geçici barınma hizmetlerine yönelik koordinasyondan sorumludur.	GENELKURMAY BAŞKANLIĞI, ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI, AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI, MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI, TOKİ, KIZILAY, STK, ÖZEL SEKTÖR

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Afetzedelerin acil barınma hizmetlerine yönelik çalışmaları yürütmek.
- Afetzedelerin acil barınmaları, temizlik, sağlık ve sosyal ihtiyaçları için gerekli tesislerin hazırlanmasını sağlamak.
- Geçici barınma ve bakım ünitelerinin alt yapısının kurulmasını sağlamak.
- Çadır kent, konteynır kent vb. acil barınma merkezlerini koordineli bir şekilde yönetmek, kayıtlarını tutmak.
- Kamu kurum ve kuruluşlarının sosyal tesislerinin kapasitesini belirlemek,
- Acil barınma alanlarına ilişkin standartları belirlemek.

Ek 1G. Barınma hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

BESLENME HİZMET GRUBU	KIZILAY Afet bölgesinde afetzedelerin beslenme hizmetlerine yönelik koordinasyondan sorumludur.	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Yerel Yönetimler), SAĞLIK BAKANLIĞI, GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI, AİLE ve SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI (Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları), STK, ÖZEL SEKTÖR
----------------------------------	---	---

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Afetzedelerin beslenme hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak.
- Beslenme için gerekli tesisler kurulmasını sağlamak.
- Afet bölgesine yiyecek, içecek, su teminini sağlamak.
- Gıda dağıtım standartlarını belirlemek.
- Gıda tedarik zincirini kurmak ve dağıtımını yapmak.

Ek 1H. Beslenme hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

HİZMET GRUBU	ANA ÇÖZÜM ORTAĞI	DESTEK ÇÖZÜM ORTAKLARI
PSİKOSOSYAL DESTEK HİZMET GRUBU	AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI Afet bölgesinde afetzedelerin psikososyal destek hizmetlerine yönelik koordinasyondan sorumludur.	DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Yerel Yönetimler), KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI, MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI, SAĞLIK BAKANLIĞI, ÜNİVERSİTELER, KIZILAY, STK, ÖZEL SEKTÖR,

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Afetlerde çalışacak olan bütün personele psikososyal destek eğitimlerinin verilmesini sağlamak.
- Afet hallerinde afetzedelerin temel ihtiyaçlarının ve psikososyal destek ihtiyaçlarının tespit edilmesini sağlamak.
- Tespit edilen ihtiyaçların ve ihtiyaç sahiplerinin ilgili hizmet gruplarına bildirilmesini sağlamak.
- Afettede vatandaşlara ve afet alanında çalışan personele psikososyal destek vermek.
- İncinebilir grupların ihtiyaçlarına özel güçlendirme çalışmaları yapmak.
- Afetten etkilenen korunmaya muhtaç bireyleri kurum bakımına almak.
- Afetzedelerin normal hayata uyum sağlaması için sosyo-kültürel etkinlikler planlamak ve yapmak.

Ek 1I. Psiko-sosyal destek hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

GIDA, TARIM ve HAYVANCILIK HİZMET GRUBU	GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI	ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI, GÜMRÜK ve TİCARET BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Yerel Yönetimler), SAĞLIK BAKANLIĞI, STK
	Afet ve acil durumlarında etkilenen tarım alanlarının hasar tespitini yapmak, gıda güvenliğini sağlamak ve ölen, itlaf edilmesi gereken ve etkilenen hayvanların sağlığı konusunda gerekli çalışmaları yürütmeye yönelik koordinasyondan sorumludur.	

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Afet bölgesinde sahihsiz ve barınsız hayvanların tespit ve değerlendirmesini yapmak.
- Afet sonrasında hayvan kaynaklı her tür salgın hastalığın önlenmesi için gerekli tedbirleri almak.
- Afettede çiftçilerin bitkisel, hayvansal ve su ürünleri üretimindeki zarar tespitlerini yapmak.
- Afet sonrasında evcil hayvanlar, sokak hayvanları, büyükbaş/ küçükbaş ve kümes hayvanlarında ortaya çıkabilecek hastalıklarla mücadele için gerekli aşılama ve tedavi çalışmaları yapmak, bu amaçla aşı, dezenfeksiyon ve hijyen malzemeleri temin etmek.
- Gıda güvenliği konusunda gerekli çalışmaları yapmak

Ek 1İ. Gıda tarım ve hayvancılık hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

DEFİN HİZMET GRUBU	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI Afet ve acil durumlarda vefat edenlerin defin işlemlerine yönelik koordinasyondan sorumludur.	DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, ADALET BAKANLIĞI, SAĞLIK BAKANLIĞI, DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, STK, ÖZEL SEKTÖR
---------------------------	--	---

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- Vefat edenlerin kimliklerini tespit etmek ve gereken hallerde, DNA, foto film, parmak izi vb. yöntemlerle kimlik tespiti yapmak.
- Vefat edenlere ait ölüm raporlarını gereken birimlere iletmek.
- Cesetlerin bozulmasını önlemek soğuk hava depolarını ve toplu mezar yerlerini belirlemek.
- Defin işlemleri için cenaze nakil araçları, seyyar ölü yıkama aracı, kefen, tabut, ceset torbası, insan gücü vb. ihtiyaçların tedariki ile ilgili planlamaları ve gerekli dini hazırlıkları yapmak.
- Hayatını kaybeden yabancı ülke vatandaşlarının kimlik, defin veya ülkesine gönderilmesine yönelik planlama yapmak.
- Resmi ölü sayısını belirlemek.

Ek 1J. Defin hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

HİZMET GRUBU	ANA ÇÖZÜM ORTAĞI	DESTEK ÇÖZÜM ORTAĞI
HİZMET GRUPLARI LOJİSTİĞİ HİZMET GRUBU	AFAD Tüm hizmet gruplarının beslenme ve barınma hizmetlerine lojistik destek sağlamaya yönelik koordinasyondan sorumludur	İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (Yerel Yönetimler), STK, ÖZEL SEKTÖR

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI

- #### HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI
- İl Afet Acil Durum Yönetim Merkezi'nin kullanılamaz durumda olması halinde mobil afet yönetim merkezi sistemlerini devreye sokmak
 - Operasyon planlarında belirlenmiş olan konuşlanma alanında hizmet gruplarının hizmet vereceği alanları ihtiyaca göre oluşturmak.
 - Afet bölgesine giden personelin beslenme ve barınmasını sağlamak üzere gerekli tesisleri kurmak, işletmek
 - 120 saatten sonra afet bölgesinde bulunan hizmet gruplarına ve hizmet grupları ile birlikte görev yapan STK' lara ihtiyaçlar dahilinde beslenme ve barınma hizmetleri sunmak.

Ek 1K. Hizmet grupları lojistiği hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

AYNI BAĞIŞ DEPO YÖNETİMİ VE DAĞITIM HİZMET GRUBU	AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR Afetzedelere yapılan aynı bağışların depo hizmetleri ve dağıtımına yönelik koordinasyondan sorumludur.	GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI, GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI, GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI (yerel yönetimler), MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI, SAĞLIK BAKANLIĞI, DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, KIZILAY, STK, ÖZEL SEKTÖR
---	---	--

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI
--

• Dağıtım kriterlerini belirlemek. • Gıda güvenliği için denetim yaptırmak ve soğuk hava depoları kurdurmak. • Talep edilen ihtiyaçları ilan etmek ve tedarik zinciri kurmak. • Afetzedelere gönderilen aynı bağışların önceden belirlenmiş depolarda toplanmasını ve tasnifini sağlamak. • İleri dağıtım noktaları kurmak, yönetmek. • Aynı bağışların kayıtlarını tutmak. • Gelen talep doğrultusunda yardımların dağıtım merkezlerine iletilmesini sağlamak. • Yardım dağıtım merkezlerini belirlemek ve çalıştırmak. • Yardım dağıtım çalışmalarını yürütmek.

Ek 1L. Aynı bağış depo yönetimi ve dağıtım hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

ULUSAL VE ULUSLARARASI NAKDİ BAĞIŞ HİZMET GRUBU	AFAD Ulusal ve uluslararası nakdi bağış hizmetlerine yönelik koordinasyondan sorumludur.	DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI, İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI, TRT, RTÜK, KAMU BANKALARI, KIZILAY, STK, ÖZEL SEKTÖR
--	--	--

HİZMET GRUBUNUN GÖREV VE SORUMLULUKLARI
--

•Ulusal ve uluslararası nakdi bağışların, banka hesaplarında toplanmasını sağlamak. •Ulusal bağışlar için kampanyalar koordine etmek ve hesap açmak. •Toplanan nakdi bağışların takibini yapmak.
--

Ek 1M. Ulusal ve uluslararası nakdi bağış hizmet grubu sorumlulukları ve görevleri (TAMP)

“Covid 19 Salgınında Sağlık Çalışmalarına Katılımda Halkın Gönüllülük Düzeyini Belirleme Anketi”

Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afet Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisiyim. Bu anket Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde hazırlamakta olduğum yüksek lisans tezime veri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Anket bilimsel amaçlarla tez çalışmasında kullanılacağı için isim belirtilmesine gerek yoktur. Lütfen aşağıdaki soruları inceleyerek size uygun şıkları işaretleyiniz. Göstermiş olduğunuz ilgi için şimdiden teşekkür ederiz.

Selvi YOLALAN

Gümüşhane Üniversitesi

Afet Yönetimi Anabilim Dalı

1-) Cinsiyetiniz: a) Kadın b) Erkek

2-) Medeni Durumunuz: a) Evli b) Bekâr

3-) Yaşınız a) 18-25 b) 26-34 c) 35-45 d) 46-55'e) 56 yaş ve üzeri bireyler ise

4-) Eğitim Durumunuz: a) İlköğretim b) Lise c) Ön Lisans d) Lisans e) Yüksek Lisans f) Doktora

5-) Toplam Gelir Durumunuz: a) 0-1000TL b) 1001-2000 TL c) 2001-3000TL d) 3001 ve Üzeri

6-) Çocuk sayınız: a) 0 b) 1 c) 2 d)3 e) 3 ve üzeri

Aşağıdaki soruları evet/ hayır şeklinde cevaplayınız.

- A1) Aşı oldunuz mu? a) Evet b) Hayır

Bu soruya cevabınız evet ise; kaç doz ve hangi aşığı olduğunuzu yazınız:

.....

- A2) Covid 19 hastalığına yakalandınız mı? a) Evet b) Hayır
- A3) Kronik hastalığınız var mı? a) Evet b) Hayır
- A4) Ailenizde Covid 19 nedeniyle kaybettiğiniz biri var mı? a) Evet b) Hayır
- A5) STK'lar hakkında bilginiz var mı? a) Evet b) Hayır
- A6) Son 1 yıl içinde herhangi bir Sivil Toplum Kuruluşun' da ücret almadan gönüllü olarak çalıştınız mı? a) Evet b) Hayır
- A7) Gönüllü olarak çalışmak dışında herhangi bir sivil toplum kuruluşuna bağış yaptınız mı? a) Evet b) Hayır
- A8) Ailenizde veya çevrenizde herhangi bir STK (Sivil Toplum Kuruluşun) da gönüllü olarak çalışan var mı? a) Evet b) Hayır

- A9) Daha önce afete maruz kaldınız mı? a) Evet b) Hayır

Yaşadıysanız hangi afete maruz kaldınız yazınız:

.....

- A10) Pandemi dönemi yapılan gönüllülük çalışmaları sizce yeterli mi? a) Evet b) Hayır

Aşağıdaki ifadelerden sizin için en uygun olanına “X” işareti koyarak görüşünüzü belirtiniz. İfadeler kapsamında (6) Cevap Yok, (5) Kesinlikle katılıyorum, (4) Katılıyorum, (3) Kısmen Katılıyorum, (2) Katılmıyorum, (1) Kesinlikle katılmıyorum seçeneklerine karşılık gelmektedir.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
B1) Yeni insanlarla tanışacağım için gönüllü olarak çalışmak isterim.					
B2) Gönüllüleri ve gönüllülüğü destekleyen bir ortam oluşturulursa gönüllü olmak isterim.					
B3) Kendim ve çevremdekilerin güvenliği ve iyiliği için gönüllü olarak çalışmayı düşünmem.					
B4) Aşı gibi sağlık uygulamalarında bana ve aileme öncelik verilirse gönüllü olurum.					
B5) Ailem ve arkadaşarımla iletişim kurabilirsem gönüllü olurum.					
B6) Hastalığa maruz kalmaz ve güvende olursam gönüllü olurum.					
B7) Yapılması gerekenler hakkında önceden bilgilendirme yapılırsa gönüllü olurum.					
B8) İşimde çalışma saatlerim azaltılırsa gönüllü olarak çalışırım.					

B9) Gönüllü olarak çalışmalara katılmam fakat maddi olarak bağışta bulunurum.					
B10) Yapılacak iş kamu yararına olacaksa gönüllü olmak isterim.					
B11) Sorumluluğumun artmaması için gönüllü olmak istemem.					
B12) Deneyim kazanmak için gönüllü olmak isterim.					
B13) Meslek hayatıma ve kariyerime katkı sağlayacaksa gönüllü olurum.					
B14) Kişisel koruyucu ekipman verilirse gönüllü olarak çalışırım.					
B15) Ulaşım, yiyecek ve iletişim gibi harcamalarım karşılanırsa gönüllü olarak çalışırım.					
B16) İnsanlara yardım etmek beni mutlu edeceği için gönüllü olurum.					
B17) Aileme yardım yapılırsa gönüllü olurum.					
B18) Boş vakitlerimi iyi değerlendirmek için gönüllü olurum.					
B19) Daha önce yaşadığım afetten dolayı gönüllü olarak çalışırım.					
B20) Zor durumdaki insanlarla empati kurup onların yaşadıklarını anlamak için gönüllü olmak isterim.					
B21) Çocuklara, yaşlılara, hastalara yardım etmek için gönüllü olmak isterim.					
B22) Psiko-sosyal destek çalışmalarına gönüllü olarak katılmak isterim.					
B23) Pandemi döneminde hasta olmaktan korktuğum için gönüllü olmak istemem.					
B24) Evlerinde karantinaya alınan insanların erzak ihtiyacının karşılanması					

için gönüllü olurum.					
B25) Daha önce geçirdiğim hastalık sebebiyle gönüllülerden aldığım desteğin karşılığını vermek için gönüllü olarak çalışırım.					
B26) İleri ki zamanlarda kendimin de virüsü kapıp yardıma ihtiyaç duyabileceğimi düşündüğüm ve bana bu durumda yardım etmelerini isteyeceğim için gönüllü olmak isterim.					
B27) Pandemi döneminde ortak bir amaç için çalışıp, başkalarına katılarak da bir dayanışma duygusu, bilinci oluşturmak için gönüllü olarak çalışmak isterim.					
B28) Aşıların yeterince koruyucu olmadığını düşündüğüm için gönüllü olarak çalışmak istemem.					
B29) Gönüllü çalışmaları sırasında maske takmayan kişiler bende endişe uyandırıyor.					
B30) Yakında Covid' in biteceğini düşünüyorum.					
B31) Covid' in uğradığı mutasyonlardan ve bulaşıcılığının artması bende endişe uyandırıyor.					

ETİK KURUL KARARI

T.C. GÜMÜŞHANE
ÜNİVERSİTESİ
Rektörlüğü

GÜMÜŞHANE
UNIVERSITY
Rector's Office

GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

(Proje Onay Formu)

TARİH	: 29.12.2021 - 2021/8 Sayı
YER	:
ÜYELER	: Prof.Dr. GÜNAY ÇAKIR (Başkan) Prof.Dr. HASAN AYAYDIN (Üye) Prof.Dr. MÜGE YILMAZ (Üye) Prof.Dr. BAYRAM NAZIR (Üye) Prof.Dr. EKREM CENGİZ (Üye) Prof.Dr. HURİ İLYASOĞLU (Üye) Prof.Dr. FERKAN SİPAHİ (Üye)
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU PROJE ONAY FORMU	
Projenin Adı:	Covid 19 Salgınında Sağlık Çalışmalarına Katılımda Halkın Gönüllülük Düzeyini Belirleme Gümüşhane İli Örneği
Projenin Niteliği:	Yüksek Lisans Tezi DR. ÖĞR. ÜYESİ SEVİL CENGİZ
Proje	Selvi Yolalan

Araştırmanın Amacı:	Bu çalışmanın amacı, Gümüşhane’de yaşayan insanların pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemektir.
Araştırmanın Gerekçesi:	Covid 19 salgını bütün dünyayı etkisi altına alarak insanları, toplumu, ekonomiyi ve sosyal hayatı olumsuz etkilemiştir. Özellikle Covid 19 salgınında görev alan birçok meslek grubu salgından diğer insanlara ve meslek çalışanlarına daha fazla etkilenmiştir. Yüksek vaka ve ölüm sayıları nedeniyle artan iş yükünden salgın ile mücadelede en büyük rolü olan sağlık çalışanları daha fazla etkilenmektedir. Bu nedenle sağlık sisteminin yetersiz kalması söz konusu olabilir. Bu çalışmanın amacı Gümüşhane’de yaşayan insanların pandemi sürecinde insan gücüne ihtiyaç durumunda gönüllülük düzeylerini ve gönüllülüklerini etkileyen faktörleri belirlemektir. Çalışmada veriler anket yöntemiyle toplanacaktır ve SPSS programı ile analiz edilecektir. Analizlerin sonuçları frekans, ortalama, standart sapma ile

Araştırmanın Yöntemi:	Çalışmada veriler anket yöntemiyle toplanacaktır ve SPSS programı ile analiz edilecektir. Analizlerin sonuçları frekans, ortalama, standart sapma ile sunulacaktır. Cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çocuk sayısı, gelir, kronik hastalık durumu gibi sosyo demografik faktörlerin gönüllüğü etkileyip etkilemediği araştırılacaktır. Ayrıca ikili gruplar arasında karşılaştırma yaparken T-testi veya Mann-Whitney U testi kullanılacaktır ve ikiden fazla gruplar arasında karşılaştırma yapılırken ANOVA veya Kruskal-Wallis H testi kullanılacaktır.
Kullanılacak biyolojik, psikolojik ve teknik vb. tüm yöntemleri açıklayan etik ile ilgili özet:	Yoktur.

Gümüşhane Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü Sağlık Bilimleri Fakültesi öğretim üyelerinden Sayın Dr. Sevil Cengiz'in "Covid 19 Salgınında Sağlık Çalışmalarına Katılımda Halkın Gönüllülük Düzeyini Belirleme Gümüşhane İli Örneği" adlı projesi değerlendirilmiştir.

Proje etik açısından uygun bulunmuştur. ✓

Projenin etik açısından geliştirilmesi gerekmektedir.

Proje etik açısından uygun bulunmamıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Selvi YOLALAN 2009-2013 yıllarında Hasan Süzer Anadolu Lisesi'nde lise öğrenimimi gördüm. Gümüşhane Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi bölümüyle birlikte İş Sağlığı ve Güvenliği (Çift Anadal) lisans bölümlerini 2019 yılında bitirdim. 2018 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesi- İtfaiye Daire Başkanlığı biriminde stajımı yaptım. Yabancı dil olarak İngilizce bilmekteyim. 2020 yılında Gümüşhane Üniversitesi Afet Yönetimi tezli yüksek lisans programına başladım.

